AVRUPA'DA DÜŞÜNCE ÖZGÜRLÜĞÜ

AVRUPA
İnsan Hakları
Sözleşmesinin
10. Maddesine
İlişkin İçtihat

Fransızcadan Çeviren :
Prof. Dr. Durmuş TEZCAN

BASIN-YAYIN VE ENFORMASYON GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
COUNCIL OF EUROPE
CONSEIL DE L'EUROPE

AVRUPA'DA DÜŞÜNCE ÖZGÜRLÜĞÜ

Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 10. Maddesine İlişkin İçtihat

Avrupa Konseyi İnsan Hakları
Genel Müdürlüğü

Fransızcadan Çeviren :
Prof. Dr. Durmuş TEZCAN
DEÜ Hukuk Fakültesi Öğretim Üyesi
35160 İZMİR

Bu kitap Avrupa Konseyi'nin katkılarıyla basılmıştır.

Türkçe yayın:
Avrupa'da Düşünce Özgürlüğü
Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 10. Maddesine İlişkin İçtihat
ISBN 975 19 3240 8
© Avrupa Konseyi, 2002
ve
ISBN 975 19 3240 8
© Etki Yayıncılık, 2002

İngilizce yayın :
Freedom of expression in Europe Case law concerning Article 10 of the European Convention on Human Rights
ISBN 92 871 4879 1
© Avrupa Konseyi, 2002

Fransızca yayın:
La liberté d'expression en Europe La jurisprudence relative à l'article 10 de la Convention européenne des Droits de l'Homme
ISBN 92 871 4878 3
© Avrupa Konseyi, 2002

Bu kitap, İnsan Hakları Genel Müdürlüğü Medya Bölümü Sekreterliği bünyesinde ele alınmış olup, güncelleştirilmiş şeklini bu Sekreterlik hazırladığı için, özellikle Bayan Zornitza Capel'e teşekkür eder.

Bütün kesin hüküm, rapor ve kararlara Divan'ın bilişim verileri üzerinden internet aracılığıyla *http://hudoc.echr.coe.int* adresinden ulaşılabilir.

Bu eserde açıklanan görüşler, değinilen hukuki belgeler, hiçbir üye devlet hükümetini, Avrupa Konseyinin kurucu organını veya Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesine göre kurulan herhangi bir organı bağlayacak şekilde yorumlanamaz.

Avrupa'da Düşünce Özgürlüğü
Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 10. Maddesine İlişkin İçtihat adlı kitabın Türkçe çevirisinin özgün tasarımı ve baskısı © **Etki Yayıncılık** tarafından yapılmıştır.

etki@etkiyayincilik.com

İÇİNDEKİLER

Giriş 5

1. Düşünceyi Açıklama Özgürlüğüne İlişkin İçtihat 7

A. Medya Özgürlüğü 9
1. Divan'ın Kesin Hükümleri, 9
2. Komisyon ve Divan'ın Karar ve Raporları 23

B. Radyo Yayınlarının Denetimi 28
1. Divan'ın Kesin Hükümleri 28
2. Komisyon ve Divan'ın Karar ve Raporları 31

C. Bilgilendirilme hakkı 37
1. Divan'ın Kesin Hükümleri 37
2. Komisyon ve Divan'ın Karar ve Raporları 38

D. Ticari Söylemler 39
1. Divan'ın Kesin Hükümleri 39
2. Komisyon ve Divan'ın Karar ve Raporları 40

E. Kamu yararının Korunması 42
1. Divan'ın Kesin Hükümleri 42
2. Komisyon ve Divan'ın Karar ve Raporları 50

F. Başkalarının Haklarının Korunması 55
1. Divan'ın Kesin Hükümleri 55
2. Komisyon ve Divan'ın Karar ve Raporları 59

G. Yargının Etkinlik ve Saygınlığının Korunması 61
1. Divan'ın Kesin Hükümleri 61
2. Komisyon ve Divan'ın Karar ve Raporları 61

2. Başlıca Kesin Hüküm, Rapor Ve Kararlar 63
A. Divan'ın Kesin Hükümleri 63
B. Komisyon ve Divan'ın Karar ve Raporları 74

Kavramlar Dizini 93
Kronolojik Sıraya Göre, Avrupa İnsan Hakları Komisyon ve Divanı'na Yapılan Başvurular 93

Alfabetik sıraya göre, Avrupa İnsan Hakları Divanı'nın kararları 99

Giriş

Bu kitap, 31 Aralık 2001 itibarıyla şunları içermektedir :

- Düşünceyi açıklama özgürlüğüne ilişkin içtihatla ilgili bir değerlendirme. Bu kitapta doğrudan ve esas itibarıyla 10. maddeye ilişkin davalar dikkate alınmıştır. Bununla birlikte bu maddenin, Sözleşmenin ister kapsamını daraltan (özellikle 15, 16, 17. maddeler), ister daha belirgin bir korumayı güvence altına alan (özellikle 8, 9, 11. maddeler) tüm hükümlerinin ışığında değerlendirilmesi önemlidir ;

- Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin genelde 10. maddesine ve özelde de iletişim (medya) özgürlüğüne ilişkin Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin başlıca kesin hükümleri ve kararlarındaki atıflar (A Bölümü) ile Avrupa İnsan Hakları Komisyonu'nun en önemli raporları (B Bölümü)

Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 11 nolu Protokolünün yürürlüğe girmesiyle 1 Kasım 1998'de oluşturulan yeni Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, sürekli olarak faaliyet gösteriyor ve Sözleşmenin eski denetim organlarının (Divan ve Komisyon) yerine geçiyor.

1. Düşünceyi Açıklama Özgürlüğüne İlişkin İçtihat

Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin (bundan böyle Sözleşme kısaltması kullanılacaktır) 10. maddesinde düşünceyi açıklama ve haberleşme özgürlüğü düzenlenmiştir. Sözleşme 4 Kasım 1950'de imzalanmış, 3 Eylül 1953'de yürürlüğe girmiş ve Avrupa Konseyine üye 43'devletten 41 tanesi tarafından onaylanmıştır.[1] 10. madde şöyledir :

> Herkes düşünceyi açıklama hakkına sahiptir. Bu hak düşünce hürriyetini ve resmi makamların müdahalesi ve memleket sınırları söz konusu olmaksızın, haber veya fikir almak veya vermek özgürlüğünü içerir. Bu madde, devletlerin radyo, sinema veya televizyon işletmelerini bir izin rejimine tabi kılmalarına engel değildir.
>
> Bu hürriyetlerin kullanılması, ulusal güvenliği, toprak bütünlüğü, kamu güvenliği, düzenin korunması, suçu önlenmesi, sağlığın ya da ahlakın ve başkalarının şöhret ya da haklarının korunması için, demokratik bir toplumda zorunlu önlemler niteliğinde olarak, gizli haberlerin açıklanmasının engellenmesi ya da yargı erkinin üstünlüğünün ve tarafsızlığının sağlanması bakımından, kanunla belirli işlemlere, koşullara, sınırlamalara ya da yaptırımlara bağlı tutulabilir.*

Avrupa İnsan Hakları Komisyon ve Mahkemesi'nin (bundan sonra Komisyon ve Divan denilecektir) bu maddeye ilişkin içtihatı zengindir.[2] Divan düşünceyi açıklama özgürlüğünü, demokratik toplumların ilerlemesi ve her ferdin gelişimi için temel koşullardan birini oluşturduğu şeklinde nitelendirmiştir.[3] Bundan başka, Divan, Association Ekin davasında, Sözleşmenin 10. maddesiyle tanınan hakların "sınır tanımayan" bir değere sahip olduğunu teyit etmiştir.[4] Divan'a gore, özellikle yabancı kaynaklı yayınları düzenleyen bir tüzüğün bulunması, "doğrudan Sözleşmenin 10. maddesinin 1. fıkrası ile tam bir tezat oluşturur" (paragraf 62). 1939'da geçerli olan

---

* **Resmi çeviri metni şöyledir** (Çevirmenin notu):"Her fert ifade ve izhar hakkına maliktir. Bu hak içtihat hürriyetini ve resmi makamların müdahalesi ve memleket sınırları mevzuubahis olmaksızın, haber veya fikir almak veya vermek serbestisini ihtiva eder. Bu madde, devletlerin radyo, sinema veya televizyon işletmelerini bir müsaade rejimine tabi kılmalarına mani değildir."

"Kullanılması vazife ve mesuliyeti tazammun eden bu hürriyetler, demokratik bir toplulukta, zaruri tedbirler mahiyetinde olarak, milli güvenliğin, toprak bütünlüğünün veya amme emniyetinin, nizamı muhafazanın, suçun önlenmesinin, sağlığın veya ahlakın, başkalarının şöhret veya haklarının korunması, gizli haberlerin ifşaasına mani olunması veya adalet kuvvetinin üstünlüğünün ve tarafsızlığının sağlanması için ancak ve kanunla, muayyen merasime, şartlara, tahditlere veya müeyyidelere tabi tutulabilir."

[1] Ermenistan ve Azerbeycan, Sözleşmeyi isim sırasına gore 26 Nisan 2002 ve 15 Nisan 2002 'de onayladılar. Avrupa Konseyine 24 Nisan 2002 de giren Bosna Hersek, Sözleşmeyi 12 Temmuz 2002 de onayladı (15 Temmuz 2002 de).

[2] Yukarıda verilen özete bkz. Strazburg'un bu içtihadına, Sözleşmenin doğrudan uygulanma özelliği nedeniyle üye ülkelerde ulusal düzeyde alınan kararlara da bakınız. Bundan başka ayrıca bkz. Luzius Wildhaber, « **The right offend, shock or disturb ? – aspects of freedom of expression under the European Convention on Human Rights to** », The Irish Jurist (yayın aşamasında) ; Voorhoof Dirk, « **Guaranteeing the freedom and independence of the media », in Media and Democracy**, Éditions du Conseil d'Europe, Strasbourg 1998, pp. 35 59.

[3] 7.12.1976 tarihli **Handyside(İngiltere)** Kararı, **Série A**, n° 24, paragraf 49.

[4] 17.7.2001 tarihli **Association Ekin** Kararı, paragraf 62.

durumun, yabancı yayınları daha katı bir denetime tabi tutmayı haklı kıldığını tesbit etmekle birlikte, Divan, böyle bir ayrımcı mevzuatı yürürlükte tutmanın "çok zor savunulabilir olduğunu" düşünmektedir (paragraf 62).

Sözleşmeye göre, düşünceyi açıklama ve haberleşme özgürlüğü mutlak değildir. Devlet bu özgürlüğe (düşünce, haber ve fikirlerin açıklanışı hangi araçla olursa olsun), haklı olarak müdahale edebilir. Bu çerçevede 10. maddenin 1. paragrafının üçüncü cümlesinin (Bu madde, devletlerin radyo, sinema veya televizyon işletmelerini bir izin rejimine tabi kılmalarına engel değildir.) 2. paragraf ile bağlantılı olarak uyumunu ortaya koymakta fayda vardır. Divan'ın açıklamasına göre, üçüncü cümlenin amacı :

> Devletlerin toprakları üzerinde radyo yayıncılığını örgütlemeyi, özellikle teknik yönleri ... açısından bir izin rejimine tabi tutabileceğini açıklamaktır. Bunlar önemli olduğu kadar, müstakbel istasyonun nitelik ve amaçlarına, ulusal, bölgesel veya yerel düzeyde uyum olanaklarına, belli bir kitlenin hak ve gereksinimlerine ve uluslararası hukuki belgelerden doğan diğer yükümlülüklere ilişkin diğer gerekçeler de bir iznin verilip verilmemesinin koşulu olabilir. Bununla birlikte 2. paragrafın öngördüğü gayelerden biriyle bağdaşamayabilen 1. paragrafın üçüncü cümlesi açısından yasal olan amaca bağlı olarak müdahale söz konusu olabilir. Ancak, bunların Sözleşmeye uygunluğu, böyle bir müdahale için diğer zorunlulukların ışığında yorumlanmak zorundadır.[5]

Eğer 2. paragrafta öngörülen koşullar yerine getirilmemişse, düşünceyi açıklama ve haberleşme özgürlüğünün sınırlandırılması Sözleşmenin bir ihlalini oluşturur. Hukuka uygun sınırlama halleri yasa ile öngörülmeli[6] ve demokratik bir toplumda zorunlu önlemler niteliğinde olmaları halinde kabul edilebilmelidir.

10. maddenin 2. paragrafında kabul edilebilirliği beyan edilen düşünceyi açıklama ve haberleşme özgürlüğünün kullanılmasına getirilen sınırlamalar üç kısımdır :

- Genel yararı korumaya dönük olanlar (ulusal güvenliği, toprak bütünlüğü, kamu güvenliği, düzeni koruma, suçu önleme, sağlığı ya da ahlakı koruma);
- Diğer kişisel hakları korumaya dönük olanlar (başkalarının şöhret ya da haklarının korunması, gizli haberlerin açıklanmasının engellenmesi) ;
- Yargı erkinin üstünlüğünün ve tarafsızlığının sağlanması için zorunlu olanlar.

Bu liste çok geniş görünebilir, fakat her sınırlamanın, kanunla öngörülmesi ve demokratik bir toplumda zorunlu olması gerekir. Divan, birçok defa, Avrupa denetimi çerçevesinde müdahalenin zorunluluğunun test edilmesinin öneminin altını çizmiştir.

---

[5] 24.11.1993 tarihli **Informationsverein Lentia ve diğerleri (Avusturya)** Kararı, **Série A**, n° 276, paragraf 32.

[6] Örneğin Divan, bir davada, başvuranın yazılmış eserlere, radyo ve televizyona ulaşma arzusuna yasal dayanağı olmaksızın getirilen sınırlamaların ve aynı şekilde psikiyatri kliniğine kapatıldığı ve tedavi gördüğü sırada haber alma hakkının kullanılmasına müdahalenin 10. maddeyi ihlal ettiği sonucuna varmıştır. 24.9.1992 tarihli **Herczegfalvy(Avusturya)** Kararı, **Série A**, n° 244. Ayrıca bkz. 25.11.1999 tarihli **Hashmann ve Harrup(İngiltere)** Kararı, Recueil, 1999 – VIII. Bu davada Divan, düzgün hareket etme (bien se conduire) deyiminin, ***ahlaka aykırı bir davranış*** (İngiliz hukukunda bu davranış, "davacının günümüzdeki yurttaşlarının çoğunluğu açısından, iyiden çok, kötü nitelikli özelliği olan " anlamına gelmektedir) takınmama şeklindeki tanımının özellikle belirsiz olduğunu ve başvuranlara gelecekte nasıl davranmaları gerektiğine ilişkin yeterli ipuçları vermediğini tespit etmiştir.

Divan'ın sürekli içtihatına göre :

> Üye devletler müdahalenin zorunluluğunu değerlendirme konusunda belli bir takdir hakkına sahiptir, fakat bu takdir hakkı, duruma göre, az veya çok daha geniş Avrupa denetimi ile eş zamanlıdır. Eğer bu müdahale 10. maddenin 1. paragrafında güvence altına alınan hak ve özgürlüklerin kullanımına ilişkin ise, Divan'ın birçok kere vurguladığı gibi, bu hakların önemi nedeniyle, denetimin çok sıkı olması gerekir. Bunları sınırlama zorunluluğu inandırıcı bir şekilde ortaya konulmalıdır.[7]

Divan bu yaklaşımı, yakın bir zaman önce "ulusal takdir hakkının, basın özgürlüğünün sağlanması ve korunmasına ilişkin demokratik bir topluluğun çıkarı ile çatıştığını" belirterek teyit etmiştir.[8]

A. Medya Özgürlüğü

1. Divan'ın Kesin Hükümleri

Divan'a, 10. maddenin uygulama alanı ile ilgili olarak ilk kez, 1960 da, gazetecilik ve yazarlık mesleğinden ömür boyu bir yasaklamaya ilişkin **De Becker** davası götürülmüştür. Mağdur lehine 1961 yılında Belçika kanununun değiştirilmesi üzerine, Divan'ın artık davayı sürdürmesinde hiçbir yarar kalmamıştı ve davayı düşürmeye karar vermiştir.[9]

Divan, **Engel ve diğerleri** davasında, 1976 Haziran ayında, askeri disipline saldıran makaleler yayınlanması nedeniyle Hollandalı askerlere uygulanan bir disiplin cezasının, onları düşünceyi açıklama özgürlüğünden yoksun bırakmak olmadığını, fakat bu özgürlüğün kötüye kullanılmasını önlemek olduğunu ve dolayısıyla bir ihlalin bulunmadığını hükme bağlamıştır.[10]

Divan, ilk kez, basın yoluyla düşünceyi açıklama ve haberleşme özgürlüğünün ihlaline ***Sunday Times*** *n° 1* davasında karar vermiştir. Bu davada Divan, 1979 Nisan ayında, bir ilaca ve bununla ilgili davalara ilişkin bir makalenin yayınlanmasını engelleyen bir ihtarın 10. maddeyi ihlal ettiğine karar vermiştir. O tarihteki ***Contempt of Court***'a (*mahkeme emrini yerine getirme yükümlülüğüne*) ilişkin İngiliz hukukuna göre alınan bu önlem, "demokratik bir toplumda zorunlu" sayılmamıştır.[11]

Barthold davasında, Divan, 1985 Mart ayında, bir Alman veterinere Haksız Rekabete İlişkin Kanununa ve meslek kurallarına göre – basına bazı açıklamalarda

---

[7] 22.5.1990 tarihli **Autronic AG(İsviçre)** Kararı, **Série A**, n° 178, paragraf 61

[8] 29.8.1997 tarihli **Worm(Avusturya)** Kararı, **Recueil**, 1997 – V, paragraf 47

[9] 27.3.1962 tarihli **De Becker(Belçika)** Kararı, **Série A**, n° 4

[10] 8.6.1976 tarihli **Engel ve diğerleri (Hollanda)** Kararı, **Série A**, n° 22

[11] 26.4.1979 tarihli **Sunday Times n° 1(İngiltere)** Kararı, **Série A**, n° 30, paragraf 65

bulunma konusunda yapılan yasaklamaların düşünceyi açıklama özgürlüğünü ihlal ettiğine karar vermiştir.[12]

Lingens davasında, Divan, 1986 Temmuz ayında, basına ilişkin bu ilkelerin kapsamına açıklık getirmiştir :

> Özellikle "başkalarının saygınlığını koruma amacı" ile öngörülen sınırları (basının) aşmaması gerekiyorsa, gene de, kamu yararı olan diğer alanlarda olduğu gibi, kendisinin siyasi arenada tartışılan sorunlara ilişkin haber ve düşünceleri duyurması gerekir. Bunları yayma görevine, toplum için bunları alma hakkı da eklenir.[13]

Divan'a göre, "basın özgürlüğü kamuoyuna yöneticilerin düşüncelerini ve tavırlarını öğrenme ve değerlendirmenin en iyi olanaklarından birini sağlar". Bu nedenle bu kapsamda :

> Bir siyaset adamına karşı bu sıfatının hedef alınması halinde eleştiri sınırı bir basit kişiye nazaran daha geniştir : ikincisinden farklı olarak, birincisinin şüphesiz ve bilinçli olarak tavır ve hareketlerinin gerek gazeteciler ve gerekse yurttaşların çoğunluğu tarafından dikkatle denetlenmesi söz konusu olacaktır; bu nedenle daha büyük bir hoşgörü göstermesi gerekir. (paragraf 42)

Divan, hakaret davalarında, maddi olaylarla, açıklanan değer yargıları arasında bir ayırım yapmayı zorunlu görmüştür. "Eğer birincilerin maddi varlığı kanıtlanabilirse, ikinciler varlıklarının bir gösterisini yapmaya izin vermezler" (paragraf 46).

Bu esasa göre, Divan, örneğin Avusturya Ceza Kanununun 111. maddesi gereğince, basın yoluyla bir siyaset adamına hakaretten dolayı başvurana verilen para cezası, 10. maddede güvence altına alınan düşünceyi açıklama ve haberleşme özgürlüğüne haksız bir müdahale oluşturmuştur.

Barfod davasında, Divan, 1989 Şubat ayında, başvuranın, siyasal tercihlerin söz konusu olduğu hassas bir davadaki kararları nedeniyle meslekten olmayan iki hakime hakaretten mahkûmiyetinin 10. maddeyi ihlal etmediğine karar vermiştir. Divan, bununla birlikte, "kamu yararına sorunlar konusunda, yurttaşların görüş bildirmelerini cezai veya diğer yaptırımlarla korkutarak, isteksiz kılmaktan sakınmak gerektiğinin" altını çizmiştir.[14]

Divan, 1990 Mayıs ayında, görülmekte olan bir davaya ilişkin bilgileri bir basın konferansında açıklayarak, Vaud Kantonu Ceza Usul Kanunuyla güvence altına alınan ön soruşturmanın gizliliğini ihlalden bir para cezasına çarptırılan bir İsviçreli gazeteciye ilişkin **Weber** davasında kararını verdi. Divan, bu mahkûmiyetin, düşünceyi açıklama

---

[12] 25.3.1985 tarihli **Barthold(Almanya)** Kararı, **Série A**, n° 90

[13] 8.7.1986 tarihli **Lingens(Avusturya)** Kararı, **Série A**, n° 103, paragraf 41

[14] 22.2.1989 tarihli **Barfod(Danimarka)** Kararı, **Série A**, n° 149, paragraf 29

özgürlüğüne yapılan müdahaleye ilişkin olarak izlenen yasal amacın gerçekleşmesi açısından "demokratik bir toplumda zorunlu" olmadığı ölçüde, 10. maddeyi ihlal ettiği sonucuna vardı. Divan bu bilgilerin daha önceki basın konferansında açıklandığını ve toplumun önceden bildiği olayların gizliliğini korumada artık yarar mevcut olmadığını ortaya çıkarmıştır.[15]

1991 Mayıs ayında, Divan, **Oberschlick (n° 1)** davasında, 10. maddenin ihlaline karar verdi. Bu dava, bir siyaset adamı tarafından başvurana karşı açılan bir hakaret davasına ve başvuranın bu doğrultuda mahkûmiyetine ilişkindir. Divan, başvuranın beyanlarının değer hükümleri oluşturması nedeniyle demokratik bir toplulukda müdahalenin gerekli olmadığı gerekçesiyle 10. maddenin ihlaline karar verdi.[16]

Eski bir İngiliz İstihbarat Teşkilatı mensubunun yazmış olduğu Spycatcher başlıklı anılarla ilgili olarak, 1986 Temmuz ayında, **The Observer** ve **The Guardian** gazetelerine ve ardından **Sunday Times**'a teşmil edilen, geçici yayın yasağına ilişkin iki başvuru, 1991 Kasım ayında, İngiltere'ye karşı Divan önüne gelmiştir.

Divan, her iki davada, bu kitabın daha önceden Amerika'da yayınlanmış olmasından dolayı, içeriğinin sır olmaktan çıktığı, dolayısıyla müdahalenin artık "gerekli" olmadığı gerekçesiyle, 10. maddenin ihlaline karar verdi. **Observer ve Guardian** davalarında[17] ihal birinci döneme (1986 Temmuz ayından 1987 Temmuz ayına) ait değil, ikinci döneme (1987 Temmuz ayından 1988 Ekim ayına) ilişkindi. Birinci dönemde (el yazması metin henüz yayınlanmamıştı) gerçeği bilmek konusunda toplumun tasasına yanıt verme gereksiniminin, ulusal güvenliği koruma gereğinden daha önemli olduğu doğru değildir. **Sunday Times (n° 2)** ile ilgili ikinci davada, Divan, Lodlar Kamarası tarafından konulan yayın yasağının, başvuranın, Sözleşmenin 10. maddesinden doğan haklarını ihlal ettiğine karar verdi.[18]

1992 Nisan ayında, Divan, **Castells** kararında, 10. maddenin ihlaline karar verdi. Başvuru, Bask militanı ve İspanya Parlamentosu üyesi başvuranın, hükümetin, Basklara karşı silahlı grupların saldırılarını desteklediğine veya hoşgörü ile karşıladığına dair makalesinin yayınlanmasından sonra hükümeti tahkir suçundan mahkûmiyetine ilişkindi. Bu konuda Divan şu gözlemlerde bulundu :

> Bir hukuk devletinde basının oynadığı önemli rolü unutmamak gerekir. (...) Basın özgürlüğü yurttaşlara, kendilerini yönetenlerin tavır ve düşüncelerini öğrenmenin en iyi yollarından birini oluşturur. Özellikle siyasetçilere kamuoyunun endişelerini anlatmak ve yorumlamak fırsatı verir. Demokratik toplum kavramının özünde yatan özgür tartışma yöntemine herkesin katılma olanağını sağlar[19].

---

15 22.5.1990 tarihli **Weber(İsviçre)** kararı, **Série A**, n° 177

16 23.5.1991 tarihli **Oberschlick(n° 1)(Avusturya)** kararı, **Série A**, n° 204

17 26.11.1991 tarihli **The Observer ve Guardian Newpapers Ltd(İngiltere)** kararı, **Série A**, n° 216

18 26.11.1991 tarihli **Sunday Times(n° 2)(İngiltere)** Kararı, **Série A**, n° 217

19 23.4.1992 tarihli **Castells(İspanya)** Kararı, **Série A**, n° 236, paragraf 43

Bir gazetede polisin sert davranışlarına ilişkin iki makale yayınlamaktan para cezasına mahkûm edilen başvurana ilişkin **Thorgeir Thorgeirson** davasında, Divan, 1992 Haziran ayında, 10. maddenin ihlaline karar verdi. Divan, yapılan müdahalenin *başkalarının şöhret ya da haklarının korunmasına ilişkin* yasal amaçla oranlı olmadığı sonucuna vardı. Basının bazı sınırları aşmaması gereğine rağmen, toplumu ilgilendiren sorunlar hakkında haber ve fikir verme yetkisine sahiptir. Bu tür haber ve fikirleri yaymak görevi, toplumun bunları öğrenme hakkının karşılığını oluşturur. [20]

1992 Ağustos ayında, Divan, **Schwabe** davasında, müdahalenin başkalarının ününü korumak için demokratik bir toplumda zorunlu olmadığından 10. maddenin ihlaline karar verdi. Başvuru, bir adli suçtan cezasını çekmiş olan bir siyasetçiye yaptığı saldırıdan dolayı başvuranın mahkûmiyetine ilişkindi.[21]

1994 Eylül ayında, Divan, **Jersild** davasında, 10. maddenin ihlaline karar verdi. Dava konusu olayda, bir gazeteci, bir grup gençle canlı sohbet yaparken bunların ırkçı düşünceler açıklamaları nedeniyle Danimarka ulusal yargı organlarınca mahkûm edilmişti. Divan'a göre, röportajın objektif olarak, ırkçı düşünce ve fikirleri yayma amacı gütmüyordu :

> Objektif ve dengeli bir özet başka nedenler yanında söz konusu kitle iletişim aracı gibi olanaklarla çok farklı yollar seyredebilir. Basının yerine geçerek gazetecinin hangi özet tekniğini kullanacağını söylemek, ne Divan'a, ne de ulusal yargı organlarına düşer.[22]

Divan'a göre,

> Bir gazeteciyi, bir sohbette, başkasının söylediği sözlerin yayınına yardım etmekten cezalandırmak, basının kamu yararı olan konulardaki tartışmalara katkısını ağır bir şekilde engeller ve çok ciddi nedenler olmaksızın kabul edilemez (paragraf 35).

Vereinigung Demokratischer Soldaten Österreichs ve Gubi davasında verilen Aralık 1994 tarihli kararla, Divan, her iki başvuranın düşünceyi açıklama özgürlüğünün ihlal edildiği sonucuna vardı. Olayda, Igel dergisinin Milli Savunma Bakanının ret kararı nedeniyle bir askeri garnizon sahasında askerler arasında dağıtımı mümkün değildi. Bu dağıtım yasağının, düzenin savunulmasına ilişkin Bakanın güttüğü amaç ile oranlı olmadığı belirlendi.[23]

1995 Şubat ayında, Divan, **Vereniging Weekblad Bluf !** kararında, oy birliği ile 10. maddenin ihlaline karar verdi. İç güvenlik servislerine ilişkin gizli bir haberi yayınlama

---

[20] 25.6.1992 tarihli **Thorgeir Thorgeirson(İzlanda)** Kararı, **Série A**, n° 239, paragraf 59 – 70

[21] 25.6.1992 tarihli **Schwabe(Avusturya)** Kararı, **Série A**, n° 242 – B

[22] 23.9.1994 tarihli **Jersild (Danimarka)** Kararı, **Série A**, n° 298, paragraf 31.

[23] 19.12.1994 tarihli **Vereinigung Demokratischer Soldaten Österreichs ve Gubi(Avusturya)** Kararı, **Série A**, n° 302. Buna karşılık Komisyon, 1997 Şubat ayında, askeri kanunlara itaatsizliğe teşvikten bir mahkumiyetin düzeni koruma ve suçu önleme yasal amacını güdüldüğü dikkate alındığında 10. madde hükümlerine aykırılık bulunmadığı sonucuna varmıştı. Bkz. **R. Saszmann – Avusturya başvurusu**, n° 23697/94, 27.2.1997 tarihli yayınlanmamış karar.

gerekçesiyle, başvuran derneğin çıkardığı bir derginin önce toplatılması ve sonra piyasada dolaşımının yasaklanması, düşünceyi açıklama özgürlüğünün kullanılması ile oranlı olmayan bir müdahale oluşturur. El koyma sonrası yeni baskı yapılmış ve 2500 nüsha dağıtılmıştı. İnsanların büyük bir çoğunluğu için haberlere ulaşma olanağı sağlandığından bunları devlet sırrı olarak korumanın artık 10. madde açısından haklı bir gerekçesi kalmamıştı.[24]

Prager ve Oberschick davasında, Divan, eleştirisel bir yorumun yayınıyla bir hakime hakaretten bir gazeteci ve yayıncının mahkûmiyetinin 10. maddenin ihlalini oluşturmadığına, Nisan 1995 tarihinde karar verdi. Basının bir hukuk devletinde oynadığı "önemli işleve" rağmen, basının bazı sınırlamalara uyması gerekir. Başvuran tarafından hakimin kişisel ve mesleki bütünlüğüne karşı çok sert eleştiriler iyi niyetten yoksun olup, basın ahlak kuralları ile bağdaşmaz. Divan'a göre, söz konusu olayın özellikleri ve devletlere bırakılan takdir hakkı dikkate alındığında, düşünceyi açıklama özgürlüğüne yapılan böyle bir müdahale, başkalarının şöhretinin korunması ve yargı erkinin gücünün sağlanması açısından oransız sayılamaz. Bu durumda, böyle bir müdahale demokratik bir toplumda zorunlu sayılmalıdır.[25]

Geçmiş dönemde savaş suçları işlemek suçlamasıyla bir özel okul müdürüne hakaretten tedbir konulması ve 1,5 milyon sterlin miktarındaki bir paranın zarar ziyanı tazmin için ödettirilmesine ilişkin **Tolstoy Miloslavsky** davası ile ilgili olarak, Divan, Temmuz 1995 tarihli kararında, oy birliği ile müdahalenin oranlı olmadığına, bu nedenle, 10. maddenin ihlaline karar vermiştir. Divan'a göre, o tarihte iç hukukun belirleme olanağı tanıdığı zarar ziyan miktarı, başkalarının şöhretinin ya da haklarının korunması bakımından gerekli olduğu söylenemez.[26]

1996 Mart ayında, Divan, **Goodwin** kararında, 10. maddenin ihlaline karar verdi. Dava, bir gazeteci olan başvurana, haber kaynaklarını açıklamasını içeren bir ihtar kararına ilişkindi. Divan, *"gazetecilerin haber kaynaklarının korunmasının, basın özgürlüğünün temel taşı olduğu"* sonucuna varmıştır. Bu korumanın önemi, çeşitli ulusal basın ahlak kuralları ve insan haklarına ve basın özgürlüğüne ilişkin karar[27] ile gazetecilerin haber kaynaklarının korunmasına ilişkin Avrupa Parlementosu kararı[28] tarafından teyit edilmiştir. Sadece "kamu yararına üstün bir zorunluluk" (paragraf 39), haber kaynaklarına bir müdahaleyi haklı kılabilir. Somut olayda, ne haber kaynaklarını açıklama emri, itaatsizliğe bağlı para cezası, 10. maddenin 2. fıkrası bakımından yeterli sayılan haklı sebepleri oluşturur.[29]

---

[24] 9.2.1995 tarihli **Vereniging Weekblad Bluf ! (Hollanda)** Kararı, **Série A**, n° 306 – A

[25] 26.4.1992 tarihli **Prager ve Oberschick(Avusturya)** Kararı, **Série A**, n° 313

[26] 13.7.1995 tarihli **Tolstoy Miloslavsky(İngiltere)** Kararı, **Série A**, n° 316 – B

[27] Kitle iletişim politikasına ilişkin 4. Avrupa bakanlar komitesi tarafından kabul edilmiştir (Prague: 7 – 8 Aralık 1994)

[28] 18.1.1994, **JOCE** n° C 44/34

[29] 27.3.1996 tarihli **Goodwin(İngiltere)** Kararı, **Recueil**, 1996 – II. Negatif hakları koruyup korumama ile ilgili olarak düşünceyi açıklama özgürlüğüne ilişkin 10/1. maddesi konusunda açıkça tavır belirlememesine karşın, Komisyon bu güvenceyi raporunda açıkça belirlemiştir. Bkz. 1.3.1994 tarihli **Goodwin** Raporu, paragraf 48

1997 Şubat ayında, Divan, bir istinaf mahkemesinde görev yapan birçok hakime hakaret eden iki gazetecinin mahkûmiyetini müteakip 10. maddenin ihlaline karar verdi. Yukarıda belirtilen önemli ilkeleri tekrar vurgulayarak, Divan basın özgürlüğünün belli miktarda aşırılık ve hatta kışkırtma içerebileceğini hatırlattı.[30]

Bu davada, gazeteciler tarafından yayınlanan isnatlar, "kural olarak, gerçeğin bir teşhiri olarak algılanmaması gereken" bir görüşe benzer (paragraf 47). Bu durumda, başvuranların mahkûmiyeti, 10. maddenin 2. fıkrası uyarınca haklı sayılamaz.

1997 Temmuz ayında, **Oberschlick** (n° 2) davasında, Divan'ın bu içtihatı teyit etmesi gerekmiştir. Somut olayda, bir gazeteci hakaret nedeniyle mahkûm olmuştu. Bir siyaset adamı tarafından yapılan bir konuşmayı yorumlayan bu yazıda, adıgeçeni, "ahmak" (Almancası – trottel) yerine koymuştu. Divan'a göre, "söz konusu konuşma açıkça kışkırtmaya yönelikti ve bu nedenle kural olarak, gerçeğin bir teşhiri olarak algılanmaması gerekiyordu".[31]

1997 Ağustos ayında, **Worm** davasında, Divan, bir gazetecinin eski bir bakanın karıştığı ceza davasına tesir edebilen bir yazı yazmaktan para cezasına mahkûmiyetinin 10. maddeyi ihlal etmediğine karar verdi. Divan'a göre :

> "Adaletin iyi işleyiş amaçlarına uygun olarak belirlenen sınırları aşmamak kaydıyla, gözlemler dahil adli yargılamaların eleştirileri (analizleri), bunları duyurmaya yardım eder ve Sözleşmenin 6. maddesinin 1. paragrafında öngörülen duruşmaların aleni surette yapılması zorunluluğu ile gayet iyi bağdaşır".[32]

Somut olayda, Divan, başvuranın yazısının adaletin iyi işleyiş amaçlarına uygun olarak belirlenen sınırları aştığına, zira davanın sonucunu etkileyecek nitelikte olduğuna karar verdi.

1998 Eylül ayında, **Lehideux ve Isorni** davasında, Divan, bir ulusal gazetede Mareşal Pétain'e itibarını iade eden reklam broşürü yayınlamaktan sembolik bir zarar ziyanın tazminine ilişkin ceza mahkûmiyetinin, Sözleşmenin 10. maddesinin ihlalini

---

30 24.2.1997 tarihli **De Haes ve Gijsels(Belçika)** Kararı, **Recueil**, 1997 – I, paragraf 46. Komisyon ise, bu güvenceyi raporunda, "ciddi bir amaç gütmek kaydıyla, yaralayıcı veya şoke edici terimler içerse bile, kamuoyundaki bir tartışmanın genel yararı, başkalarının ününü koruma yasal amacından daha büyük bir ağırlığa sahiptir". Bkz. **De Haes ve Gijsels – Belçika** başvurusu, 29.11.1995 tarihli Komisyon Raporu, paragraf 63.

31 1.7.1997 tarihli **Oberschlick** (n° 2)**(Avusturya)** Kararı, **Recueil**, 1997 – IV, paragraf 31

32 27.8.1997 tarihli **Worm(Avusturya)** Kararı, **Recueil**, 1997 – V, paragraf 50.

Sözleşmenin 6. maddesinin 1. paragrafı şu hükmü içerir : "Her şahıs gerek medeni hak ve vecibeleriyle ilgili nizalar gerek cezai sahada kendisine karşı serdedilen bir isnadın esası hakkında karar verecek olan, kanuni, müstakil ve tarafsız bir mahkeme tarafından davasının makul bir süre içinde hakkaniyete uygun ve aleni surette dinlenmesini istemek hakkını haizdir.

Hüküm aleni olarak verilir, şu kadar ki demokratik bir toplulukta amme intizamının veya milli güvenliğin veya ahlakın yararına veya küçüğün menfaati veya davaya taraf olanların korunması veya adaletin selametine zarar verebileceği bazı hususi hallerde, mahkemece zaruri görülecek ölçüde, aleniyet davanın devamınca tamamen veya kısmen Basın mensupları ve halk hakkında tahdid edilebilir."

oluşturduğuna karar verdi. 25. sayfada zikredilen içtihat ile uyumlu olarak (bkz. dipnot 62), Divan, "pronazi (Nazi sempatizanı) bir politikanın savunulmasının 10. maddenin korumasından yararlanamayacağını" teyit etti.[33] Fakat, somut olayda, reklam, "şiddete", "Nazi zulmüne" veya "Alman gücünün üstünlüğüne ve vahşiliğine" ilişkin göndermelerden uzak durdu. Divan, dava konusu metnin, şüphesiz Mareşal Pétain'e "onbinlerce Fransız Yahudisinin ölüm kamplarına yollanıp yok edilmesine bilerek katkıda bulunması" olayını geçiştirdiğini kabul etmiştir (paragraf 54). Bununla birlikte, Divan, diğer başka nitelikte gerekçeleri de dikkate almıştır. Bir yandan, Divan, iddia makamının başvuranları kovuşturmaya gerek görmemesine ilişkin tavrını dikkate almıştır. Divan, ardından, yayında zikredilen olaylardan beri uzun bir zaman geçtiğini (kırk yıl) ve bu yayının" bütün ülkenin kendi tarihini açıkça ve samimi olarak tartışmaya davet edilmesi yönündeki gayretlere katıldığını" düşünmektedir (paragraf 55). Divan, daha sonra, başvuranların çalıştıkları derneklerin hukuka uygun olduklarını zikrediyor. Son olarak da, Divan, "(...) özellikle özel hukuk yollarıyla diğer müdahale ve çürütme olanakları varken, bir ceza mahkûmiyetinin ağırlığının" altını çizerek, başvuranlara verilen cezanın oransızlığına karar vermiştir (paragraf 57).

1998 Ağustos ayında, mikro dalga fırınların sağlığa zararlarına hasrettiği yazılar yayınlamaktan başvurana uygulanan yasaklamaya ilişkin **Hertel** davasında, Divan, 10. maddenin ihlaline karar verdi. Divan, dava konusu olan yasaklama önlemlerinin oransızlığını ortaya koydu. Avrupa hakimlerine göre :

> Söz konusu önlem, bu kişinin (başvuranın) çalışmalarını kısmen sansüre tabi tutar (...) ve bir kamusal tartışmada yeri olan, varlığı inkar edilemeyen bir tezi açıkça sunma yeteneğini büyük ölçüde sınırlar. İleri sürülenin azınlık görüşü olması ve temelden yoksun bulunması önemli değildir : kesinliğin ihtimal dışı olduğu bir alanda, düşünceyi açıklama özgürlüğünün sadece genel olarak kabul edilen düşünceleri açıklamakla sınırlanması çok aşırı olacaktır.[34]

Ocak 1999 tarihli **Fressoz ve Roire** kararında, Divan, haftalık hiciv dergisi "Le Canard enchaîné"de Peugeot otomobil şirketi başkanının maaşının gelişimini ayrıntılı olarak açıklayan bir yazının yayınlanmasını müteakip mali belge fotokopilerini saklama cürmünden mahkûmiyetin 10. maddenin ihlalini oluşturduğuna karar verdi.

Divan, dava konusu yazının genel yararı olan bir soruna ilişkin kamusal tartışmaya bir katkı getirdiğini belirtmiştir[35] çünkü, bu yazının yayınlanması, belli başlı Fransız otomobil şirketleri bünyesindeki sosyal bir uyuşmazlık çerçevesinde söz konusu olmuştur. Divan'a göre, yazının amacı, haklara somut olayda yöneticiye ait olanlara zarar vermek değil, fakat "toplumu ilgilendiren güncel bir sorunu tartışmaktır". Somut olayda, "iş ve ücret genellikle fazla dikkat çekiyor (...), toplumu bilgilendirmenin yararı, kendisine gönderilen belgelerin şüpheli menşei sebebiyle

---

[33] 23.9.1998 tarihli **Lehideux ve Isorni(Fransa)** Kararı, **Recueil**, 1998 – VII, paragraf 53.

[34] 25.8.1998 tarihli **Hertel(İsviçre)** Kararı, **Recueil**, 1998 – VI, paragraf 50.

[35] 21.1.1999 tarihli **Fressoz ve Roire(Fransa)** Kararı, **Recueil**, 1999 – I, paragraf 50.

başvurana isnat olunan "ödev ve sorumluluklara" nazaran daha üstündür" (paragraf 51, 52). Divan, "gazetecilik meslek kurallarına (etiğine) saygılı olmak kaydıyla, doğru olayların esası üzerinde iyi niyetle düşüncelerini açıklamanın ve "güvenilir ve belirgin" bilgiler vermenin, gazetecilerin genel yarar olan sorunlar hakkında haber verme hakları çerçevesinde" 10. maddeye göre korunduğu prensibini teyit etmiştir (paragraf 54).

Mayıs 1999 tarihli **Bladet Tromsø ve Stensaas** davasında, Divan, 10. maddenin ihlaline karar verdi. Başvuru, bir üçüncü kişi tarafından yapılan fok avına ilişkin düzenlemedeki eksiklik iddiasına ilişkin beyanların yayınlanması suretiyle hakaretten bir gazete ile yazı işleri müdürünün zarar ziyanın tazminine mahkûm edilmesine ilişkindi. Divan, ödev ve sorumluluklara saygı içinde, genel yararı olan tüm sorunlara ilişkin haber ve düşünceleri duyurmanın basına düştüğünü hatırlattı. Gazetenin iyi niyetli olduğunu ve içinde yazılı olan olayların doğruluğunu bizzat kontrol etmeye imkan bulamadığı resmi bir rapora haklı olarak dayanabileceğini kabul etti. Demek ki somut olayda başvuranların düşünceyi açıklama özgürlüğüne konulan sınırlamalar ile başkalarının şöhretinin korunması yönünde güdülen amaç arasında makul bir oran mevcut değildir. [36]

Türkiye'ye ilişkin 8 Temmuz 1999 tarihli beş kararda, Divan, ülkenin güneydoğusundaki ulusal makamların politikasına ilişkin metinleri yayınladıktan sonra devletin bütünlüğüne karşı propagandadan çeşitli dergilerin sahip ve yazı işleri müdürlerinin mahkûmiyeti konusunda karar verdi. Bütün bu davalarda Divan, medya çalışanlarının çatışma ve gerilim durumunda özel bir sorumluluk üstlendiklerini, zira, "kin duygusunu yaymaya ve şiddeti kışkırtmaya destek" olabileceklerini beyan etti. Bununla birlikte, Divan, önceki içtihatına uygun olarak, kamuoyunu bölenler de dahil, siyasi sorunlara ilişkin haber ve düşünceleri duyurmanın basına düştüğünü ve bu işlevin toplumu bilgilendirme hakkına uygun düştüğünü vurguladı. Divan, ayrıca siyasi söylev alanında "Sözleşmenin 10. maddenin 2. fıkrası bakımından düşünceyi açıklama özgürlüğünün sınırlandırılmasına pek yer vermediğini" hatırlattı.

Bu doğrultuda, **Erdoğdu ve İnce**[37], **Sürek ve Özdemir**[38] ve **Sürek** (n°4)[39] davalarında, Divan, yayınlandıkları ortam dikkate alındığında uyuşmazlık konusu sözlerin şiddete teşvik oluşturmadığına karar verdi. Bu nedenle 10. maddenin ihlal edildiği sonucuna vardı. Divan'a göre, söylevin şiddet derecesi veya yasaklanmış bir örgüt yöneticisinden gelmesi, düşünceyi açıklama özgürlüğüne müdahaleyi haklı kılmaz[40]. Üstelik, Divan, "toplumun Türkiye'nin güney doğusundaki durumu bir diğer şekilde değelendirmeden haberdar edilme hakkı konusunda ısrar etti. Bütün bu

[36] 20.5.1999 tarihli **Bladet Tromsø ve Stensaas(Norveç)** Kararı, **Recueil**, 1999 – III.

[37] 8.7.1999 tarihli **Erdoğdu ve İnce(Türkiye)** Kararı, **Recueil**, 1999 – IV.

[38] 8.7.1999 tarihli **Sürek ve Özdemir(Türkiye)** Kararı, henüz yayınlanmadı.

[39] 8.7.1999 tarihli **Sürek (n°4) (Türkiye)** Kararı, henüz yayınlanmadı..

[40] 8.7.1999 tarihli **Sürek ve Özdemir(Türkiye)** Kararı, paragraf 61, henüz yayınlanmadı.

unsurları ve cezanın sertliğini dikkate alarak, Divan, başvuranların mahkûmiyetinin ulusal güvenlik ve toprak bütünlüğü şeklindeki güdülen yasal amaçlarla oranlı olmadığına karar verdi.

Buna karşılık, **Sürek** (n° 1) [41] ve **Sürek** (n° 3) [42] davalarında, Divan, 10. maddenin ihlal edilmediği sonucuna vardı, zira, dava konusu yayınlar, şiddete tahrik yönündeydi. Dergini sahibi sıfatıyla başvuran, haberin toplanması ve yayımı sırasında gazeteciler ve yazı işleri müdürleri gibi sorumludur. Yazılarda açıklanan görüşlere şahsen ortak olmasa bile, faillerine "şiddeti canlandırmak" için destek sağlamıştır. Bu nedenle, her iki davadaki mahkûmiyeti sosyal bir gereksinime yanıt oluşturuyordu.

Temmuz 1999 tarihli **Ceylan** davasında, Divan, 10. maddenin ihlal edildiği sonucuna vardı. Başvuru bir yazıda ülkenin güneydoğusundaki devlet politikasını eleştirerek şiddete tahrikten bir sendika başkanının mahkûmiyetine ilişkindi. Divan, kendi içtihatına gönderme yaparak, "hükümete karşı yapılan eleştirilerin kabul edilebilirliğinin herhangi bir kimseye veya bir siyaset adamına yapılandan daha geniş olduğunu" hatırlatmıştır.[43] Somut olayda, dava konusu yazı, sertliğine rağmen, şiddete teşvik oluşturmuyordu. Üstelik, verilen cezalar çok ağırdı. Divan, bu nedenle, başvuranın mahkûmiyetinin güdülen yasal amaçlarla oranlı olmadığına karar verdi.

Temmuz 1999 tarihli **Sürek** (n° 2) davasında, Divan, 10. maddenin ihlal edildiği sonucuna vardı. Dava, terörle mücadele ile görevli bazı memurların kimliğini yayınlamaktan başvuranın mahkûmiyeti ile ilgiliydi. Bu memurların işledikleri ağır fiiller dikkate alınarak, Divan, sadece fiillerinin değil, fakat bunların kimliklerinin de bilinmesinin toplumun genel yararına olduğuna karar verdi. Ayrıca söz konusu haberler diğer gazeteler tarafından daha önce açıklandığından memurların kimliklerinin korunmasındaki yarar "oldukça azalmıştı".[44] Buna karşılık, başvuranın mahkûmiyeti, genel yararı olan sorunlara ilişkin açık tartışmalara basının katkısı konusunda vazgeçirme riski taşıyordu. Bu nedenle, basın özgürlüğünün korunmasıyla memurların korunması arasında tam bir dengenin bulunmamasından dolayı, Divan, müdahalenin güdülen yasal amaçlarla oranlı olmadığına karar verdi.

Temmuz 1999 tarihli **Okçuoğlu** davasında, Divan, Türkiye'nin güneydoğusundaki halkın durumu hakkındaki kişisel görüşünün bir dergide yayınlanmasından sonra, başvuranın bölücü propagandadan mahkûmiyetinin 10. maddeyi ihlal ettiği sonucuna vardı. Somut olayda, şiddete teşvik etmeyen dava konusu yazı, sınırlı bir dağıtıma yönelikti. Divan'a göre, bu, "ulusal güvenlik, kamu güvenliği veya toprak

---

[41] 8.7.1999 tarihli **Sürek** (n°1)(**Türkiye**) Kararı, **Recueil**, 1999 – IV.

[42] 8.7.1999 tarihli **Sürek** (n°3)(**Türkiye**) Kararı, henüz yayınlanmadı..

[43] 8.7.1999 tarihli **Ceylan**(**Türkiye**) Kararı, **Recueil**, 1999 – IV, paragraf 34.

[44] 8.7.1999 tarihli **Sürek** (n°2)(**Türkiye**) Kararı, paragraf 40, henüz yayınlanmadı..

bütünlüğü konusunda muhtemel çatışmaya önemli bir sınır" oluşturur.[45] Üstelik, Divan, hükümete karşı yapılan eleştirilerin kabul edilebilirliğinin herhangi bir kimseye veya bir siyaset adamına yapılandan daha geniş olduğunu teyit etmiştir. Ayrıca verilen cezanın ağırlığını dikkate alarak, Divan, başvuranın düşünceyi açıklama özgürlüğüne yapılan müdahalenin güdülen yasal amaçlarla oranlı olmadığına karar verdi.

28 Eylül 1999 tarihli **Öztürk** davasında, Divan, 10. maddenin ihlaline karar verdi. Başvuran, Türkiye Komünist Parti kurucularından birinin hayatını anlatan bir eserin ikinci baskısını yayınladıktan sonra, kin duygusunu kışkırtmaktan mahkûm edilmişti. Kitabın yazarı, başvuran gibi, aynı suçu işlediği iddiasıyla yargılanmış, fakat beraat etmişti. Divan'a göre, içeriği diğer baskılardan hiçbir şekilde farklı olmayan dava konusu kitap, şiddete teşvik etmiyordu ve somut dava açma delilinin bulunmaması nedeniyle, kamuya duyurulanlar dışında başka amaç da taşımıyordu. Divan, bu nedenle, dava konusu baskının yapıldığı dönemde, zorunlu sosyal bir gereksimin mevcudiyetinin kanıtlanamadığına karar verdi.[46]

Eylül 1999 tarihli **Dalban** davasında, Divan, bir gazetecinin bir sahtekarlık davasında, devletin ileri gelenlerini suçlayan birçok yazı yayınlaması nedeniyle hakaretten cezaya mahkûm edilmesinin, Sözleşmenin 10. maddesinin ihlalini oluşturduğuna karar verdi. Divan, başkalarının şöhretinin korunmasına saygı göstererek, basının genel yarar olan konularda basının haber verme görevini hatırlattı. Daha sonra, "bir gazetecinin sadece gerçeği kanıtlayabilme koşuluyla eleştirel değer hükümleri oluşturabileceği" fikrini reddetti.[47] Somut olayda, dava konusu yazılar, devletin ileri gelenlerinin özel hayatlarını değil, fakat görevlerinin ifasındaki tutum ve davranışlarını hedef alıyordu. Üstelik, başvuranın tasvir ettiği olayların tamamen gerçek dışıydı ve bir suçlama kampanyasına katıldıklarını gösteren hiçbir kanıt yoktu. Bu nedenle, Divan, başvuranın ceza mahkûmiyetinin, gazetecinin, düşünceyi açıklama özgürlüğüne oranlı olmayan bir müdahale oluşturduğuna karar verdi.

Ocak 2000 tarihinde yargılaması yapılan **New Verlag GmbH ve CoKG** davası, kendisine karşı açılan ceza soruşturmasına ilişkin yazılar çerçevesinde bir derginin şüphelinin fotoğraflarının yayınlanmasının yasaklanmasıyla ilgili idi. Dava konusu klişelere, bu kişiyi yargılama konusu olan suçların faili gibi gösteren yorumlar eşlik ediyordu. Divan, olayın tüm unsurlarını dikkate aldı. Özellikle, yayının bir seri bombalı mektup suikastından sonra yapılması, kamu yararı olan bir konuya ilişkin olduğunu gösterir. Önceden bilinen bir aşırı sağcı militan olan şüpheli, bunun dışında, demokratik toplumun temellerine dönük suçların da zanlısı idi. Sonuç olarak, fotoğraflar, bu kişinin özel hayatından hiçbir unsuru açığa çıkarmadığından, özel hayata saygı hakkına hiçbir saldırı içermiyordu.

---

[45] 8.7.1999 tarihli **Okçuoğlu(Türkiye)** Kararı, paragraf 48, henüz yayınlanmadı.

[46] 28 Eylül 1999 tarihli **Öztürk(Türkiye)** Kararı, **Recueil**, 1999 – VI.

[47] 28 Eylül 1999 tarihli **Dalban(Romanya)** Kararı, **Recueil**, 1999 – VI, paragraf 49.

Daha sonra Divan, bunlara eşlik eden yorumların, şüphelinin yasal menfaatleri açısından bir tehlike oluşturmasa bile, dava konusu klişelerin yayınlanmalarının yasak olduğunu gözlemlemiştir. Ayrıca, uygulanan yaptırım, başvuran şirketin yazılarının takdim şekline ilişkin özgürlüğünü sınırlıyordu, buna karşılık, diğer medya mensupları, söz konusu ceza davasının devamı süresince fotoğraflar yayınlama olanağını korumuşlardı. Bu nedenle, Divan, dava konusu tedbirin güdülen yasal amaçlarla oranlı olmadığına ve 10. maddeye aykırı olduğuna karar verdi.[48]

Mart 2000 tarihinde, Divan, bir gazete ve çalışanlarıyla ilgili değişik olaylara (saldırı, arama, yakalama ve ceza mahkûmiyetleri) ilişkin **Özgür Gündem** davasında kararını verdi.

İleri sürülen şiddet eylemlerine gelince, Divan, düşünceyi açıklama özgürlüğünün mutlak önemini dikkate alarak, şunları beyan etti :

> Bu özgürlüğün kullanılması devletin her türlü müdahaleden sakınmasına değil, fakat bireylerin kendi aralarındaki ilişkilerde de pozitif koruma önlemlerini talep edebilmelerine bağlıdır. Bir pozitif koruma önleminin mevcut olup olmadığını belirlemek için, bireyin çıkarları ile toplumsal çıkar arasında tam bir dengeyi (...) dikkate almak gerekir.[49]

Divan'a göre, gazetenin ve personelinin PKK sempatizanı olduğu şeklindeki gerekçe, "şiddet içeren yasadışı eylemleri etkin önlemlerle araştırmanın ve bu eylemlere karşı korumanın olmamasını" haklı kılmaz (paragraf 45). Divan, hükümetin gazetenin düşünceyi açıklama özgürlüğüne ilişkin hakkını koruma yükümlülüğünü ihlal ettiği sonucunu çıkardı.

Ardından, Divan, başvuranlara resmi makamlarca uygulanan çeşitli önlemler konusunda karar verdi. Arama ve yakalama operasyonunun, düzeni koruma şeklindeki güdülen yasal amaçla oranlı olmadığı kanısına varıldı, zira, hiçbir haklı neden gösterilmediği halde, operasyon gazetenin basımında önemli ölçüde karışıklığa neden olmuştu.

Yayınlanan yazılardan sonra verilen değişik cezalara gelince, bunların pek çoğunda, bu cezalar demokratik bir toplum için gerekli değildi. Divan şunu hatırlattı :

> Devlet makamlarının bulunduğu üstün konum, ceza yolunun kullanımında kendini tutmasını emrediyordu. Demokratik bir devletin makamları, eleştirileri kışkırtıcı veya hakaret edici olsalar bile, hoşgörmeleri gerekir (paragraf 60).

Divan'a göre, kullanılan ifade şekli ile içeriği ve yazıldıkları ortam dikkate alındığında, bu yazılar şiddeti kışkırtmıyordu. Ne bir yasadışı örgüt üyesi ile yapılan sohbet, ne

---

[48] 11 Ocak 2000 tarihli **New Verlag GmbH ve CoKG** Kararı, **Recueil**, 2000 – I.

[49] 16.3.2000 tarihli **Özgür Gündem** Kararı, **Recueil**, 2000 – III, paragraf 43.

hükümetin politikasının şiddetle eleştirilmesi, ne de Türkiye toprağından ayrılmış bir unsur söz konusu olduğunu çağrıştıran bir ortamda "Kürdistan" deyiminin kullanılması, tek başına gazetenin sahip olduğu düşünceyi açıklama özgürlüğüne müdahaleyi haklı kılmaz. Sadece üç yazı, şiddete başvurmaya bir destek olarak sayılmış ve resmi makamların bu çerçevede aldıkları önlemlerin 10. maddeye uygunluğuna karar verilmiştir.

Bergens Tidende ve diğerleri davasında, Mayıs 2000 tarihinde, Divan, kendisinden memnun olmayan hastaların tanıklıklarını içeren bir seri yazıyı yayınlamaktan bir gazetenin, bir estetik cerrahın uğradığı zarar ziyanın tazminine mahkûm edilmesine ilişkin davada kararını verdi. Divan, öncelikle, suçlama konusu yapılan yazıların "insan sağlığının önemli bir yönüne ilişkin olduğuna ve bu şekliyle kamu yararına ilişkin ciddi sorunları ortaya çıkardığını" belirledi.[50] Somut olayda, hastaların anlattıkları olayların, esas itibariyle doğru olduğu ve gazete tarafından aslına sadık bir biçimde aktarıldığı sonucuna varıldı. Gazetenin, tanık beyanlarının bir cerrahi becerinin yokluğunu önerecek şekilde değerlendirilmemesi gerektiğini belirtmemesi, meslek kurallarını ihlal ettiğini göstermiyordu. Divan, bu çerçevede:

> sohbetlere dayalı güncel röportajların en önemli olanaklardan birini oluşturduğunu ve bunlar olmadan basının "bekçi köpeği" rolünü oynamasının mümkün olmadığını hatırlattı. (paragraf 57)

Bu nedenle, cerrahın mesleki faaliyeti üzerinde yazıların olumsuz etkisini kabul ederek, Divan,

> adıgeçen tarafından verilen tedavi ve ameliyat sonrası bakım ile ilgili haklı eleştiriler dikkate alındığında, mesleki itibarının her koşulda önemli bir zarar göreceğinin altını çizdi. (paragraf 59)

Bu nedenle, doktorun mesleki itibarını korumaya dönük çıkarının, basının, kamu yararını temsil eden sorunlarla ilgili haberleri verme özgürlüğünü korumaya dayalı kamu yararına üstün tutulmasını haklı kılacak düzeyde sayılması mümkün değildir. Divan, bu gerekçeye dayanarak, 10. maddenin ihlal edildiğine karar verdi.

Erdoğdu[51] ve **Şener**[52] davalarında Divan, Türkiye'nin güney doğusundaki durumu analiz eden yazıların yayınlanmasından sonra iki derginin yazı işleri müdürlerinin devletin ülkesel bütünlüğüne karşı propagandadan mahkûmiyetinin Sözleşmenin 10. maddesini ihlal ettiğine karar verdi. Önceki içtihatına uygun olarak, Divan, siyasi konuşma alanında, bu yazının, düşünceyi açıklama özgürlüğüne çok az sınırlamaya izin verdiğini hatırlattı. Bununla birlikte, şiddete teşvik halinde, ulusal makamların müdahalenin zorunluluğunu incelemede, daha geniş bir takdir hakkına sahip olduğu vurgulandı.

---

[50] 2.5.2000 tarihli **Bergens Tidende ve diğerleri (Norveç)** Karan, **Recueil**, 2000 – V, paragraf 51.

[51] 15.6.2000 tarihli **Erdoğdu** Kararı, henüz yayınlanmadı.

[52] 18.7.2000 tarihli **Şener** Kararı, henüz yayınlanmadı.

Bu iki davada Divan, mutlak veya yaralayıcı olsalar da, açıklanan görüşlerin şiddete teşvik gibi nitelendirilemeyeceği sonucuna vardı. Bu nedenle, ulusal makamlar, başvuranları mahkûm etmekle, ne basının haber verme özgürlüğüne ve ne de toplumun Kürt sorununundan bir başka şekilde haberdar olma hakkına, yeteri kadar saygılı davrandılar.

Ayrıca, hükümet tarafından ifade edilen cezanın yumuşatılması da, Divan tarafından dikkate alınmamıştır. Burada söz konusu olan cezanın ertelenmesi olup, ertelemeden itibaren üç yıl içinde ilgililerin yazı işleri müdürü sıfatıyla hiçbir suç işlememeleri halinde ancak etki doğuracaktır. Divan'a göre, böyle bir önlem, başvuranların gerçekte bir kamusal tartışmada yeri olan tezleri açıkça sunma yeteneğini büyük ölçüde sınırlamayı amaçlamaktadır.

Lopes Gomes Da Silva davasında, yerel seçimlerde, aday olan bir gazeteciye karşı, bir başyazıda kullandığı deyimler nedeniyle, bir gazete müdürü mahkûm olmuştu. Söz konusu olayda, başvuran tarafından ifade edilen görüşlerin, kamu yararı olan sorunlar konusunda siyasi bir tartışmaya ilişkin olduğu açıktı. Divan'a göre, dava konusu yazılar, polemik sayılabilirdi, fakat bununla birlikte mantık dışı kişisel bir saldırı içermiyordu, zira, yazar bunun objektif bir açıklamasını veriyordu. Divan, bu çerçevede, "siyasi sataşmalar çoğu kez kişisel plana taşar : burada, demokratik bir toplumun güvenceleri olan siyasi oyunun ve düşünceleri serbestçe tartışmanın ortaya çıkardığı beklenmedik tesadüflerin" söz konusu olduğunu ekledi.[53] Üstelik, başvuranın tepkisinin rakibinin kışkırtıcı ve saldırgan tarzından da etkilenmiş olması muhtemeldir. Fakat özellikle, dava konusu başyazı yanında, bu kişinin yazılarından alıntıları da yayınlarak, gazete müdürü gazetecilik mesleğinin kurallarına da saygılı davranmıştır. Böylece okuyuculara "aynı başyazıda değinilen kişinin beyanları ile başyazıyı karşılaştırarak kendi kişisel kanaatlarını oluşturma" olanağı vermiştir (paragraf 35). Bu nedenle, Divan, gazetecinin mahkûmiyetinin güdülen yasal amaçla oranlı olmadığına ve 10. maddenin ihlal edildiğine karar verdi.

Ekim 2000 tarihinde, Divan, dava konusu yazının yayınlamasından sonra, şahsi dava (müdahale) yoluyla dava şeklinde takip edilen bir şikayet ile ilgili olarak, bir dergi müdürü ile bir gazetecinin mahkûmiyetlerine ilişkin **Du Roy ve Malaurie** davasında kararını verdi. Divan, masumiyet karinesinden kovuşturulan kişinin yararlanması gibi adaletin iyi işlemesi amacıyla konulan sınırları gazetecilerin aşmaması şeklindeki ilkeyi teyit etti. Bununla birlikte, somut olayda, dava konusu müdahale, her tip habere yönelik mutlak ve genel bir yayın yasağı oluşturuyordu. Bundan başka, başkalarının şöhretinin ve yargı erkinin gücünün korunması açısından haklı sayılacak bu önlem, sadece şikayete bağlı şahsi dava (müdahale) yoluyla takip edilen davalara uygulanabiliyor ve savcılık iddianamesiyle veya basit şikayet ile açılan davalar bunun dışında tutuluyor. Divan'a göre :

---

[53] 28.9.2000 tarihli **Lopes Gomes Da Silva** Kararı, paragraf 34, henüz yayınlanmadı.

> "basının toplumu bilgilendirme hakkının, müdahale yoluyla takip edilen bir ceza davasına ilişkin olduğu için bütünüyle engellenmesinden dolayı, haber alma hakkına karşı yapılan böylesine farklı bir muamelenin, hiçbir objektif nedene dayandığı söylenemez."[54]

Bu davada durum böyleydi, zira, dava konusu yazı, Fransız siyaset dünyasından kişileri hedef alıyordu. Divan, dava konusu olan kişilerin haklarını korumak için mutlak yasaklamayı gerektirmeyen başka yöntemlerin mevcut olduğunun altını çizdi. Bu nedenle, başvuranların mahkûmiyetinin güdülen yasal amaçla oranlı olmadığı ve 10. maddenin ihlal edildiği sonucuna varıldı.

Şubat 2001 tarihli **Tammer** davasında, Divan, bir gazetecinin, bir siyasetçinin yardımcılarından birinin özel hayatına ilişkin gözlemleri sonucu hakaretten mahkûmiyetinin Sözleşmenin 10. maddesine uygun olduğuna karar verdi. Olayda, dava konusu olan sözlerin kamu yararı veya toplumsal yarar sağlayan bir konuya ilişkin olduğu kanıtlanamamıştı. Üstelik başvuran (davacı), eleştirilerini hakaret içeren ifadelere başvurmadan da ifade edebilirdi. Kendisine uygulanan para cezasının miktarının düşüklüğü dikkate alındığında, Divan, ulusal mahkemelerin başkalarının şöhretinin korunması ve toplumsal yararı olan bir konuda gazetecinin bilgilendirme hakkı arasındaki dengeyi düzgün bir şekilde kurdukları sonucuna varmıştır.[55]

Divan, ayırım yapmaksızın tüm bir meslek grubunun dürüstlüğünü şüpheye düşüren bir yazıdan alıntılar yapmak suretiyle, bir gazetecinin, dürüst haber verme yükümlülüğüne aykırı davranmaktan mahkûmiyetine ilişkin Mart 2001 tarihli **Thoma** davasında karar verdi. Divan, kararında şunu beyan etti :

> Başkalarının ününe hakaret oluşturan veya onurlarına zarar veren ya da onları kışkırtan bir anlatım içeriğinden gazetecilerin, genel olarak ve düzenli bir şekilde ve resmen kaçınmaları istemek, belli bir zamanda geçerli olan olaylar, fikir ve düşünceler hakkında basının işleviyle bağdaşmaz.[56]

Bu olayda, gazeteci bir atıfta bulunurken, kaynak yazının yazarını zikretme önlemini almıştı. Meslektaşının yazısını yorumlamak için "acılı" deyimini kullanmıştı. Üstelik başvuran (davacı), söz konusu yayına ilişkin bir üçüncü kişiden görüş de istedi. Divan'a göre, mahkûmiyete dayanak oluşturan gerekçeler, dava konusu olan sözlere kamu yararı veya toplumsal yarar sağlayan müdahaleyi haklı kılmamaktadır. Divan 10. maddenin ihlal edildiğine karar verdi.

Haziran 2001'de, yasadışı örgütler lehine propaganda yapmaktan bir gazete sahibinin mahkûmiyetine ilişkin **Sürek** davası, dostane çözüme kavuşturulması sonucu, Divan tarafından kayıttan silindi.[57]

---

[54] 3.10.2000 tarihli **Du Roy ve Malaurie** Kararı, paragraf 35, henüz yayınlanmadı.

[55] Bkz. 6.2.2001 tarihli Tammer Kararı.

[56] Bkz. 29.3.2001 tarihli **Thoma** Kararı, paragraf 64.

[57] Bkz. 14.6.2001 tarihli **Sürek, Kamil T.** Kararı.

Temmuz 2001 tarihinde Divan'ın kararını verdiği **Perna** davası, bir gazetecinin, bir savcıya karşı eleştirisel sözleri nedeniyle hakaretten mahkûmiyetine ilişkindi. Başvuran (davacı), yazısında, onu mutlak "bağlılık yemini yapmışa" benzeterek, üst görevliyi siyasi militanlıkla suçluyordu. Ayrıca bir savcıyı kanıtlar olmaksızın bir devlet adamını "mafyaya dahil olmaktan" suçlamakla eleştiriyordu.

İlk sözler, Divan bakımından, davada, tartışmasız olay temeline dayalı, eleştirisel bir görüş kapsamında açıklanabilirdi. Belli bir aşırılık dozu içerse de, gazetecinin sözleri korunmaya layıktı. Gerçekten, Divan'a göre, bir savcının siyasi militanlığı, yargının bağımsızlığı ve tarafsızlığına ilişkin imajı tehlikeye sokuyordu ve bu gerekçeyle toplumsal yararı ilgilendiren önemli bir sorunu gündeme getiriyordu.

Buna karşılık, gazeteci, ikinci grup sözlerle kabul edilebilir eleştiri sınırlarını aşmıştı, çünkü, bu beyanlar, olaya dayalı temelden yoksundu.

Bununla birlikte Divan, şunu hatırlattı :

> Basına karşı kabul edilen yaptırımlar, kesinlikle oranlı olmalı ve 10. maddenin korumasından yararlanabilen ifadeler korunarak, kabul edilebilir eleştiri sınırlarını aşan ifadeleri esas almalıdır.[58]

Sonuç olarak, başvuranın savcının siyasi militanlığına ilişkin cümlelerinden dolayı da mahkûm edilmiş olması sebebiyle, Divan, 10. maddenin ihlal edildiğine karar verdi.

2. Komisyon ve Divan'ın Karar ve Raporları

Kendisi açısından Komisyon, radyo ve televizyonun gelecek programlarından haber vermek için bazı ülkelerde yazılı basının karşılaştığı engellere ilişkin başvuruları inceledi. **Televizier Hollanda** davası, Hollanda kanunu ile radyo ve televizyonun gelecek programlarıyla ilgili haber için uygun görülen telif hakkının korunmasının Sözleşmeye uygun olup olmadığı sorusunu sordu. 1968'de kabul edilebilirlik kararı verilen bu başvuru ile ilgili yargılamaya, başvuran şirketin istemi üzerine devam edilmedi.[59]

Bununla birlikte, 1977'de, Bakanlar Komitesinin önüne çok benzer bir dava götürüldü ve ihlalin bulunmadığı yönündeki Komisyon görüşü uygun bulundu, zira, Sözleşmenin amacı, gazetelerin ticari çıkarlarını korumak değildir.[60]

---

[58] Bkz. 25.7.2001 tarihli **Pema** Kararı, paragraf 46.

[59] **Televizier – Hollanda** başvurusu, n° 2690/65, 3.10.1968 tarihli rapor, **Annuaire** 11, s. 782 ; başvuru kayıttan düşürüldü.

[60] **De Geillustreerde Pers – Hollanda** başvurusu, n° 5178/71, 6.7.1976 tarihli karar, **D.R. 8, s. 5.** Bakanlar Komitesinin 17.2.1977 tarihli DH(77)1 sayılı kararı.

Mart 1991'de, Komisyon, başvuranın bazı suçlara karıştığına dair bir sorgu hakiminin açıklamasının (notunun) basında yayınlanmasına ilişkin başvurunun kabul edilmez olduğunu beyan etmiştir.[61] Nisan 1991 tarihli kararında, özellikle yasal bir siyasi parti olduğu kabul edilen bazı örgütlerle yaptığı görüşmeleri yayınlamasının yasaklanmasına ilişkin bir başvurunun kabul edilmez olduğunu beyan etmiştir.[62]

Ekim 1991'de, Komisyon, eski bir İngiliz İstihbarat Teşkilatı mensubunun yazmış olduğu **Spycatcher hatıralarının** yayınlanmasının yarattığı ikinci başvuruda, 10. maddenin ihlal edilmediği sonucuna varmıştır (bkz. **Observer ve Guardian ve Sunday Times (n° 2)** davaları (bkz. ***yukarıda s. 11 ; 17 ve 18 nolu dipnotları***).[63]

Ekim 1992'de, Komisyon, **Spycatcher** isimli kitabın yayınına ilişkin üçüncü başvuruyu inceledi. Bu davada davacılar, bu anılardan bazı alıntıların yayınlanmasından dolayı **Contempt of Court**'a (mahkeme emrini yerine getirme yükümlülüğüne saygısızlık) nedeniyle mahkûm edilmelerini şikayet ediyorlardı. Komisyon, başvurunun kabul edilebilirliğine karar verdi.[64]

Ekim 1994'de, Komisyon, haksız rekabete ilişkin kanuna dayanarak, Avusturya'nın **Krone** isimli günlük gazetesine dönük hakaret içeren çizgi romanın bazı kısımlarının yayınlanmasının yasaklanması kararına ilişkin başvuruyu kabul edilebilir buldu.[65]

Birçok kararda, Komisyon ve Divan, ırkçı, yabancı düşmanı, inkarcı ve Yahudi düşmanı konuşmalara ilişkin içtihatını teyit etmiştir.[66] Komisyon ve Divan, bazen Sözleşmenin 17. maddesine[67], ve/veya 10. maddesinin 2. paragrafındaki istisnalara dayanarak, daima bu tür başvuruların kabul edilemez olduğuna karar verdiler.[68]

---

61 **Bems ve Ewert – Lüksemburg** başvurusu, n° 13251/87, 6.3.1991 tarihli karar, **D.R.** 70, s. 137.

62 **Purcell ve diğerleri – İrlanda** başvurusu, n° 15404/89, 16.4.1991 tarihli karar, **D.R.** 70, s. 262.

63 **Times Newpapers Ltd ve A. Neil – Birleşik Krallık (İngiltere)** başvurusu, n° 14644/89, 8.10.1991 tarihli karar, **D.R.** 73, s. 41 ; Bakanlar Komitesinin 15.5.1992 tarihli DH(92)15 sayılı kararı.

64 **Times Newpapers Ltd ve A. Neil – Birleşik Krallık (İngiltere)** başvurusu, n° 18897/91, 12.10.1992 tarihli karar, yayınlanmadı..

65 **Familiapress Zeitungs Gmbh – Avusturya** başvurusu, n° 20915/92, 30.11.1994 tarihli karar, yayınlanmadı; bununla birilikte belgelerin gizliliğinin ağır ihlali nedeniyle 3.3.11995 tarihli kayıttan düşme kararı için bkz. **D.R.** 80, s. 74.

66 Daha eski içtihatın analizine ilişkin olarak bkz. Conseil de l'Europe, **Jurisprudence des organes de contrôle de la Convention européenne des Droits de l'Homme sur le problème du discours incitant à la haine raciale et à la xénophobie**, Strasbourg, 1995, Doc. H(95) 4.

67 17. madde hükmü şöyledir : *" Bu Sözleşme hükümlerinden hiçbiri, bir devlete, bir topluluğa veya bir kimseye işbu Sözleşmede tanınan hak ve özgürlüklerin yok edilmesini veya anılan Sözleşmede öngörülenlerden daha geniş ölçüde sınırlamalara tabi tutulmasına yönelik bir faaliyete girişme veya eylemde bulunma hakkını sağlar biçimde herhangi bir hak sağladığı şeklinde yorumlanamaz."*

68 Bkz. özellikle 23.9.1994 tarihli **Jersild** Kararı, **Série A**, n° 298, paragraf 35. Ayrıca şu başvurulara da bkz.: **Walendy U. – Almanya başvurusu**, n° 21128/92, 11.1.1995 tarihli karar, **D.R.** 80, s. 94 ; **O. E. F. A. Remer – Almanya başvurusu**, n° 25096/94, 6.9.1995 tarihli karar, **D.R.** 82, s. 117 ; **G. Honsik – Avusturya** başvurusu, n° 25062/94, 18.10.1995 tarihli karar, **D.R.** 83, s. 77 ; **N.P.D., Bezirksverband München Oberbayern – Almanya başvurusu**, n° 25992/94, 29.11.1995 tarihli karar, **D.R.** 84, s. 149 ; **F. Rebhandl – Avusturya başvurusu**, n° 24398/94, 16.1.1996 tarihli karar, yayınlanmadı ; **P. Marais – Fransa** başvurusu, n° 31159/96, 24.6.1996 tarihli karar, **D.R.** 86, s.184 ; **D. I.– Almanya başvurusu**, n° 26551/95, 26.6.1996 tarihli karar, yayınlanmadı ;

Haziran 1995'de, Komisyon, müvekkilinin tutukluluk koşullarını ve yargılamanın ifa şeklini eleştiren bir basın bülteni yayınlamaktan bir avukata verilen disiplin cezasının yargı erkinin bağımsızlığını ve tarafsızlığını güvence altına almak için zorunlu ve oranlı olduğuna karar verdi. Böylece Komisyon, başvurunun kabul edilemez olduğuna karar verdi.[69]

Bazı davalarda, özellikle hiçbir kamusal görevi bulunmayan özel hukuk kişilerine dönük olduğu zaman, çıkarlar dengesi, gazetecilerin eleştirilerine karşı, kişileri daha çok korumacı görünebilir.[70]

Komisyon, **Wirtschafts Trend Zeitschriften–Avusturya** davasında 10. maddenin ihlal edildiği sonucuna varmıştır. Başvuru, Avusturya'da uygulanan iltica politikasını eleştiren yazılardan birinin hakaret içerdiği sonucuna varan mahkeme kararının bir haftalık dergide yayınlanması emrine ilişkindi. Komisyon, dava konusu yazının temelini oluşturan olayların doğruluğunun tamamen kanıtlandığına ve değer hükmünün onaylanmasına gerek olmadığına karar verdi.[71]

Ekim 1998'de, Komisyon, hakaretten ve yasak bir dergi çıkarmaktan mahkûm edilen bir gazetecinin başvurusunu kabul edilmez buldu. Bu olayda başvuran, doğruluğunu kanıtlayamadığı iki hakaret içeren yazıyı İtalyan mevzuatına uygun şekilde tesçili yapılmayan bir dergide yayınlamıştı. Dava konusu yazıların yayınlanmasına gelince, Komisyon, başvuranın yerine getirmediği "uygun ve özenli araştırmanın" basın ahlak kuralları kapsamında bulunduğuna karar verdi.[72] Tesçil yükümlülüğüne gelince, istenen formalitenin hakaret fiillerine karşı bireylerin korunmasını sağlamaya dönük haklı bir amacı olduğuna dikkat çekti. Bu nedenle başvuranın hakkına yapılan müdahale "demokratik bir toplumda gerekliydi".

Aralık 1998'de, Komisyon, iki dergi isminin tesçil edilmemesi ve bu nedenle de yayınlanamamalarına ilişkin bir başvuru hakkında karar verdi. Komisyon, öncelikle, mevkutelerin tesçiline ilişkin hükümlerin, tesçil istemleri hakkında karar vermede mahkemelere sınırsız bir serbesti tanıdığını belirledi. Komisyona göre, bu sistem, sadece radyo yayını, televizyon ve sinema alanında öngörülen bir izin sistemine benzemektedir. Komisyon, dava konusu yapılan maddelerin çok katı uygulamasının

---

H. Nachtmann – Avusturya başvurusu, n° 36773/97, 9.9.1998 tarihli karar, yayınlanmadı ; H. J. Witzsch – Almanya başvurusu, n° 41448/98, 2.4.1999 tarihli karar, yayınlanmadı ; H. J. Schimanek – Avusturya başvurusu, n° 32307/96, 1.2.2000 tarihli Divan kararı, yayınlanmadı.

69 Bkz. P. Zihlmann – İsviçre başvurusu, n° 21861/93, 28.6.1995 tarihli karar, D.R. 82, s. 12.

70 Bkz. A. Neves – Portekiz başvurusu, n° 20683/92, 20.2.1995 tarihli karar, yayınlanmadı ; F. Bocos Rodriguez – İspanya başvurusu, n° 28236/95, 12.4.1996 tarihli karar, D.R. 85, s. 141 ; S. Panev – Bulgaristan başvurusu, n° 35125/97, 3.12.1997 tarihli karar, yayınlanmadı ; B.A. Middleburg S. Van der zee ve Het Parool – Hollanda başvurusu, n° 28202/95, 21.10.1998 tarihli karar, yayınlanmadı.

71 Bkz. Wirtschafts Trend Zeitschriften m.b.H.–Avusturya başvurusu, n° 26113/95, 16.4.1998 tarihli rapor, Bakanlar Komitesinin 16.11.1998 tarihli DH(98) 378 sayılı geçici kararı.

72 Bkz. H.N. – İtalya başvurusu, n° 18901/91, 27.10.1998 tarihli karar, D.R. 94, s. 21.

Sözleşmenin 10. maddesinin gerekleriyle bağdaşmadığı sonucuna vardı. Bu nedenle, dergilerin tesçilinin reddi, düşünceyi açıklama özgürlüğünün bir ihlalini oluşturmuştur.[73]

Ekim 1999 tarihli bir başvuruda, ilgili kişi, sahibi ve sorumlu müdürü olduğu derginin üç nüshasının bölücü propaganda yapmak veya halkı düşmanlığa kışkırtmak gerekçesiyle toplatılmasını şikayet ediyordu. Divan, başvuruyu kabul edilebilir buldu.[74]

Eylül 2000'de Divan, bir Avusturya siyasi partisine karşı "ırkçı karışıklık çıkartma" deyiminin bir dernek tarafından tekrar kullanılmasını yasaklayan mahkeme emrine ilişkin başvuruyu inceledi. Başvuru kabul edilebilir bulundu.[75]

Ekim 2000'de Divan, bir basın açıklamasında ülkenin güneydoğusunda Türk makamlarının politikasını eleştiren bir gazeteci ile iki sendikacının bölücü propagandadan mahkûmiyetine ilişkin başvuruyu kabul edilebilir buldu.[76]

Ekim 2000 tarihli bir başvuruda, haftalık bir gazetede yayınlanan bir yazının yazarı, 10. maddede güvence altına alınan hak ile bölücü propagandadan mahkûmiyetinin bağdaşmadığını savunuyordu. Divan başvuruyu kabul edilebilir buldu.[77]

Aralık 2000 tarihli bir başvuruda, bir gazete yöneticisi ve bir gazeteci, iki tanınmış kişinin özel hayatına ilişkin fotoğrafların bulunduğu bir yazının yayınlanması üzerine mahkûm edilmelerini şikayet ediyorlardı. Divan, «bu kişilerin toplumda tanınmış olmalarına rağmen, dava konusu röportajın, söz konusu kişilerin tamamen özel hayatına ilişkin yönlerini esas alması nedeniyle, toplum için herhangi bir genel yarar sağlamalarının mümkün olmadığı» sonucuna vardı. Bu nedenle dava konusu önlem, başkalarının haklarının korunması için, demokratik bir toplumda zorunlu olduğu kanaatine varıldı. Divan tarafından başvuru kabul edilemez bulundu.[78]

Ocak 2001 tarihli bir kararda, Divan, bir siyaset adamının özellikle avukat sıfatıyla temsil ettiği yayınevlerine « büyük avanjlar» sağlama sonucu yaratan kanunların kabulüne katılımına ilişkin davranışını eleştirdikleri bazı beyanlarını tekrar etmelerini

---

[73] Bkz. **J. Gaweda – Polonya başvurusu**, n° 26229/95, 4.12.1998 tarihli karar; Divan önünde yargılama aşamasında.

[74] Bkz. **A. Öztürk – Türkiye başvurusu**, n° 24914/94, 19.10.1999 tarihli karar. Ayrıca bkz. **S. Aslantaş – Türkiye başvurusu**, n° 25654/94, 1.3.1999 tarihli rapor, Bakanlar Komitesinin 8.10.1999 tarihli DH(99) 560 sayılı geçici kararı.

[75] Bkz. **Unabhängige Initiative Informationsvielfalt – Avusturya** başvurusu, n° 28525/95, 12.9.2000 tarihli karar.

[76] Bkz. **B.Z. Karakoç ve diğerleri – Türkiye başvuruları**, n° 27692/95, n° 28138/95, n° 28495/95, 12.9.2000 tarihli karar.

[77] Bkz. **R. Maraşlı – Türkiye başvurusu**, n°40077/98, 19.19.2000 tarihli karar.

[78] Bkz. **J. Campmany y Diez de Revenga ve J.L. López Galiacho Perona– İspanya** başvurusu, n° 54224/00, 12.12. 2000 tarihli karar ; ayrıca bkz dipnot n° 221 s.77.

yasaklayan ihtara muhatap olan bir gazetenin sahibi ile yazı işleri müdürünün başvurusunu kabul edilebilir buldu.[79]

Ocak 2001 tarihli bir başvuruda, bir gazeteci, Türkiye'nin güneydoğusundaki duruma ilişkin yazısının yayınlanmasından sonra, halkı kin ve düşmanlığa kışkırtmaktan mahkûmiyetininin 10. maddeyi ihlal ettiğini ileri sürüyordu. Başvuru kabul edilebilir bulundu.[80]

Kabul edilebilir bulunan Ocak 2001 tarihli bir başvuruda, yazı işleri müdürü, dergisinde, güncel sorunları ele alan bir yazısının yayınlanmasından sonra, halkı kin ve düşmanlığa kışkırtmaktan mahkûmiyetininin 10. maddeyi ihlal ettiğini ileri sürüyordu.[81]

Siyaset adamlarına yönelik bir seri bombalı mektup yazdığından şüphelenilen bir kişiye ilişkin yazılar ve fotoğraflar yayınlaması nedeniyle tazminata mahkûmiyete ilişkin bir başvuru, dostane çözüme kavuşturulması sonucu, Divan tarafından kayıttan silindi.[82]

Mayıs 2001 tarihli bir başvuruda, bir gazeteci, bir sporcuyu doping ilaçları kullanmakla suçlayan bir yazısının yayınlanmasından sonra, hakaretten mahkûmiyetini kabul etmiyordu. Başvuran (davacı), adli yardımın olmamasını, delilin yetersizliğini ve tanıklarından iki tanesinin tanıklığının kabul edilmemesini, 10. maddede güvence altına alınan haklarına zarar verdiğini düşünüyordu. Divan başvuruyu kabul edilebilir buldu.[83]

Mayıs 2001 tarihli bir kararda, Divan, bir siyaset adamının yasadışı ücretler aldığını iddia eden yazılar çerçevesinde, bir yayınevinin bu kişinin resimlerini yayınlamasını yasaklayan ihtara ilişkin başvuruyu kabul edilebilir buldu.[84]

Mayıs 2001 tarihli bir başvuru, bir yazı yayınlayarak, halkı kin ve düşmanlığa kışkırtmaktan mahkûm edilen yazı işleri müdürüne ilişkindi. Divan, başvurunun kabul edilebilirliğine karar verdi.[85]

Haziran 2001 tarihli bir davada, başvuran, Türkiye'nin güneydoğusundaki durumu anlatan yazıların yayınlanmasından sonra, cezaya mahkûmiyetininin düşünceyi

---

[79] Bkz. **H. Dichand, Krone Verlag GmbH & CoKG et Krone Verlag GmbH – Avusturya** başvurusu, nº 29271/95, 9.1.2001 tarihli karar.

[80] Bkz. **A. Altan – Türkiye** başvurusu, nº 32985/96, 30.1.2001 tarihli karar.

[81] Bkz. **S. Karataş – Türkiye** başvurusu, nº 33179/96, 13.3.2001 tarihli karar.

[82] Bkz. **Kurier Zeitungsverlag und Druckerei GmbH – Avusturya** başvurusu, nº 48481/99, 20.3.2001 tarihli karar.

[83] Bkz. **J. McVicar– Birleşik Krallık (İngiltere)** başvurusu, nº 46311/99, 10.5.2001 tarihli karar.

[84] Bkz. **Krone Verlags GmbH & CoKG – Avusturya** başvurusu, nº 34315/96, 15.5.2001 tarihli karar.

[85] Bkz. **A. Erol– Türkiye** başvurusu, nº 35076/97, 17.5.2001 tarihli karar.

açıklama hürriyetini ihlal ettiğini ileri sürüyordu. Her üç başvuru kabul edilebilir bulundu.[86]

Eylül 2001 tarihli bir başvuru, bir yayın müdürü ile bir gazetecinin, bir gizli rapora dayanarak, Fas makamlarının ve özellikle Fas Kralının, ülkelerinde uyuşturucu madde kaçakçılığı ile mücadelesini suçlayan bir yazı nedeniyle bir yabancı devlet başkanına hakaretten mahkûmiyetine ilişkindi. Divan, başvurunun kabul edilebilirliğine karar verdi.[87]

Eylül 2001'de Divan, bir yazı işleri müdürünün, bir dergide, halkı kin ve düşmanlığa kışkırtmaktan ve bölücü propagandadan mahkûmiyetine ilişkin başvurunun kabul edilebilirliğine karar verdi.[88]

Ekim 2001'de Divan, bir plastik cerraha karşı bir hastanın eleştiri beyanlarını içeren bir röportaj yayınlanmasını müteakip, bir dergi ve bir gazetecinin hakaretten mahkûmiyeti ile ilgili başvuru konusunda karar verdi. Bu dava, **Bergens Tidende ve diğerleri** davasından açıkça farklı idi (bkz. s. 21 ***; 50 nolu dipnotu***). Bu davada, hiç bir unsur, dava konusu yazılarda anlatılan olay ile ilgili iddiaları doğrulamaya yeterli olamıyordu. Bu nedenle Divan, derginin, söz konusu sözlerin doğruluğunu araştırma yükümlülüğünü yerine getirmek için yeterli gayret göstermediği sonucuna ulaştı. Bu ihmal, Divan'a göre, derginin bu yazının içeriğini kabullendiği anlamına geliyordu. Divan, plastik cerrahın şöhretinin korunmasındaki yararın, başvuranların düşünceyi açıklama hakkından önce geldiği sonucuna vardı. Bu nedenle, başvuru kabul edilmez bulundu.[89]

B. Radyo Yayınlarının Denetimi

1. Divan'ın Kesin Hükümleri

10. maddede düzenlenen düşünceyi açıklama ve haberleşme özgürlüğü, diğer özgürlükler yanında düşünceleri ve haberleri radyo yayını yoluyla yayma özgürlüğünü de kapsar.[90] Radyo yayını, sinema ve televizyon alanında, 10. maddenin 1. paragrafının üçüncü cümlesi, "Bu madde, devletlerin radyo, sinema veya televizyon işletmelerini bir izin rejimine tabi kılmalarına engel değildir" hükmüne yer vermektedir. [91]

---

[86] Bkz. **Sürek, Kamil T. – Türkiye** başvurusu, n° 26976/95, n° 28305/95 ve 28307/95, 12.6.2001 tarihli karar.

[87] Bkz. **J. M. Colombani** ve diğerleri– **Fransa** başvurusu, n° 51279/99, 4.9.2001 tarihli karar.

[88] Bkz. **Ö. Kalin – Türkiye** başvurusu, n° 31236/96, 4.9.2001 tarihli karar.

[89] Bkz. **Verdens gang ve Aase – Norveç** başvurusu, n° 45710/99, 16.10.2001 tarihli karar.

[90] Bkz. **Sacchi – İtalya başvurusu,** n°6452/74, 12.3.1976 tarihli karar, **D.R.** 5 s. 43.

[91] Bkz. **Cable Music Europe Ltd. Neves – Hollanda başvurusu,** n° 18033/91, 29.11.1993 tarihli karar, yayınlanmadı ; **X. S.A. – Hollanda başvurusu,** n° 21472/93, 11.1.1994 tarihli karar, **D.R.** 76, s. 129.

Divan, 1990 Mart ayında, ilk kez, Divan, bu davada, özellikle, programların içeriğine veya eğilimine yönelik bir tür sansür uygulama anlamına gelmediği ölçüde, resmi makamların düşünceyi açıklama özgürlüğünün kullanımına müdahale etmeye ilişkin sahip oldukları takdir hakkını aşmadığına ve fakat bu yasağın, İsviçre'deki yürürlükte bulunan telekomünikasyon yasal sisteminden kaçmak maksadıyla sınır ötesinde faaliyet gösteren ve İsviçre makamlarınca, gerçek bir İsviçre radyo istasyonu olarak nitelendirebilecek bir istasyona yönelik olduğu kanaatine vardı.[92]

Divan, Mayıs 1990'da, **Autronic A.G.** davasında, 10. maddenin ihlal edildiği yönünde sonuçlanan kararını verdi. Bu dava, Sovyetler'e ait telekomünikasyon uydusu ile özel kullanım amaçlı şifreli olmayan yayınları almak isteyen uydu antenleri konusunda uzmanlaşmış bir şirketin izin talebinin İsviçre makamlarınca, yayınlayan devletin yayını almaya iznini vermediği gerekçesiyle reddine ilişkindi.

Divan, bu ret kararının, telekomünikasyon düzeninin korunması ve gizli (kişiye özel) haberlerin açıklanmasının engellenmesi yönünde yasal bir amacı olduğunu belirledikten sonra, İsviçre makamlarının düşünceyi açıklama özgürlüğünün uygulamasına müdahalede takdir hakkını aştıkları sonucuna vardı.

Divan, söz konusu yayınların niteliğinin bunları kamu yararlanmasına yönelik olmadığı yönünde nitlendirilmesini engellediğini ve ayrıca uydu antenleriyle telekomünikasyon uydularından gizli haberleri alma riskinin mevcut olmadığını ortaya çıkardı. Divan, bu vesileyle özellikle Sınır Ötesi Televizyonlara İlişkin Avrupa Sözleşmesine ve uydular aracılığıyla yapılan yayınlar konusundaki teknik ve hukuki gelişmelere atıfta bulundu.[93]

Divan, Kasım 1993'de verdiği bir kararda, Avusturya'ya ilişkin **Informationsverein Lentia ve diğerleri** davasında, ilk kez, radyo yayıncılığı ile ilgili kamu tekelini inceleyerek 10. maddenin ihlal edildiği sonucuna vardı.

Bu davada Divan, gerçi Avusturya'daki mevcut tekelin, ulusal düzenleme (tanzim) makamlarına verdiği denetim yetkisi sayesinde programların düzeyine ve dengesine katkıda bulunduğunu kabul etti ; bu nedenle, amacı 10. maddenin 1. paragrafının üçüncü cümlesine uygundu. Buna karşılık, Divan, tekel nedeniyle başvuranlara uygulanan müdahalenin "*demokratik bir toplumda gerekli*" olmadığı sonucuna vardı :

- Divan, öncelikle, demokratik bir toplumda düşünceyi açıklama özgürlüğünün temel işlevinin, toplumun almaya yetenekli kılındığı kamu yararı olan düşünce ve haberleri, özellikle basın kanalıyla, yaymak olduğunu hatırlattı ;

- Ardından, devletin en önemli güvenceyi oluşturduğu çoğulculuğa atıfta bulunarak bu prensibin görsel basın bakımından çok daha büyük önem taşıdığını, zira programlarını çok daha geniş bir alana yaydığını vurgulamıştır ;

---

92 Bkz. 28.3.1990 tarihli **Groppera Radio AG ve diğerleri (İsviçre)** Kararı, **Série A,** n° 173.

93 Bkz. 22.5.1990 tarihli **Autronic AG (İsviçre)** Kararı, **Série A,** n° 178.

- Sonuç olarak, Divan, kamu tekelinin, düşünceyi açıklama özgürlüğüne uyguladığı sert sınırlamaların ancak mutlak bir zorunluluk olması halinde haklı olabileceğini belirtmiştir. Oysa son dönemlerdeki teknik gelişme sayesinde benzer sınırlamaların günümüzde frekans ve kanal sayısına bağlı gerekçelerle yapılması mümkün değildir. Divan, ayrıca Avusturya halkına dönük yabancı yayınların artması ve idare mahkemesinin kablo ile bunların yayınlanmasının yasal olduğunu kabul eden kararı karşısında bunların değerini yitirdiğini de vurgulamıştır. Son olarak ve özellikle, daha az sınırlayıcı çözüm yollarının bulunmadığını ileri sürmek mümkün değildir ; örnek olarak ya ulusal kurumun faaliyetlerine özel katılım şekilleri öngörerek ya da bazı alanlarda katılım izni vererek bazı devletler bunu yumuşatmışlardır. Böylece, Avusturya pazarının, özel tekeller oluşmasını önleyecek kadar yeterli sayıda özel istasyonları kaldıracak nitelikte olmadığı yönündeki endişeler Divan tarafından kabul edilmemiştir. Zira bu gerekçelerin, Avusturya ile aynı büyüklükte olan diğer birçok Avrupa devletinde yaşanan devlet istasyonları ile özel istasyonların bir arada faaliyet göstermesine dayalı deneyim nedeniyle ve özel tekeller oluşmasını önleyecek önlemler alınmasından dolayı doğru olmadığı kanıtlanmıştır. [94]

İlgili hükümet ile başvuran arasındaki dostane çözüm nedeniyle **Telesystem Tyrol Kabeltelevision** davası Divan'ın kayıtlarından düşüldü. Komisyon, 10. maddenin ihlal edildiğine ilişkin bir rapor hazırlamıştı. Somut olayda, televizyon programlarını (uydudan) alıp, kablo şebekesi ile dağıtmak için başvuruyu yapan (davacı) şirket, yayınları aktif bir şekilde dağıtma hakkının reddedildiğine tanık olmuştu. Komisyonun raporundan beri, Avusturya Anayasa Mahkemesi bu tür dağıtımı yasal hale getirdi.[95]

Divan, yeniden **ABC Radyo** davasında, Avusturya'ya radyo yayıncılığı ile ilgili kamu tekeli konusuna eğildi ve Ekim 1997'de **Informationsverein Lentia** davasına benzer şekilde hükme bağladı. Divan, 1997'de yürürlüğe giren ve Avusturya'da tekele son veren bölgesel radyo yayıncılığı hakkında kanun ile "Avusturya'nın uluslararası yükümlülüklerini yerine getirmek için mevzuatına bir kanun eklediğini memnuniyetle" kaydettiğini beyan etti.[96]

Eylül 2000'de, **Tele 1 Privatfernsehgesellschaft mbH** davasında, bir özel şirkete, Viyana bölgesinde kara televizyon vericisi kurup işletme izninin verilmemesinin yargılaması yapıldı.

Divan, 1993 ile 1996 yılları arasındaki dönemde kanunun ulusal istasyon dışında hiçbir istasyona televizyon yayın izni vermemesi nedeniyle 10. maddenin ihlal edildiği sonucuna vardı.

Buna karşılık, 1996 ile 1997 yılları arasında, 10. maddenin ihlal edilmediği sonucuna varıldı. Divan, 27 Eylül 1995 tarihli Avusturya Anayasa Mahkemesi kararından sonra özel yayın şirketlerinin, programlarını kablo ile yapıp yayınlamada serbest olduklarını, buna karşılık, kara radyo yayınlarının ulusal radyo yayın kurumuna ait olduğunu

[94] Bkz. 24.11.1993 tarihli **Informationsverein Lentia ve diğerleri** Kararı, **Série A**, n° 276, paragraf 32 33 ve 38 42.

[95] Bkz. 9.6.1997 tarihli **Telesystem Tyrol Kabeltelevision** Kararı, **Recueil** 1997 III.

[96] Bkz. 20.10.1997 tarihli **ABC Radyo** Kararı, **Recueil** 1997 VI, paragraf 37.

vurguladı. Başvuruyu yapan (davacı) şirket bu durumu eleştirmiştir, zira ona göre, kablolu yayın, tevizyon izleyicilerine ulaşım bakımından kara televizyon vericisi ile yapılanla mukayese edilemezdi. Divan, bu tezi Viyana'da bütün evlerde kablolu yayın şebekesine bağlanma olanağı bulunduğu gerekçesiyle reddetti. Sonuç olarak, Divan, başvuruyu yapan (davacı) şirketin haberleri yayma hakkına yapılan müdahalenin radyo yayıncılığına ilişkin anayasal kanunla izlenen amaçlarla oranlı olmadığına karar verdi.[97]

Haziran 2001'de, Divan, «açıkça siyasi nitelikli» olması nedeniyle, İsviçre radyo yayın şirketi tarafından bir televizyon reklamının yayınını, yetkili makamların reddetmesine ilişkin **VgT Verein gegen Tierfabriken** davasında kararını verdi. Dava konusu spot (televizyon reklamı), bazı hayvanların fabrikasyon üretimini şikayet ediyordu.

Divan, siyasi nitelikli reklamının yasaklanmasının mali yönden güçlü işletme gruplarına siyasi açıdan rekabet avantajı sağlamalarını engelleme amacı taşıdığını kabul etti. Bununla birlikte, söz konusu yasaklama sadece belli bir medyaya uygulanmıştı ve Divan'a göre, yetkili makam çok özel zorunluluğu olan bir gereksinime dayanmıyordu. Üstelik, başvuran dernek (davacı), yayıncının bağımsızlığını sınırlamayı, kamuoyunu yanlış şekilde etkilemeyi veya çeşitli sosyal sınıflar arasındaki fırsat eşitliğini tehlikeye sokmayı amaçlamıyordu. Divan, ulusal makamlar tarafından açıklanan gerekçeleri, kararlarını haklı kılmak için « yeterli ve uygun » bulmadı.

Ayrıca, spot (televizyon reklamı) içinde kullanılan deyimler ret kararını haklı kılacak, karıştırıcı bir özelliğe de sahip değildi. Bundan başka, bu dernek için tüm İsviçre kamuoyuna ulaşmanın tek yolu, İsviçre radyo yayın şirketinin ulusal televizyon programlarına yönelmekti. Bu nedenle, dava konusu önlemin, «demokratik bir toplumda» zorunlu olmadığı ve 10. maddenin ihlalini oluşturduğu kanaatine varıldı.[98]

2. Komisyon ve Divan'ın Karar ve Raporları

İzin rejimi konusu, Komisyon içtihatında ele alındı. Komisyon, 1968 tarihli bir kararda, 10. maddenin 1. paragrafındaki "izin" deyiminin "bir kamu hizmeti tekelinin esas itibariyle her durumda yasak olduğu" şeklinde yorumlanamayacağını beyan etti.[99]

1971'de, Komisyon, 1. paragrafın söz konusu devletin özel vericileri yasaklamasını engellemediği gerekçesiyle bir başvuruyu kabul edilmez buldu.[100]

---

[97] Bkz. 21.9. 2000 tarihli **Tele 1 Privatfernsehgeselschaft mbH** Kararı, yayınlanmadı.

[98] Bkz. 28.6.2001 tarihli **VgT Verein gegen Tierfabriken** Kararı.

[99] Bkz. **X – İsveç başvurusu**, n° 3071/67, 7.2.1968 tarihli karar, **Recueil** 26, s. 71

[100] Bkz. **Sc. X ve Association Z.(Derneği) – İngiltere (Birleşik Krallık) başvurusu**, n° 4515/70, 12.7.1971 tarihli karar, **Annuaire** 14, s. 538.

Bununla birlikte, Komisyon, İtalya'da kablo ulusal tekeline ilişkin 1976 tarihli bir kararda, elektronik medya alanında ulusal tekellere karşı tutumunu yeniden belirleme yönündeki iradesini ortaya koydu.[101]

Aralık 1978'de, yasadışı bir radyo yayınını desteklemek için etiketlerle reklam yapmayı deneyen kişilere karşı başlatılan ceza kovuşturmasına ilişkin davada, Komisyon, bir devletin, Sözleşme hükümleri çerçevesinde, özellikle 10. maddenin 1. paragrafında öngörülen izin rejiminden kaçmayı deneyenlere karşı önlemler kabul etme yetkisinin bulunması gerektiğine açıklık getirdi.[102]

Mayıs 1984'de, Komisyon, başvuran tarafından üretilen programları bazı kablolu yayın dağıtıcılarının dağıtmasını yasaklamaya ilişkin başvuruyu kabul edilmez buldu. Komisyon, kararında, 10. maddenin 1. paragrafında Devletin radyo yayıncılığı işletmeleri için izin alma şartı koymasına izin verdiğinden bu devletin özel bir izne ilişkin koşulları dolanmayı önleyecek önlemler getirmesinin yasal olduğunu beyan etti. Bununla birlikte, "yayın hakkının, yayınlananları karıştırmaya maruz kalmadan alma özgürlüğünü de içerdiği" ilkesini koydu.[103]

Aynı yönde, izin rejimlerine ilişkin olarak, Komisyon, Mart 1986'daki bir kararında, Belçika Flaman Topluluğundan izin almaksızın yayınlar yapan bir radyonun işletmecilerinden gelen bir başvuruyu kabul edilmez buldu. Bu karara göre :

> Mademki bir devlet radyo yayıncılığı işletmeleri için izin alma şartı koyan bir yasa kabul edebilir, bu devlet, izinde belirlenen koşulları dolanmaya yarayan yöntemleri özellikle engelleyecek şekilde söz konusu izne saygıyı sağlayacak bir mevzuatı da çıkarabilir.[104]

Bununla birlikte, Komisyon, Ekim 1986 tarihli, lisans almak için aranan tüm koşulları dolduran istasyonlara yerel radyo yayın izni verilmesini yasaklamaya ilişkin bir başvuru konusundaki kararda şunları vurguladı :

> İzin rejiminde devletlere tanınan takdir hakkı sınırsız değildir. Sözleşme, radyo yayıncılığı işletmeleri için izin elde etmeye ilişkin hiçbir hakkı güvence altına almadığı doğru ise de, izin isteminin bir devlet tarafından reddinin açıkça keyfi ve hatta ayrımcı olamaması, Sözleşmenin dibacesinde belirtilen ilkelere ve orada tanınan haklara aykırı olamaması da o kadar doğrudur. Bu nedenle çoğulculuk, hoşgörü, açılım gerekleri gibi onlarsız demokrasinin olmayacağı yükümlülüklere saygı göstermeyen bir izin rejimi Sözleşmenin 10. maddesinin 1. paragrafını ihlal eder.[105]

---

[101] Bkz. **Sacchi – İtalya başvurusu,** n° 6452/74, 12.3.1976 tarihli karar, **D.R.** 37, s. 236.

[102] Bkz. **X – İngiltere (Birleşik Krallık) (Radio Coroline) başvurusu,** n° 8266/78, 4.12.1978 tarihli karar, **D.R.** 16, s. 190.

[103] Bkz. **Radio 24 AG, S, W ve A – İsviçre başvurusu,** n° 10799/84, 17.5.1984 tarihli karar, **D.R.** 37, s. 236.

[104] Bkz. **X ve diğerleri – Belçika başvurusu (Radio Scorpio),** n° 10405/83, 5.3.1986 tarihli karar, yayınlanmadı, ayrıca bkz. **Freie Rundfunk AG i Gr – Almanya Federal Cumhuriyeti başvurusu** n° 9675/82 sayılı karar, yayınlanmadı.

[105] Bkz. **Verein Alternatives Lokalradio Bern ve Verein Radio Dreyeckland Basel – İsviçre başvurusu,** n° 10746/84, 16.12.1986 tarihli karar, **D.R.** 49, s. 126.

Mayıs 1989'da Komisyon, daha sonra kablo ile dağıtımını yapmak üzere bazı yerel radyo istasyonlarının yayınlarının alınmasının sınırlandırılmasına ilişkin bir başvuruyu İsviçre hükümetinin bilgisine sunmaya karar verdi.[106]

Haziran 1991'de, Komisyon, bir kablolu yayıncının bir radyo programını dağıtmasını yasaklayan bir diğer başvuruyu reddetti.[107]

Temmuz 1991'de, futbol maçları düzenleyicileri tarafından maçları yayınlama izni karşılığı yayıncılara bir bedel ödeme yükümlülüğü getirmeleri nedeniyle Hollanda radyo ve televizyon yayın örgütlerini bünyesinde toplayan kar amacı gütmeyen bir vakıf tarafından başvuruda bulunuldu. Komisyon, 10. madde çerçevesinde, davalı hükümetin, bu tür maçların serbestçe yayınlanmasını güvence altına almak, halkın giriş ücreti ödedikleri maçları ve radyo yayıncılarının ödedikleri yayın haklarını finanse etmek yükümlülüğü bulunmadığına karar verdi. Başvuru bu yüzden reddedildi.[108]

Eylül 1992'de, Komisyon, radyo programlarını izinsiz yayınlamaya ilişkin bir başvuruyu kabul edilmez buldu. Başvuran, malzemelerine el konulmasını ve işten yasaklamasını şikayet ediyordu.[109]

Ocak 1993'de, Komisyon, davalı hükümet tarafından radyo yayın izni isteminin reddedilmesi nedeniyle yapılan iki başvuruyu inceledi. Birinci başvuru mevzuatın bir şahsa böyle bir ruhsatı vermesini engellediği gerekçesine dayanıyordu.[110] İkincisi, radyo yayın izninin reddini, kar amacı gütmeyen derneklerin ticari programları yayınlamak amacını taşıdıkları gerekçesine dayandırıyordu.[111] Her iki başvuru kabul edilmez bulundu.

Temmuz 1993'de, Komisyon, yerel televizyon istasyonları için yayın frekansları verilmesinin reddine ilişkin bir başvuruyu kabul edilmez buldu. Bu önlemin demokratik bir toplulukta, düzenin savunulması ve başkalarının haklarının korunması için zorunlu olduğu beyan edildi. Bu çerçevede Komisyon, başvuran radyo yayıncısının, bir seri yerel yayın frekansları elde ederek, gerçekte ulusal düzeyde faaliyette bulunmayı amaçladığını tespit etti.[112]

---

106 Bkz. **Commune de Rohenthum – İsviçre başvurusu,** n° 13252/87, 14.12.1988 tarihli karar, **D.R.** 59, s. 251.

107 Bkz. **Ebner – İsviçre başvurusu,** n° 13253/87, 16.6.1991 tarihli karar, yayınlanmadı.

108 Bkz. **Nederlandse Omroepprogmma Stichting – Hollanda başvurusu,** n° 13920/88, 11.7.1991 tarihli karar, **D.R.** 71, s. 126.

109 Bkz. **Dumarché – Fransa başvurusu,** n° 16956/90, 2.9.1992 tarihli karar, yayınlanmadı, ayrıca bkz. **Vereniging Radio 100 ve diğerleri – Hollanda başvurusu,** n° 26335/95, 27.6.1996 tarihli karar, yayınlanmadı.

110 Bkz. **C. Nydahl – İsveç başvurusu,** n° 17505/90, 11.1.1993 tarihli karar, yayınlanmadı.

111 Bkz. **Röda Korsets Ungdomförbund ve diğerleri – İsveç başvurusu,** n° 18424/91, 15.1.1993 tarihli karar, yayınlanmadı.

112 Bkz. **M. N. – İspanya başvurusu,** n° 18353/91, 6.7.1993 tarihli karar, yayınlanmadı ; ayrıca bkz. **M – İngiltere (Birleşik Krallık) başvurusu, n°** 4750/71, 20.3.1972 tarihli karar, **Recueil** 40, s. 29; **X. ve Y. – Belçika başvurusu,** n° 8962/80, 13.5.1982 tarihli karar , **D.R.** 28, s. 112 ; **Barroud – Fransa başvurusu,** n° 9720/82, 7.5.1984 tarihli karar, yayınlanmadı.

Ekim 1993'de, Komisyon, televizyon haber programları kapsamında dolaylı ticari mesajlar yayınlamaktan verilen para cezasına ilişkin bir başvuruyu kabul edilmez buldu.[113]

Kasım 1993 ve Ocak 1994'de, Komisyon, radyo yayın kuruluşlarının Hollanda kablolu yayın şebekesinden kendi programlarını dağıtmalarının yasaklanmasına ilişkin iki başvuruyu kabul edilmez buldu. Komisyon, yasağın ticari değil, çoğulcu bir radyo dağıtım sistemini sürdürme ve sistem içinde düşünceyi açıklamanın çeşitliliğini koruma iradesine dayalı olduğunu beyan etti. Başvuran radyo yayıncılarının kablolu yayın şebekesinden kendi programlarını dağıtmalarına izin verilmiyordu, zira, " yabancı radyo yayın kuruluşları" şeklinde nitelendirilmiyorlardı.[114]

Mayıs 1994'de, Komisyon, bir televizyon kanalının mahkûmiyetine ilişkin yaptığı başvuruyu kabul edilmez saymakla birlikte, Sinn Fein'e bağlı örgütleri açıkça desteklediğini söyleyen kişilerin yaptıkları açıklamaları veya televizyondaki sohbetlerini canlı olarak yayınlamaya ilişkin yasağın, belediye meclisi üyesi başvuranın 10. madde ile tanınan haklarına müdahale oluşturduğunu kabul etti.[115]

Ocak 1997'de, Komisyon, resim sanatçısının mirasçılarının telif hakkını ödemeksizin bir tiyatro fresklerinin resimlerini yayınlamaktan bir televizyon kanalının mahkûmiyetine ilişkin başvurunun kabul edilmez olduğunu beyan etti.[116]

Komisyon, 10. madde ile tanınan düşünceyi açıklama hakkına dahil olan düşünceleri ve haberleri yayma özgürlüğünün, bir kişi veya örgüte, kendi görüşünü açıklamak maksadıyla radyo veya televizyondan özel olarak veya örgütlü bir şekilde yararlanmak için genel ve sınırsız bir hak tanıdığı şeklinde yorumlanmasının mümkün olmadığını beyan etti. Bununla birlikte, bir veya birçok belirli kişi grubuna, antenle yayın hakkı tanımamanın, bazı özel durumlarda, 10. madde kapsamında (ayrımcılığı yasaklayan 14. madde ile bağlantılı veya bağımsız olarak) bir sorun yaratabileceğini duyurdu.[117]

---

[113] Bkz. **Nederlandse Omroepprogmma Stichting – Hollanda başvurusu**, n° 16844/93, 13.10.1993 tarihli karar, yayınlanmadı.

[114] Bkz. **Cable Music Europe Ltd – Hollanda başvurusu**, n° 18033/91, 29.11.1993 tarihli karar, yayınlanmadı ; **X. S.A. – Hollanda başvurusu**, n° 21472/93, 11.1.1994 tarihli karar, **D.R.** 76, s. 129.

[115] Bkz. **Brind ve diğerleri – İngiltere (Birleşik Krallık) başvurusu**, n° 18714/91, 9.5.1994 tarihli karar, **D.R.** 77, s. 42 ; ayrıca bkz. **McLaughlin – İngiltere (Birleşik Krallık) başvurusu**, n° 18759/91, 9.5.1994 tarihli karar, yayınlanmadı. Komisyon, bazı gazeteci ve parlementerler tarafından İngiltere'ye davet edilmesi üzerine Sinn Fein Başkanının İngiltere'ye girişinin yasaklanmasına ilişkin bir başvurunun, bu içtihadı uygulayarak, kabul edilebilir olmadığını beyan etti : **G. Adams ve T. Bern – İngiltere (Birleşik Krallık) başvurulan**, n° 28979/95, n° 30343/96, 13.1.1997 tarihli karar , **D.R.** 88, s. 137.

[116] Bkz. **Société nationale de programmes France 2 – Fransa başvurusu**, n° 30262/96, 15.1.1997 tarihli karar, yayınlanmadı.

[117] Bu konuda şu kararlara bkz. **X Demeği – İsveç başvurusu**, n° 9297/81, 1.3.1982 tarihli karar, **D.R.** 41, s. 204 ; aynı doğrultuda **Sunberg – İsveç başvurusu**, n° 12439/86, 15.10.1987 tarihli karar, yayınlanmadı ; **Association mondiale pour l'Ecole instrument de paix – İsviçre başvurusu**, n° 23550/94, 24.2.1995 tarihli karar, yayınlanmadı; **J. Haider – Avusturya başvurusu**, n° 25060/94, 18.10.1995 tarihli karar, **D.R.** 83, s. 66. Ayrıca bkz. **L. De Angelis – İtalya başvurusu**, n° 28079/95, 17.1.1997 tarihli karar, yayınlanmadı.

Sözgelimi bir seçim dönemi boyunca, diğer partilere radyo ve televizyondan bir zaman dilimini kullanma hakkı tanınırken, bir siyasi partiden her türlü yayın olanağının esirgenmesi halinde böyle bir sorun, kural olarak, gündeme gelebilir.[118] Bununla birlikte, yayıncının yayın politikası çerçevesinde, zaman dilimini kullanma hakkını bazı kurallara tabi tutması mümkündür.[119]

Nisan 1997'de, Komisyon, bir televizyon kanalının işletme izni isteminin reddine ilişkin başvurunun kabul edilmez olduğunu beyan etti.[120] Komisyona göre, bu karar, kullanılmaya müsait frekans sayısının sınırlı olması nedeniyle alınmıştı, titiz bir inceleme konusu olmuştu ve kesin hüküm niteliğinde değildi.[121]

Komisyon, alıcı antenlerin özel kişilerce izinsiz kurulmasına ilişkin birçok başvuruyu inceledi.[122] Bu başvuruların kabul edilmez olduğu beyan edildi.

Radyo ve/veya televizyonla düşünceleri ve haberleri alma özgürlüğünün 10. maddenin 1. paragrafında öngörülen izin rejimlerine tabi olmadığını vurgulamak gerekir. Bu durum Komisyon tarafından, "10. maddede öngörülen radyo yayın hakkının yayınları almanın engellenilmemesini içerdiğini anlamak gerekir" şeklinde yapılan açıklama nedeniyle, örtülü olarak doğrulanmış olduğu söylenebilir. Komisyon, kısa bir süre önce, sınırlı bir süre öncelik hakkından yararlanan bölgesel radyo yayın kamusal kuruluşunun, bölgesel yayınların özendirilmesine ilişkin bir karar alınmasını beklemek amacıyla, yabancı ticari televizyon yayınlarını almak ve aktarmak olanağı tanıyacak bir izin isteminin reddinin 10. maddenin 1. paragrafının üçüncü cümlesi ile yasal dayanağı bulunduğunu belirterek görüşünü teyit etti.[123]

Ekim 1997'de, Komisyon, bir özel televizyon kanalının beş gün boyunca yayınlarının durdurulmasına ilişkin bir başvurunun kabul edilebilir olduğunu beyan etti.[124] Seçim döneminde programların sansüre uğramasını eleştiren bir yayının yapılmasından sonra başvuran şirkete yaptırım uygulanmıştı.[125]

---

118 Bkz. **Sc. X ve Z Derneği – İngiltere (Birleşik Krallık) başvurusu,** n° 4515/70, 12.7.1971 tarihli karar, **Annuaire** 14, s. 538.

119 Bkz. **Huggett – İngiltere (Birleşik Krallık) başvurusu,** n° 24744/83, 28.6.1995 tarihli karar, **D.R.** 82, s. 98.

120 Bkz. **N. Grauso – Polonya başvurusu,** n° 27388/95, 9.4.1997 tarihli karar, yayınlanmadı.

121 Bkz. özellikle **B. – Almanya Federal Cumhuriyeti başvurusu,** n° 10462/83, 15.3.1984 tarihli karar, **D.R.** 37, s. 155; **Aebi – İsviçre başvurusu,** n° 10248/83, 5.3.1985 tarihli karar, **D.R.** 41, s. 141 ; **Schindewolf – Almanya Federal Cumhuriyeti başvurusu,** n° 17713/91, 2.9.1992 tarihli karar, yayınlanmadı ; **L. Schartz – Lüksemburg başvurusu,** n° 25183/94, 12.4.1996 tarihli karar, yayınlanmadı ; **J. Van Der Auwera – Belçika başvurusu,** n° 30431/96, 21.5.1997 tarihli karar, yayınlanmadı.

122 Bkz. **Radio 24 AG, S. W ve A – İsviçre başvurusu,** n° 10799/84, 17.5.1984 tarihli karar, **D.R.** 37, s. 236.

123 Bkz. **A.W. Hins ve P. B. Hugenholtz – Hollanda başvurusu,** n° 25987/94, 7.3.1996 tarihli karar, **D.R.** 84, s. 135.

124 Bkz. **M.B.İ. A.Ş. – Türkiye başvurusu,** n° 25685/94, 21.10.1997 tarihli karar.

125 Bkz. **M.B.İ. A.Ş. – Türkiye başvurusu,** n° 25685/94, 30.6.1998 tarihli rapor, yayınlanmadı ; Komisyon davanın esası hakkında karar vermedi, zira, davacı şirket, başvurusunu devam ettirmeyi arzu etmiyordu. Dava, kayıttan düşüldü.

Kasım 1999 tarihli bir kararla Divan, bir şirketin yöneticisinin yerel televizyon kanalı işletme izni talebinin Radyo Televizyon Yüksek Kurulu (CSA) tarafından kabul edilmemesine ilişkin başvurusunu reddetti. Divan, eski (yerleşik) içtihatına uygun olarak, bir izin rejiminde takdir hakkının sınırsız olmadığını vurguladı. Bu yüzden, bir izin isteminin bir devlet tarafından kabul edilmemesinin keyfi veya ayrımcı olmaması gerekir. Somut olayda, dava konusu karar, özellikle yasa da belirtilen ölçütler doğrultusunda yetkili makamın yerel televizyon anlayışı ile söz konusu projenin takdim ve içerik yönünden bağdaşmadığı gerekçesine dayandırılmıştı. Divan, ayrıca daha sonra anılan bölgede yerel televizyon hizmeti için adaylara yapılan ihaleye daveti ve başvurana işletme izni verilmesini de dikkate aldı. Bu tutum, Radyo Televizyon Yüksek Kurulu (CSA) tarafından güvence altına alınan yayın özgürlüğünün izne tabi tutulması prensibinin bir uygulaması olarak algılandı. Divan, dava konusu kararın keyfi olmadığı, demokratik bir toplumda düzenin korunması ve başkalarının haklarının korunması için zorunlu olduğu şeklinde nitelendirilebileceği sonucuna vardı.[126]

Ocak 2000'de, Amnesty International tarafından yapılan bazı ülkelerde insan hakları ihlallerini duyurmayı amaçlayan bir reklamı yayınlatma izninin reddine ilişkin başvuru, Divan tarafından kayıttan silindi. Söz konusu karar, amacı kısmen veya tamamen siyasi olan örgütlerden gelen reklamı yasaklayan radyo yayınına ilişkin kanuna dayandırıldı. Daha sonra, başvuran örgüt, İngiltere (Britanya) makamları ile aralarında yapılan anlaşma nedeniyle davaya devam etmekten vazgeçti.[127]

Temmuz 2000'de, Divan, kısa dalga radyo yayın izni vermeyi resmi makamların reddetmesine ilişkin bir başvuru hakkında karar verdi. Divan, kısa dalgayı uluslararası yayına ayırmada ve bu tür yayınları gerçekleştirenlerin yayınlarının alınmasını korumada haklı yarar bulunduğunu kabul etti. Divan, anılan frekansın, yayını devamlı alabilmek için sürekli ayar yapmayı gerektirmesi nedeniyle ulusal ticari radyoların büyük çoğunluğu tarafından tercih edilen bir seçenek olamadığını vurguladı. Üstelik, başvuran ve işletmeler gibi özel kişiler, diğer tip (yerel, ulusal veya uydu yoluyla) radyo yayın lisansları da isteyebilirlerdi. Başvuran, yayınlarını Birleşik Krallıktan (İngiltere'den) alınabilecek şekilde başka bir ülkeden yapmak suretiyle kısa dalga frekansından yararlanabilirdi. Divan, bu davayı, devletin tüm yayın üzerinde tekeli bulunan **Informationsverein Lentia ve diğerleri** davasından ayrık tuttu. Bu davada, sınırlamalar sadece kısa dalga frekansına ilişkindi. Bu yüzden Divan, demokratik bir toplumda başkalarının haklarının ve özgürlüklerinin korunması için başvuranın düşünceyi açıklama özgürlüğüne müdahalenin haklı olduğu gerekçesiyle başvuruyu (davayı) reddetti.[128]

Kasım 2000 tarihli bir başvuruda, dini amaçlı bir örgüt, kendisine yetkili makamlar tarafından radyo yayın lisansı için aday başvuru formu verilmemesini şikayet ediyordu.

---

[126] Bkz. **J. Lévèque – Fransa başvurusu**, n° 35591/97, 23.11.1999 tarihli karar, yayınlanmadı.

[127] Bkz. **Amnesty International (Birleşik Krallık) – İngiltere (Birleşik Krallık) başvurusu**, n° 38383/97, 18.1.2000 tarihli karar, yayınlanmadı.

[128] Bkz. **T. Brook – İngiltere (Birleşik Krallık) başvurusu**, n° 38218/97, 11.7.2000 tarihli karar, yayınlanmadı.

Bu karar, bu tür örgütlere, ulusal radyo yayın lisansları verilmesinin yasa ile yasaklanmasına dayanıyordu. Divan, dava konusu sınırlamanın keyfi olmadığını, zira, kanunla öngörülen koşullara uymayan tüm adayalara uygulandığını belirtti. Ayrıca, adaya yerel yayın yapma izni için başvuruda bulunmayı engelleyen herhangi bir neden de yoktu. Divan, başvurunun kabul edilmez olduğunu beyan etti.[129]

Mart 2001'de, Divan, bir küçük partiye seçim döneminde radyo ve televizyondan konuşma yapmak için sınırlı bir zaman diliminin verilmesine ilişkin başvuruyu inceledi. Divan, «radyo ve televizyondan konuşma zamanının sınırsız olmadığını ve bu zamanın adil bir şekilde dağıtımını güvence altına almak için bazı kuralların konulması gerektiği» yönündeki ilkesini tekrar etti. Bu davada, yetkili makamların kararı, «siyasal programların yayılmasını sağlama olanağı ile yasal oranlılık» ilkesine dayanıyordu. Radyo ve televizyonda konuşma zamanının dağılımı, ne keyfi, ne oransız, ne de ayrımcı idi. Bu nedenle, Divan, 10. maddenin ihlalini gösterir hiçbir durum olmadığı sonucuna vardı.[130]

Eylül 2001 tarihli bir davada, başvuran, kendisine yetkili makamlar tarafından kablolu program içeren yayın lisansı verilmemesini şikayet ediyordu. Başvurunun kabul edilebilir olduğu beyan edildi.[131]

Eylül 2001'de Divan, yetkili makamlar tarafından genç kitleye dönük bir yerel radyo yayın istasyonu için lisans isteminin reddedilmesi ile ilgili bir başvurunun kabul edilmez olduğunu beyan etti. Divan, radyo yayın izninin verilmesinin kurulacak istasyonun türü ve amaçları, hizmet verilecek kitlenin hak ve gereksinimleri gibi (bkz. **Informationsverein Lentia ve diğerleri** kararı, s.33) bazı koşullara tabi tutulabileceğini hatırlattı. Bu davada başvuranlara mevcut olan tek frekansın verilmemesi kararı haksız görünmüyordu, zira, lisans yoluyla kapsama alınan bölgede genç kitleye dönük çeşitli radyo yayın istasyonları zaten mevcuttu. Divan, demokratik bir toplumda, başvuranların düşünceyi açıklama özgürlüğüne müdahalenin zorunlu olduğunu belirtti.[132]

C. Bilgilendirilme (Habere Ulaşma) Hakkı

1. Divan'ın Kesin Hükümleri

Leander davasında, başvuran, kendisiyle ilgili ve ulaşmasının mümkün olmadığı bilgilere, İsveç makamlarının, ulusal güvenlik gerekçesiyle sahip olmalarından şikayetçi oldu. Divan, Mart 1987 tarihli kararında 10. maddenin bu davaya uygulanamıyacağına karar verdi.[133]

---

[129] Bkz. United Christian Broadcasters Ltd – İngiltere (Birleşik Krallık) başvurusu, n° 44802/98, 7.11.2000 tarihli karar.

[130] Bkz. Ch. Antonopoulos – Yunanistan başvurusu, n° 58333/00, 29.3.2001 tarihli karar

[131] Bkz. W.M. Demuth – İsviçre başvurusu, n° 2001.44802/98, 27.9.2001 tarihli karar.

[132] Bkz. Skyradio AG ve diğerleri – İsviçre başvurusu, n° 46841/99, 27.9.2001 tarihli karar.

[133] Bkz. 26.3.1987 tarihli Leander Kararı, Série A, n° 116.

Temmuz 1989'da, Divan, **Gaskin** davasında, 10. maddenin ihlal edilmediği sonucuna vardı. Bu dava, tevdi edildiği belediye tarafından çocukluk döneminde tanzim edilen şahsi dosyanın başvurana verilmemesine ilişkindi.[134]

Şubat 1998'de Divan, **Guerra ve diğerleri** davasında, 10. maddenin bu davaya uygulanamıyacağına karar verdi. Başvuranlar civardaki bir kimya fabrikasında meydana gelebilecek bir kazadada alınacak önlemler ve halkı tehdit derecesi hakkında devletin bilgilendirmemesini şikayet ediyorlardı.[135]

Divan, basın özgürlüğü ile ilgili eski içtihatına atıfta bulunarak, halk için bilgilendirilme hakkının mevcut olduğunu, «bir kimseye diğerlerinin verdiği veya vermeye razı olduğu bilgileri alma hakkını bir hükümetin engellemesini yasaklayan» **Leander** davasında bilgiye ulaşma konusunda da bu hakkın tanındığını öncelikle hatırlattı.[136] Divan, ardından şu hususun altını çizdi:

> Bu davanın koşulları, yukarıda zikredilen davalardan kesin çizgilerle ayrılıyor, zira, başvuranlar, çevre ve ilgili çevre halkı için bazı tehlikeli sınai faaliyetlere bağlı ciddi kaza risklerine ilişkin alınacak önlemler ve halkı tehdit derecesi hakkında sistemin (...) kötü işlemesinden şikayetçidirler. (paragraf 53)

Bu koşullarda haber alma özgürlüğü, devlete haberleri toplama ve yayma pozitif yükümlülüğü getirmemektedir.

2. Komisyon Karar ve Raporları

Habere ulaşmaya getirilen sınırlamalarla ilgili olarak, Komisyon, 1997 Mart ayında, başvuranlar (bir gazeteci, bir üretim şirketi, bir gazeteciler birliği ve bir televizyon kanalı) tarafından gerçekleştirilen bir ceza davasıyla ilgili bir röportajda, **comptemt of court**'a (*mahkeme kararına uyma yükümlülüğüne*) ilişkin 1981 tarihli İngiliz Kanunu çerçevesinde getirilen sınırlamalara konusundaki iki başvuruyu inceledi. Komisyon bu iki başvurunun 10. madde açısından kabul edilemez olduğunu beyan etti.[137]

Komisyon'a göre, 10. maddenin 1. paragrafı, herşeyden once haber kaynaklarına ulaşmayı esas almışsa da, bir gazetecinin bir mahkeme nezdinde tanınma belgesi almasının bazı koşullara bağlanması, tek başına haber alma ve verme hakkına müdahale oluşturmaz.[138]

---

[134] Bkz. 7.7.1989 tarihli **Gaskin** Kararı, **Série A**, n° 160

[135] Bkz. 19.2.1998 tarihli **Guerra ve diğerleri** Kararı, **Recueil** 1998 I.

[136] Bkz. 26.3.1987 tarihli **Leander** Kararı, **Série A**, n° 116, paragraf 74.

[137] Bkz. **G.M.T. Hodgson, D. Woolf productions Ltd. ve Union nationale des joumalistes ve Channel Four Television Co. Ltd.– İngiltere (Birleşik Krallık) başvurulan**, n° 11553/85 et 11658/85, 9.3.1997 tarihli karar, **D.R.** 51, s. 136.

[138] Bkz. **A. Loersch ve Nouvelle association du Courrier – İsviçre başvurusu**, n° 23868/94 ve 23869/94, 24.2.1995 tarihli karar, **D.R.** 80, s. 162.

Divan'ın bilgilendirilme alanındaki içtihatını geliştirerek, Komisyon, 1996 Mayıs ayında, 10. maddenin, bir resmi makam tarafından kamu yararı olan bir sorun konusunda özel bir biçimde bilgilendirilme hakkını güvence altına almadığına karar verdi (bu davada, Avrupa Birliğine Avusturya ve Finlandiya'nın alınması hakkında bilgilendirme konusu söz konusu idi).[139]

Komisyon, 1997 Nisan ayında, bir şirketin, mali kurumlara bilgi (istihbarat hizmeti) pazarlamak amacıyla kredi isteminde bulunma ihtimali olan kişiler hakkında bilgi toplamak (istihbarat hizmeti) için adli arşivleri incelemeye yönelik izin talebinin reddedilmesine ilişkin başvurunun kabul edilemez olduğunu beyan etti. Komisyona göre :

> Sözleşmenin 10. maddesi, herhangi bir kişi veya şirkete (...), başkasının malvarlığının durumu hakkında bilgilerin bulunduğu arşivlere ulaşma konusunda ne mutlak bir hak tanır, ne de, resmi makamların istemde bulunan herhangi bir kimseye bir başkasının malvarlığının durumu hakkında bilgi verme yükümlülüğü bulunmaktadır.[140]

Daha geniş bir kapsamda, özellikle yayınlara veya kitle iletişim araçlarına ulaşma konusundaki sınırlama veya yasaklamalarla karşılaşan hükümlüler tarafından, Komisyona, çok sayıda başvuru yapıldı. Komisyon, çoğu zaman, bu tür sınırlamaların, yasaya uygun şekilde hürriyetten yoksun bırakmanın «ayrılmaz sınırlandırılmalarını» oluşturduğuna ve bu nedenle Sözleşmeye aykırı olmadıklarına karar verdi.

D. Ticari İfade Yolları

1. Divan'ın Kesin Hükümleri

Divan, **Markt Intern Verlag GmbH ve Klaus Beermann** davasında, 1989 Kasımında, 10. maddenin ihlal edilmediği sonucuna vardı. Bu maddenin ihlal edildiği, postayla satış yapan bir şirketin uygulamalarını hedef alarak Haksız Rekabet Hakkında Kanun uyarınca, uzmanlaşmış bir haber bülteninde yayınlanan bazı açıklamaları tekrar etmelerini yasaklayan Almanya Federal Mahkemesi kararına karşı bir Alman yayınevi ile bu yayınevinin yazı işleri müdürü tarafından ileri sürülmüştü. Divan, «ticari nitelikli haberlerin 10. maddenin 1. paragrafı kapsamı dışına çıkarılamıyacağını, zira bu hükmün sadece bazı bilgi, fikir veya anlatım biçimlerine uygulanamıyacağına» karar verdikten sonra[141], Almanya Federal Mahkemesi tarafından beyan edilen

---

[139] Bkz. **E. Bader – Avusturya başvurusu**, n° 26633/95, 15.5.1996 tarihli karar, yayınlanmadı ; **E. Nurminen ve diğerleri – Finlandiya başvurusu**, n° 27881/95, 26.2.1997 tarihli karar, yayınlanmadı.

[140] Bkz., **Grupo Interpres SA – İspanya başvurusu**, n° 32849/96, 7.4.1997 tarihli karar, D.R. 89, s. 150.

[141] Bkz. 20.11.1989 tarihli **Markt Intern Verlag GmbH ve Klaus Beermann karan**, Série A, n° 165.

yasaklamanın 10. maddenin 2. paragrafının uygulaması çerçevesinde düşünceyi açıklama hürriyetinin uygulamasına konulan bazı formalitelere, koşullara, sınırlamalara veya yaptırımlara ilişkin ulusal makamlara bırakılan takdir hakkının sınırını aşmadığına karar verdi.

Şubat 1994'de, **Casado Coca** davasında, Divan, reklamcılık alanında 10. maddenin uygulanabilirliğini teyit etti. Divan'a göre, bir avukata mesleki hizmetlerinin reklamını yapmaktan uygulanan disiplin cezası, 10. maddeyi ihlal etmez. Divan, reklamcılık alanındaki sınırlamaların dikkatli bir özen gerektirdiğine dikkat çekerek, avukatların mesleki hizmetlerinin ticari reklamına ilişkin kuralların bir ülkeden diğerine değiştiğini ortaya koymuştur : üye devletlerin çoğunluğu medyanın artan rolü ve sosyal gelişim nedeniyle bu kuralları yumuşatmıştır. Bununla birlikte, üye devletlerdeki değişik düzenlemeler ve değişik yaklaşımlar, sorunun karmaşıklığını göstermektedir. Divan, belli bir zamanda, adaletin iyi işleyişinin gerekleri, mesleğin saygınlığı, herkesin adli yardım (müzaharet) konusunda bilgilendirilme hakkı ve bir avukatın yazıhanesinin reklamını yapma olanağını değerlendirme açısından, ulusal denetim makamları ile ulusal mahkemelerin, bir uluslararası mahkemeye nazaran daha iyi konumda olduğunu düşünmektedir. Divan, o dönemde (1982/1983), disiplin cezasının güdülen amaçla oranlı olmadığı sonucuna vardı.[142]

Haksız rekabet hakkındaki Alman mevzuatının uygulamaya konulması, **Jacubowski** davasında (bkz. yukarıda zikredilen Markt Intern Verlag GmbH ve Klaus Beermann kararı) yeniden incelendi. Haziran 1994'de Divan, bir Alman basın ajansına karşı eleştirisel görüşler içeren bir açık mektup yayınlamış olmaktan dolayı bir gazeteci olan başvurana uygulanan ihtarın 10. maddeyi ihlal etmediği sonucuna vardı. Divan, söz konusu genelgenin basın ajansının müşterilerini uzaklaştırıp, başvuranın kurmayı düşündüğü ajansa çekmeyi amaçladığını not etmiştir. Oysa ihtar, başka yollardan başvuranın kendini anlatmasını serbest bırakarak, sadece genelgenin dağıtımını yasaklıyordu. Divan, bu nedenle, Alman mahkemelerinin takdir hakkını aşmadıkları sonucuna vardı.[143]

2. Komisyon ve Divan'ın Karar ve Raporları

Komisyon, 1978'de, kendisi açısından, bir devletin izin rejimini dolanmayı deneyenlere karşı 10. maddenin 1. paragrafında öngörülen önlemleri alabileceğine karar verdi.[144]

Mayıs 1979'da, ticari mesajın bu şekliyle 10. maddenin 1. paragrafı ile kabul edilen korumanın uygulama kapsamı dışında tutulduğunun söylenemiyeceğini beyan etti.

---

[142] Bkz. 24.2.1994 tarihli **Casado Coca karan**, Série A, nº 285, paragraf 35 37 ve 51 57. Bu karar Komisyon tarafından teyit edilmiştir, bkz. **J. – Almanya başvurusu**, nº 21554/93, 31.8.1994 tarihli karar, yayınlanmadı.

[143] Bkz. 23.6.1994 tarihli **Jacubowski karan**, Série A, nº 291 A, paragraf 7 30.

[144] Bkz. **X. – İngiltere (Birleşik Krallık) başvurusu**, nº 8266/78, 4.12.1978, D.R. 16, s. 190.

Bununla birlikte, koruma derecesinin, « "siyasi" düşünceler deyimine, kelimenin en geniş anlamında ve Sözleşmenin yollama yaptığı düşünceyi açıklama özgürlüğünün alt değerlerine ilişkin olandan daha düşük olması gerektiğini » açıkladı.[145]

Ayrıca, Komisyon, ticari mesajın Sözleşme ile korunduğu anlayışını daha açık ifade etti; «10. maddenin 1. paragrafında reklamcılığın ve reklam kampanyalarının, bu haliyle korunduğuna ilişkin düşüncenin daha önceden beyan edildiğini » gözlemliyordu.[146]

Komisyon, 1987'de, reklam kamu sağlığı meslek mensuplarına yönelik olsa bile, ilaçlara ilişkin reklam konusundaki Fransız mevzuatı ile konulan sınırlamalar hakkındaki bir başvurunun kabul edilemez olduğunu beyan etti.[147]

Temmuz 1990 da, Komisyon, bir dans okulunun asılsız reklam sloganı kullanmasının yasaklanmasına ilişkin bir davanın kabul edilemez olduğunu beyan etti.[148]

Komisyon, Mart 1991'de, hizmetlerinin reklamına izin verilmeyen bir hukukçu hakkındaki kınama cezasına ilişkin bir davayı inceledi. Başvurunun kabul edilemez olduğuna karar verildi.[149]

İsveç Radyo Yayın Topluluk Komisyonunun, ticari amaç gütmeyen derneklere radyo yayın lisansı vermeyi, bu derneklerin ticari yayınlar yapmak niyetinde oldukları gerekçesiyle vermemesine ilişkin bir başvuru Komisyon tarafından, Ocak 1993'de incelendi. Bu başvurunun kabul edilemez olduğuna karar verildi.[150]

Ekim 1993'de, bazı televizyon programları çerçevesinde, dolaylı ticari mesajlar yaymaktan bir radyo yayın kurumuna uygulanan cezalara ilişkin başvurunun Komisyon tarafından kabul edilemez olduğuna karar verildi.[151]

Mart 1999'da, Divan, bir avukata mesleki hizmetlerine ilişkin reklam yapmaktan verilen disiplin cezası ile ilgili bir başvuruyu inceledi. Divan, adalet örgütü bünyesinde avukatın yargılananla mahkemeler arasında aracı sıfatıyla merkezi konumda özel bir yeri olduğunu ve bunun da tabi olduğu meslek kurallarını haklı kıldığını tekrar vurguladı. Divan, eski içtihatına uygun olarak, ülkenin meslek kuruluşlarının veya ulusal mahkemelerin, uluslararası hakime nazaran, belli bir zamanda, farklı çıkarlar arasındaki hassas dengenin nerede bulunduğunu belirlemek için daha iyi konumda

---

145 Bkz. **X. ve Eglise de scientologie – İsveç başvurusu,** n° 7805/77, 5.5.1979 tarihli karar, **D.R.** 16, s. 68.

146 Bkz. **Ingemar Liljenberg – İsveç başvurusu,** n° 9664/82, 1.3.1983 tarihli karar, yayınlanmadı.

147 Bkz. **Jean Alexandre ve diğerleri – Fransa başvurusu,** n° 10267/83, 10.12.1987 tarihli karar, **D.R,** 54, s. 5.

148 Bkz. **K. – Almanya Federal Cumhuriyeti başvurusu,** n° 17006/90, 2.7.1991 tarihli karar, yayınlanmadı.

149 Bkz. **Hempfing – Almanya Federal Cumhuriyeti başvurusu,** n° 14622/89, 7.3.1991 tarihli karar, **D.R.,** 69, s. 272.

150 Bkz. **Röda Korsets Ungdomsförbund ve diğerleri – İsveç başvurusu,** n° 18424/91, 15.1.1993, yayınlanmadı.

151 Bkz. **Nederlandse Omroepprogramma Stichting – Hollanda başvurusu,** n° 16844/90, 13.11.1993, yayınlanmadı.

olduğunu ilave etmiştir. Somut davada, Divan, başvurana karşı alınan önlemlerin oransız olmadığı sonucuna varmış ve başvurunun kabul edilemez olduğuna karar vermiştir.[152]

Kasım 2001'de, Divan, « reklam nitelikli » bulunan bir gazete yazısının hazırlanmasına katılmaktan bir göz hastalıkları uzmanına uygulanan para cezası ile ilgili davada kararını verdi. Başvuru kabul edilebilir bulundu.[153]

E. Kamu Yararının Korunması

1. Divan'ın Kesin Hükümleri

Handyside davasında, Divan, Aralık 1976'da, Kırmızı Küçük Okul Kitabı(*Little Red School Book*)'nın Muzır Yayınlara İlişkin Kanun çerçevesinde İngiltere makamları tarafından yasaklanmasının, toplum ahlakının korunması açısından 10. maddenin 2. paragrafında öngörülen koşullara uygun olduğunu tespit etti. Bu kararda – daha sonra yukarıda belirtilen Sunday Times kararında da aynı şekilde karar verildiği üzere –, Divan, düşünceyi açıklama özgürlüğünün demokratik toplumda önemli yeri konusunda ısrar etmiştir :

> Düşünceyi açıklama özgürlüğü, bu tür toplumun temel unsurlarından birini, her ferdin gelişiminin ve ilerlemesinin zorunlu koşullarından birini oluşturur. 10. maddenin 2. paragrafı saklı kalmak üzere, düşünceyi açıklama özgürlüğü, sadece hoşa giden veya zararsız ya da tepki yaratmaz sayılan « haber » veya « fikirler » için değil, fakat, devlete veya halkın bir kısmına ters düşen, şoke eden ya da üzüntüye sevk edenler içinde geçerlidir. Çoğulculuk, hoşgörü ve yeniliğe kucak açma bunu gerektirir ve bunlar olmadan demokratik toplum olmaz.[154]

Müller ve diğerleri davasında, Divan, Mayıs 1988'de, bir ressam sanatçı tarafından sergilenen resimlere el konulmasının ve bu sanatçı ile diğer başvuranların muzır yayınlar nedeniyle bir para cezasına çarptırılmalarının, düşünceyi açıklama özgürlüğünün kullanılması bakımından « demokratik bir toplumda zorunlu » sınırlamaları oluşturduğuna ve bu nedenle 10. maddeyi ihlal etmediklerine karar verdi.

Düşünceyi açıklama özgürlüğünün, « ters düşen, şoke eden ya da üzüntüye sevk eden » anlatım şekilleri de dahil olmak üzere, artistik düşünceyi açıklama özgürlüğünü de içerdiğini vurgulayarak, bu kararda « koşullara bağlı olarak » (giriş ücreti ve yaş sınırı olmaksızın, sergiye giriş tamamen serbest idi) ve söz konusu

---

[152] Bkz. **K. Lindner – Almanya başvurusu**, n° 32813/96, 9.3.1999 tarihli karar, yayınlanmadı.

[153] Bkz. **M. Stambuk – Almanya başvurusu**, n° 37928/97, 22.11.2001 tarihli karar.

[154] Bkz. 7.12.1976 tarihli **Handyside kararı**, Série A, n° 24 paragraf 49.

resimlerde ahlaka saygı bakımından bulunabilecek « takdir hakkı çerçevesinde », Divan, sonuçta resmi makamların resimlere el koyma kararlarının ve para cezası vermelerinin ahlakın korunması bakımından zorunlu önlemler olduğuna inanmalarının haklı olduğuna karar verdi. Özellikle el koyma önlemine ilişkin olarak, bunun oransız olmadığını, zira, sınırsız bir süre için değil, sınırlı bir süre için kararlaştırıldığını, bu bakımdan, toplumsal ahlakın korunması için artık tehlike yaratmama halinde veya daha az sert önlemlerin yeterli olması durumunda, el koyma kararının kaldırılması veya değiştirilmesi, resimlerin sahibi tarafından istenebilir.[155]

Divan, Ekim 1992'de, **Open Door Counseiling ve Dublin Well Woman** davasında, Birleşik Krallıkta (İngiltere'de), çocuk aldırma olanakları konusunda, dava başvurusu yapan şirketlere getirilen sınırlamaların 10. maddeyi ihlal ettiğine karar verdi.

Şirketler, diğerleri yanında, bu yasağın 10. madde ile güvence altına alınan haberleri yayma hakkına haksız bir müdahale oluşturduğunu ileri sürüyorlardı. Bu hüküm « kanunla öngörülmüş » olmasına, kavramın İrlanda da ceninin (fœtus) yaşam hakkının korunmasını da içermesine ve ahlaki koruma yasal amacı izlemesine rağmen, Divan, başvurana uygulanan sınırlamanın oranlı olmadığı sonucuna vardı.[156]

Başvuranın askeri sırları açıklamadan mahkûmiyetine ve yapılan kanun yolu başvurusunun gerekçesiz olması nedeniyle reddine (oysa ilgili kanun yolu başvurusunu yapabilmek için beş gün içinde yazılı gerekçeleri almamıştı) ilişkin Aralık 1992 tarihli **Hadjianastassiou** kararında, Divan, 10. maddenin ihlal etmediğine karar verdi.[157]

Ağustos 1993 tarihli **Chorherr** kararında, Divan, başvuranın askeri bir merasim sırasında bildiri dağıtmaya ve pankartlar taşımaya son verme istemine olumsuz yanıt vermesi nedeniyle kamu düzenini bozmaktan yakalanmasına, tutuklanmasına ve mahkûmiyetine ilişkin başvurusunu inceledi. Divan, müdahalenin « kanunla öngörülmüş » olduğuna ve « demokratik bir toplumda zorunlu » müdahale saymak için 10. maddenin 2. paragrafı (düzenin korunması) açısından yasal dayanakları bulunduğuna karar verdi.[158]

Divan, **Otto Preminger Institut** davasında, verdiği Eylül 1994 tarihli kararda, W. Schroeter'in *Das Liebeskonzil* filmine önce el konulmasına ve ardından müsaadere edilmesine ilişkin Avusturya yargı kararları nedeniyle 10. maddenin ihlal edilmediği

---

[155] Bkz. 24.5. 1988 tarihli **Müller ve diğerleri karan**, Série A, n° 133.

[156] Bkz. 29.10.1992 tarihli **Open Door Counselling Ltd ve Dublin Well Woman Centre Ltd karan**, Série A, n° 246.

[157] Bkz. 16.10.1992 tarihli **Hadjianastassiou karan**, Série A, n° 252.

[158] Bkz. 25.8.1993 tarihli **Chorherr karan**, Série A, n° 266 B, paragraf 30 34.

sonucuna vardı. Dava konusu önlemler, diğer kişilerin düşüncelerinin kamusal anlatımıyla yurttaşların dini hislerine saldırılmaması hakkının korunmasını amaçlıyordu. Divana göre, davanın koşulları ve Avusturya makamlarına bırakılan takdir hakkı dikkate alındığında, ne el koymanın, ne de müsaaderenin güdülen amaçla oransız olduğu söylenemez.[159]

Nisan 1993'de, Divan, bir Avrupa Parlementosu Alman üyesine karşı alınan Fransız Polinezi(Polynésie française)'sinden sınır dışı etme ve yeniden oraya girmesinin yasaklanması kararı ile Nouvelle Calédonie(Yeni Calédonie)'ye girmesinin yasaklanması kararına ilişkin **Piermont** davasında, 10. maddenin ihlal edildiğine karar verdi. Bu davada Divan, « bir yandan ulusal güvenliği ve toprak bütünlüğünü yöneten genel yarar ile öte yandan düşünceyi açıklama hakkı arasında adil bir dengenin kurulmadığı » sonucuna vardı.[160]

Divan, **Vogt** davasında, 10. maddenin ihlal edildiğine karar verdi. Bu dava, Alman Komunist Parti (DKP) bünyesindeki bulunduğu siyasal faaliyetler nedeniyle bir öğretmenin kamu görevine son verilmesine ilişkindi. Divan, kamu görevine son verilmesinin düşünceyi açıklama özgürlüğünün uygulamasına bir müdahale oluşturduğu düşüncesiyle bu davayı, **Glasenapp ve Kosiek** davalarından ayırt etti. Yaptırımın sertliği ve mesleki faaliyetini yerine getirmede başvuranın davranışı dikkate alındığında, Divan, başvurana uygulanan dava konusu önlemin güdülen amaçla oranlı olmadığı sonucuna vardı. Bu durumda müdahale, demokratik bir toplumda zorunlu kabul edilemezdi.[161]

Kasım 1997'de, Divan, **Zana** davasında, 10. maddenin ihlal edilmediğine karar verdi. Divan, bir eski belediye başkanının bir sohbet (interview) sırasında terör eylemlerine destek vermekten mahkûm edilmesinin 10. maddenin 2. paragrafı bakımından haklı olduğu sonucuna vardı. Divan'a göre, dava konusu olayda, resmi makamların müdahalesinin, kamu güvenliğinin ve düzenin korunmasını amaçlıyordu. Başvuranın Türkiye'nin Güneydoğusunda PKK tarafından işlenen şiddet eylemlerine yeteri kadar açıklıkla taraftar olmama yönünde irade açıklamadığı ölçüde, verilen cezanın, güdülen amaçla oranlı olduğu ve « bir sosyal gereksinime yanıt verdiği » söylenebilir.[162]

Divan, üst amirlerine gönderdiği bir mektupla orduya hakaretten bir silah altına alınanın mahkûm edilmesi ile ilgili **Grigoriades** davasında, 10. maddenin ihlal edildiğine karar verdi. Divan, öncelikle içtihatıyla üzerinde durduğu birçok ilkeyi hatırlattıktan sonra, özellikle « 10. maddenin kışlaların kapısında » kalmadığını[163] ve

---

[159] Bkz. 20.9.1994 tarihli **Otto Preminger Institut kararı**, Série A, n° 295 A.

[160] Bkz. 27.4.1995tarihli **Piermont kararı**, Série A, n° 314, paragraf 77.

[161] Bkz. 26.9.1995 tarihli **Vogt kararı**, Série A, n° 323.

[162] Bkz. 25.11.1997 tarihli **Zana kararı**, Recueil 1997 VII.

[163] Bkz. 25.11.1997 tarihli **Grigoriades kararı**, Recueil 1997 VII, paragraf 45.

askeri disiplini bozmayı engellemeye dönük kuralların ulusal makamlar tarafından ancak, « bir kurum olarak orduya karşı yöneltilebilecek düşünce açıklamalarına engel koymak için » yaralanılabileceğini hatırlattı. Dava konusu olan mektup söz konusu olduğunda, Divan, silahlı kuvvetler hakkında sert ve aşırı gözlemlere rağmen, «bu açıklamaların bir kurum olarak orduyu ve askerlik yaşamını eleştiren oldukça uzun ve genel bir anlatım kapsamında yapıldığına » ve doğrudan ne mektubun muhatabını ve ne de bir başkasını hedef almadığına dikkat çekti. Bu kapsamda, müdahale, 10. maddesinin 2. paragrafını haklı kılmıyordu.

Divan, **Incal** davasında, 10. maddenin ihlal edildiği sonucuna vardı. Başvuran, işçilere ve özellikle Kürt asıllı olanlara karşı, yerel makamlar tarafından izlenen siyaseti eleştiren broşürleri yayınlamaya katılmaktan mahkûm edilmişti. Divan, Castells kararına ilişkin içtihatını hatırlatarak[164] « başvuranın durumunda olduğu gibi, bir muhalefet partisi üyesi bir siyaset adamının düşünceyi açıklama özgürlüğüne müdahale, en sıkı bir denetimi (...) gerektirir ».[165] Divan'a göre, bildiri de yapılan çağırılar, « kendi kapsamı içinde yurttaşlar arasında kin, düşmanlık veya şiddete kışkırtma şeklinde okunmamalıdır » (paragraf 50). «Demokratik bir sistemde, (hükümetin) eylemleri veya hareketsizlikleri sadece yasama ve yargı gücünün değil, fakat kamu oyunun da titiz denetimi altında olmalıdır » (paragraf 54) hükmünü dikkate alarak, Divan, dava konusu müdahalenin « soyal bir gereksinime cevap vermeyen » aşırılığını ortaya koydu. Sonuç olarak, Divan, bu davanın özellikleri Zana davasınınkilerle karşılaştırılamaz olduğu sonucuna vardı[166], çünkü « Türkiye'de terörizmin ortaya koyduğu sorunlar konusunda başvuranın herhangi bir sorumluluğu sonucuna götüren unsurlar » bulunmamaktadır (paragraf 58).

Divan, **Steel ve diğerleri** davasında, başvuranların yakalanmasının doğurduğu gösterilerin, göstericilen bazı faaliyetleri kabul etmemelerinin bir ifadesi olarak değerlendirilmesi gerektiği sonucuna vardı. Bu doğrultuda, bunlar, 10. maddenin uygulama alanına girerler. Başvuranların düşünceyi açıklama özgürlüğünü kullanmalarını sınırlama zorunluluğuna karar vermek amacıyla Divan, dava konusu olayları inceledi ve ilk iki başvuranın olayında 10. maddenin ihlal edilmediği sonucuna vardı. Zira, bir yandan, bu olayda keklik (*grouses*) avlamak gibi yasal bir faaliyete fiziki engeller, diğer yandan, bir otoyol inşaatı, başvuranların göz altına alınarak oradan uzaklaştırılmalarını haklı kılıyordu. Buna karşılık, Divan, diğer üç başvuranın olayında, bir savaş helikopterinin üzerinde konferans esnasındaki tamamen pasifik gösterilerine rağmen resmi makamlarca göz altına alma yasadışı, oransız ve 10. maddenin ihlalini oluşturduğuna karar verdi.[167]

Eylül 1997'de, Divan, **Ahmed ve diğerleri** davasında, yerel yönetimlerde görevli memurların siyasal faaliyetlerini sınırlamanın 10. maddenin ihlalini oluşturmadığı

---

[164] Bkz. 23.4.1992 tarihli **Castells kararı**, Série A, , n° 236, paragraf 42.

[165] Bkz. 9.6.1998 tarihli **Incal kararı**, Recueil 1998 IV, paragraf 46.

[166] Bkz. 25.11.1997 tarihli **Zana kararı**, Recueil 1997 VII.

[167] Bkz. 23.9.1998 tarihli **Steel ve diğerleri kararı**, Recueil 1998 VII.

sonucuna vardı. Bu olayda, yerel memurların siyasal faaliyetlerinin gerçekleştirilmesine Yerel Yönetimlere ve Lojmana İlişkin 1989 Tarihli Kanunun (*Local Government and Housing Act*) uygulamasına ilişkin bir düzenleyici işlemle getirilen sınırlama söz konusuydu.[168] Divan'a göre, Divan, dava konusu önlemin kabulü yasa koyucunun memurların tarafsızlığını sürdürmek için zorunlu bir yanıt oluşturduğu ve alınan önlemlerin, davalı devletin, bu konudaki takdir hakkını aşmadığı kabul edilebilir.

Mayıs 1999'da, Divan, **Rekvényi** davasında, bir siyasi partiye üye olma ve siyasal faaliyetlerde bulunmanın silahlı kuvvetler ve emniyet hizmetleri mensuplarına yasaklanması konusunda karar verdi. Divan, emniyetin siyasal tarafsızlığını sağlamayı amaçlayan sınırlamaların, ulusal güvenliği ve kamu güvenliğini korumak şeklinde yasal amaçlar izlediğini kabul etti. Bundan da öte, güdülen amaçla oransız olmadıkları kararlaştırıldı, çünkü polisler, siyasi düşüncelerini ve tercihlerini açıklama olanağı veren faaliyetleri icra etme hakkını daima korumuşlardır. Seçim programalarını dağıtabilirler, seçim toplantıları düzenleyebilirler, yasama seçimlerinde oy kullanabilirler ve aday olabilirler veya sendikalara üye olabilirler. Bu koşullarda, kısıtlamalar aşırı gözükmemektedir. Şu halde, Sözleşmenin 10. maddenin ihlal edildiği söylenemez.[169]

Divan, 8 Temmuz 1999'da, **Arslan**[170], **Polat**[171] ve **Gerger**[172] davalarında, 10. maddenin ihlal edildiği sonucuna vardı. Başvuranlar, Türkiye'nin Güneydoğusundaki devletin eylemini yazıyla veya sözle eleştirdikten sonra, devlet bütünlüğüne karşı propagandadan mahkûm edilmişti. Divan, şiddete kışkırtma halinde, ulusal makamların bir müdahele zorunluluğunu incelemede daha geniş bir takdir hakkına sahip olduğunu kabul etti. Bununla birlikte, Divan, siyasi konuşmalar alanında, «Sözleşmenin 10. maddesinin düşünceyi açıklama özgürlüğünü sınırlamaya pek yer bırakmadığını» ve kabul edilebilir eleştiri sınırlarının herhangi bir kimseye veya hatta bir devlet adamına nazaran daha geniş olduğunu hatırlattı.

Bu üç davada, dava konusu metinler, bazı paragralardaki düşmanca ifadaeye veya kullanılan « direnme », « savaş » ve « kurtuluş » gibi kelimelere rağmen, şiddete kışkırtmıyordu. Ayrıca, Divan, bir toplantı sırasında veya medya iletişim araçlarından ziyade edebiyat çağrışımlı yayın yoluyla dava konusu yazıların dağıtımının, « ulusal güvenlik» veya « toprak bütünlüğü » üzerindeki muhtemel etkisini önemli derecede sınırlamadığını belirledi. Bütün bu unsurlar dikkate alındığında, Divan, başvuranların mahkûmiyetinin güdülen yasal amaçlarla oranlı olmadığını beyan etti.

---

168 Bkz. 23.9.1998 tarihli **Ahmed ve diğerleri kararı**, Recueil 1998 VI.

169 Bkz. 20.5.1999 tarihli **Rekvényi kararı**, Recueil 1999 III.

170 Bkz. 8.7.1999 tarihli **Arslan kararı**, yayınlanmadı.

171 Bkz. 8.7.1999 tarihli **Polat kararı**, yayınlanmadı..

172 Bkz. 8.7.1999 tarihli **Gerger kararı**, yayınlanmadı.

8 Temmuz 1999'da, **Karataş** davasında, başvuranın, şiir derlemesinin yayınlanmasından sonra, devletin bölünmezliğine karşı propagandadan mahkûmiyetinin 10. maddenin ihlalini oluşturduğuna karar verildi. Eski içtihatına gönderme yaparak, Divan, 10. maddenin sanatsal düşünceyi açıklama özgürlüğünü koruduğunu ve sadece düşüncelerin özünü değil, anlatım biçimini de güvenceye aldığını teyit etti. Divan, şiirlerin tanımı gereği çok sınırlı gruba hitap eden bir tür olduğunu, bunun ise, « ulusal güvenlik, kamu güvenliği veya toprak bütünlüğü üzerindeki muhtemel etkisine önemli bir sınır » oluşturduğunu not etti.[173] Divan, bundan başka, « söz konusu şiirlerin bazı kısımlarının, çok sert ve şiddete çağrı yapsa da, sanatsal nitelikleri ve sınırlı amaçları, zor bir siyasi durum karşısında bir başkaldırıya çağrıdan ziyade, derin bir karışıklığın ifadesi olarak yorumlanacağını (...) » gösterdiği sonucuna vardı (paragraf 52). Sonuç olarak, başvuranın mahkûmiyeti güdülen yasal amaçlarla oranlı olmadığı beyan edildi.

Temmuz 1999'da, **Başkaya ve Okçuoğlu** davasında, Divan, « devletin resmi ideolojisini » eleştiren akademik bir çalışmanın yayınlanmasından sonra, devletin bölünmezliğine karşı propagandadan başvuranların mahkûmiyeti hakkında karar verdi. Türkiye'nin terörle mücadeleye bağlı resmi makamların gerekçelerine hassas yaklaşmakla birlikte, Divan, ulusal makamların üniversiter alanda ve ülkenin Güneydoğusundaki durum hakkında toplumun bir başka biçimde bilgilendirilme hakkı konusunda düşünceyi açıklama özgürlüğünü yeteri kadar dikkate almadıklarını tesbit etmiştir. Üstelik, dava konusu eser, şiddete kışkırtmıyordu. Bununla birlikte, Divan, hükümete karşı kabul edilebilir eleştiri sınırlarının herhangi bir kimseye veya hatta bir devlet adamına nazaran daha geniş olduğunu hatırlatarak, başvuranların mahkûmiyetinin güdülen yasal amaçlarla oranlı olmadığı ve Sözleşmenin 10. maddesini ihlal eder durumda olduğu sonucuna vardı.[174]

Ekim 1999'da, **Wille** davasında, Divan, yaptığı beyanlardan sonra, Liechtenstein Prensinin başvuranı bir memuriyete atamama kararının 10. maddenin ihlalini oluşturduğuna karar verdi. Başvuran, bir konferans sırasında anayasal bir yorum sorusu hakkında görüşünü açıklamıştı.

Divan, öncelikle başvuranın düşünceyi açıklama özgürlüğüne bir müdahale olduğuna karar verdi. Zira Liechtenstein Prensinin başvuranı artık hiçbir memuriyete atanmama kararlılığı, Divan'a göre,

> ilgilinin daha önce kullandığı düşünceyi açıklama özgürlüğünü kullanma şekli için bir yaptırım şekline dönüşüyordu ; ayrıca bu hakkın kullanımı üzerinde, cezalandırıcı bir etkiye sahiptir, çünkü, başvuranı gelecekte bu tür beyanlarda bulunmaktan vazgeçirecek niteliktedir.[175]

---

[173] Bkz. 8.7.1999 tarihli **Karataş karan**, Recueil 1999 IV paragraf 52.

[174] Bkz. 8.7.1999 tarihli **Başkaya ve Okçuoğlu karan**, Recueil 1999 IV.

[175] Bkz. 28.10.1999 tarihli **Wille karan**, Recueil 1999 VII, paragraf 50.

Ardından Divan, dava konusu önlemin demokratik bir toplumda zorunlu olup olmadığını araştırdı. Adli yargı (güç) görevlilerinden haklı olarak beklenenin (başvuran olay tarihinde bir yüksek yargıçtı), adli yargının tarafsızlığının ve gücünün tartışma konusu olma ihtimali bulunan her durumda, düşünceyi açıklama özgürlüğünü dikkatle kullanmaları olduğu tespit etti. Bununla birlikte, sadece, söz konusu konferansın siyasal sorunlar yaratması, başvuranın konuşmasını yasal olarak engeleyemezdi. Somut olayda, bu kişi tarafından açıklanan görüş, savunulamaz şeklinde değerlendirilemezdi, zira önemli sayıda kişi tarafından paylaşılıyordu. Başvuran, görülmekte olan davaları ne yorumladı, ne kamu kurumlarına veya görevlilerine karşı sert bir eleştiri getirdi, ne de üst düzey görevlilere veya Prense hakaret etti. Bundan başka, konferans sırasında başvuran tarafından açıklanan görüş, görevinin ifasına veya diğer herhangi bir görülmekte olan ya da görülmesi yakın bir davaya etkileri olduğuna ilişkin hiçbir olay değerlendirmesi de mevcut değildi. Öte yandan, başvuranın adli görevlerine aykırı olarak veya adli görevlerinin dışında davrandığı da kanıtlanamadı. Bu durumda Divan, müdahalenin *demokratik bir toplumda* gerekli olmadığına karar verdi.

Ekim 2000'de yargılaması yapılan, **Aksoy** davasında, yazar ve eski milletvekili olan başvuran Türkiye'nin Güneydoğusundaki sorunlara ilişkin beyanları sebebiyle, bölücü propagandadan üç kez mahkûm olmuştu. Her üç davada Divan, Sözleşmenin 10. maddesinin ihlal edildiği sonucuna vardı.

Birinci mahkûmiyet, bir siyasi parti kongresinde başvuranın konuşmasının ardından açıklandı. Divan, « herkes için kıymetli olan düşünceyi açıklama özgürlüğü, halkın seçtiği için daha da kıymetlidir» görüşünü hatırlattı.[176] Bu davada, adı geçen :

> «Türk siyasi hayatındaki rolü çerçevesinde, bir siyasi partinin milletvekili ve genel sekreteri sıfatıyla ve [...] söz konusu [olan] konuşma, [...], ne şiddete, ne silahlı mücadeleye ne de isyana teşvik ediyor[du] ». (paragraf 62)

Ayrıca Divan, Hükümetin aksine, dava konusu beyanların ırkçı anlatımlar oluşturmadığı sonucuna vardı. Divan'a göre, başvuran bir halkın varlığının altını çizmişti ve konuşması « bu halkın haklarının tanınması istemini » özetliyordu (paragraf 64). Bu nedenle, mahkûmiyetinin güdülen amaçlarla oranlı olmadığı sonucuna varıldı.

Başvuran ikinci kez, bir dergide yayınlanan yazısı nedeniyle mahkûm edildi. Divan, bir demokraside basının asıl işlevini hatırlattı; ilgili siyaset adamı sıfatıyla konuşuyordu ; şiddet kullanımına kışkırtmıyordu. Aksine, yazısı, bağımsız ve kamusal örgütler tarafından yayınlanan haberlere dayanıyordu ve kamuoyunu

[176] Bkz. 10.10.2000 tarihli **Aksoy karan**, paragraf 59, yayınlanmadı..

uyarmayı amaçlıyordu. Mahkûmiyetinin yeniden güdülen amaçlarla oranlı olmadığı sonucuna varıldı.

Başvurana karşı üçüncü ceza, halkın kendi geleceğini kendinin tayin hakkı sorununa ilişkin bir broşür yayınlamasından sonra alındı. Somut olayda, dava konusu metin, şiddete bir çağrı oluşturmuyordu. Divan, bu çerçevede, « bizzat demokrasiye saldırıyı amaçlamamak kaydıyla, demokrasi için esas olanın, bir devletin mevcut yönetim şeklini tartışmaya açanlar dahil, değişik siyasi tasarıların önerilmesini ve tartışılmasını sağlamak» olduğunu hatırlattı (paragraf 78). Divan, dava konusu üçüncü önlemin de, Sözleşmenin 10. maddesine aykırı olduğuna karar verdi.

Mayıs 2001'de Divan, **Kıbrıs Türkiye** davasında karar verdi. Başvuran Hükümet, okul kitaplarına ve Yunan dilinde gazetelerin dağıtımına ilişkin sınırlamalarla ilgili uygulama yönteminden şikayet ediyordu. Ayrıca Türk siyasi muhaliflerin düşünceyi açıklama hakkını koruma konusunda yetkili makamların olumsuz tutumunu ileri sürüyordu.

Birinci iddia konusunda, Kıbrıs Türk makamlarının okul kitaplarının dağıtımını yapmadan önce içeriğini incelemelerinin 10. maddeye aykırı olduğuna karar verdi. Davalı Hükümete göre, bu uygulama yöntemi topluluklar arası ilişkileri tehdit eden unsurları belirlemek amacı güdüyordu. Bununla birlikte Divan, bu makamların gerçekte içeriği zararsız çok sayıda okul kitabına tek taraflı olarak sansür uyguladıkları veya bunları yasakladıkları kanaatine vardı. Bu nedenle bu sansür haber alma özgürlüğünün inkarını oluşturuyordu.

Buna karşılık, diğer iki iddia konusunda ise, Divan, 10. madde ile güvence altına alınan hakların ihlaline ilişkin hiçbir uygulamanın bulunmadığı kanaatine vardı.[177]

Temmuz 2001'de, Bask kültürünün ve niteliğinin çeşitli yönlerine hasredilen bir kitabın Fransız toprağı üzerinde dağıtımını yasaklayan bir bakanlık kararnamesine ilişkin **Association Ekin (Derneği)** davasında, Divan, 10. maddenin ihlaline karar verdi. Bu önlem, İç işleri bakanına yabancı dilde yazılmış veya yurt dışından gelen yazılı eserleri yasaklama yetkisi veren bir kanun maddesine alınmıştı. Divan, böylesine önceden sınırlamaların Sözleşme ile bağdaşmadığına, fakat, « yasaklamanın sınırına ilişkin çok sert ve muhtemel kötüye kullanmalara karşı, etkin yargısal denetimin olduğu bir yasal çerçeve içinde gündeme gelebileceğine » karar verdi.[178] Somut olayda, dava konusu hükümler, bu iki gereksinimi karşılamıyordu. Ayrıca, Divan'a göre, yayının içeriği, güvenlik ve kamu düzeni bakımından başvuranın düşünceyi açıklama özgürlüğüne saldırının ağırlığını haklı göstermiyordu. Şu halde müdahale, « demokratik bir toplumda gerekli » değildi.

---

[177] Bkz. 10.5.12001 tarihli **Kıbrıs Türkiye karan**, Recueil 1999 III.

[178] Bkz. 17.7. 200 tarihli **Association Ekin** (Derneği) **karan**, paragraf 58.

2. Komisyon ve Divan'ın Karar ve Raporları

Eylül 1989'da, Komisyon, bir Katolik hastahanede çalışan bir doktorun kürtaj konusundaki beyanları sebebiyle işten çıkarılmasına ilişkin bir başvurunun kabul edilemez olduğunu beyan etti. Başvuran 10. maddede kendisine sağlandığı üzere, düşünceyi açıklama özgürlüğünün ihlal edildiğini ileri sürüyordu.[179]

Nisan 1991'de, Komisyon, müstehcen nitelikli videoyu satmak veya kiralamaktan başvuranların mahkûmiyetine ilişkin iki başvuruyu inceledi. Komisyon, müdahalenin ahlakı korumak için haklı olduğuna ve demokratik bir toplumda gerekli olduğuna karar verdi.[180]

Ekim 1992'de, Komisyon, kendi tıbbi deneyimi için bir doktor olan başvuranın yapmak istediği reklama karşı basın organlarınca konulan sınırlamalara ilişkin 10. maddenin ihlal edilmediğine ve bunun hastaların sağlığını ve diğer hekimler gibi diğerlerinin haklarını korumak amacı bakımından oransız olmadığına karar verdi.[181]

Nisan 1995 tarihli bir raporda, Komisyon, bir seçim kampanyası boyunca seçim afişleri dağıtan ve bu bölge müslüman halkını Türk olarak belirten Batı Trakya müslüman azınlığın bir siyasi yöneticisinin kamu düzenini ihlalden mahkûmiyetinin 10. maddeyi ihlal ettiğine oy birliği ile karar verdi. Komisyon, müdahalenin ne güdülen amaçla oranlı, ne de 10. maddenin 2. paragrafınca haklı gösterilebilir olduğunu karara bağlamadan önce, düşünceyi açıklama özgürlüğünün önemini hatırlattı.[182]

Ekim 1999 tarihli bir raporda, Komisyon, başvuranın (Anayasa mahkemesince kapatılan bir partinin eski üyesi), Türkiye'nin Güneydoğusundaki duruma ilişkin beyanları nedeniyle bölücü propagandadan mahkûmiyetinin, 10. maddenin ihlalini oluşturduğuna karar verdi. « savaş », « kurtuluş », « kendi geleceğini belirleme hakkı »gibi terimler kullanılmasına rağmen, dava konusu sözlerin şiddete kışkırtmadığına karar verildi. Ayrıca, PKK'ya karşı savaşan silahlı kuvvetlerin tarzını sadece eleştirme fiili, başvuranın terörist olarak nitlendirilmesine olanak vermez. Bundan başka, şiddeti desteklemeksizin, bizzatihi demokratik toplum değerlerine aykırı olmayan PKK tarafından daha önce kullanılan ilkeleri savunmaktan dolayı başvuranın suçlanması da mümkün değildir. Komisyon, ayrıca cezanın sertliğini tespit etti. Bütün bu unsurlar

---

[179] Bkz. **Rommelfanger – Almanya Federal Cumhuriyeti başvurusu**, n° 12242/86, 6.9.1989 tarihli karar, **D.R.**, 62, s. 151.

[180] Bkz. **W. Ve K. – İsviçre başvurusu**, n° 16564/90, 8.4.1991 tarihli karar, yayınlanmadı.

[181] Bkz. **R. Colman – Birleşik Krallık (İngiltere) başvurusu**, n° 16632/90, 19.10.1992 tarihli rapor, Série A, n° 258 D, s. 112, bu dava Divan önünde dostane çözümle bitmiştir., bkz. 28.6.1993 tarihli **karar**, Série A, n° 258 D.

[182] Bkz. **Ahmet Sadık – Yunanistan başvurusu**, n° 18877/91, 4.4.1995 tarihli rapor. Divan, başvuranın iç hukuk yollarını tüketmediği gerekçesiyle davanın esası hakkında karar vermedi. Bkz 15.11.1996 tarihli Ahmet Sadik **karan**, Recueil 1996 V.

dikkate alındığında, başvuranın mahkûmiyetinin güdülen amaçla oranlı olmadığı kanaatine varıldı.[183]

Haziran 1999'da, Divan, Avam Kamarasında (Halk Meclisinde) yer alması ve İngiltere monarşisine itaat yemini etmeyi reddetmesi sebebiyle birçok kolaylıklardan yararlanması yasaklanan bir Parlemento üyesinin başvurusunu inceledi. Divan, öncelikle dava konusu olan zorunluluğun yasal bir amaç güttüğüne, zira, bunun davalı devletin anayasal ilkelerine karşı bağlılığın bir teyidini temsil ettiğine karar verdi. Ardından Divan, alınan önlemlerin oransız olmadığına, çünkü söz konusu yeminin ülkenin anayasal sistemi açısından adil bir koşul olduğuna kararı verdi. Üstelik, hiçbirşey başvuranın başka bir ortamda konuşmasını engellemiyordu.Bu nedenle başvurunun kabul edilmez olduğu beyan edildi.[184]

Haziran 1999'da, Divan, Kürt kültürü üzerine eserlerinin yayımından sonra, devletin bütünlüğüne karşı propagandadan başvuranın mahkûmiyeti ile ilgili başvurunun kabul edilebilir olduğunu da beyan etti.[185]

Davasının görülmesinden önce, eski bir teröristin, gazetecilerle konuşma yapmasının bir istinaf mahkemesince reddine ilişkin başvurunun kabul edilmez olduğu Divan tarafından Ocak 2000'de beyan edildi. Bu davada bir yandan, dahil olduğu örgütün geçmişteki faaliyetlerini eleştirmişti, diğer yandan, hareketin ideolojisine olan bağlılığını açıkça belirtmişti. Divan, söz konusu sözlerin tek başına terörizme teşvik olarak nitelendirilemeyeceğini vurguladı. Fakat başvuranın kişisel geçmişi dikkate alındığında, sempatizanların bunları terörizme çağrı olarak yorumlamaları mümkündür. Divan, konulan sınırlamaların bir zorunlu sosyal gereksinime haklı olarak yanıt verdiği ve güdülen amaçla oranlı olduğu sonucuna vardı.[186]

Şubat 2000'de, Divan, Avrupa Parlementosu önünde ve bir basın konferansı esnasında, belirttiği beyanlarıyla devletin ülkesel bütünlüğüne karşı propagandadan mahkûmiyetine ilişkin başvurunun kabul edilebilir olduğuna karar verdi.[187]

Nisan 2000'de, Divan, bir basın konferansı vermeye hazırlandığı sırada yakalanan bir profesörün başvurusunu inceledi. Divan, başvuranın yakalanması nedeniyle bir basın konferansı vermesinin imkansızlığının düşünceyi açıklama özgürlüğünü ihlal etmediğini, daha da öte, dava konusu önlemin onun basına konuşmasını yasaklamak amacı gütmediğini not etti.

---

183 Bkz. **S. Yurttaş – Türkiye başvurusu**, nº 25143/94 ve 27098/95, 27.10.1999 tarihli rapor ; Divan'da yargılaması devam ediyor.

184 Bkz. **M. McGuinness – Birleşik Krallık (İngiltere) başvurusu**, nº 39511/98, 8.6.1999 tarihli karar, Recueil 1999 V.

185 Bkz. **M. Bayrak – Türkiye başvurusu**, nº 27307/95, 8.6.1999 tarihli karar.

186 Bkz. **B.E. Hogefeld – Almanya başvurusu**, nº 35402/97, 20.1.2000 tarihli karar, yayınlanmadı.

187 Bkz. **M. Zana – Türkiye başvurusu**, nº 26982/95, 15.2.2000 tarihli karar.

Bir konferans vermenin imkansızlığının başvuranın düşünceyi açıklama özgürlüğüne müdahale oluşturduğunu farz etsek bile, bu müdahale, bir ceza kovuşturması çerçevesinde gerçekleştirilen ve yargılamanın gerekleri için zorunlu bir yakalama kararının doğrudan bir neticesi olmaktadır. O zaman, bu önlemin 10. maddenin 2. paragrafı bakımından doğruluğu kanıtlanmıştır. Bu nedenle Divan, başvuruyu reddetti.[188]

Şubat 2000'de, Divan, balina gemisi ile hayvan arasına girerek yasal balina avının yapılışını engellemekten başvuranların mahkûmiyetine ilişkin başvurunun kabul edilebilirliği konusunda karar verdi. Divan, başvuranların mücadelesinin amacının, sadece karşı oldukları bir faaliyete yönelik memnuniyetsizliklerini ifade etmek değil, fakat bu faaliyeti fiilen durdurmak olduğunu gözlemledi. Böyle bir yöntem, balıkçıları işlerini terk etmeye mecbur kılan bir tür zecri tetbire benzemektedir. Divan'a göre, söz konusu müdahale, siyasi konuşma, genel yarar olan sounlarla ilgili bir tartışma veya benzeri sonulara ilişkin barışçı gösteri gibi aynı ayrıcalıktan yararlanması mümkün olmayan bir davranışla ilgilidir. Aksine, Divan, bu tür davranışı azaltmayı esas alan önlemler alma zorunluluğunun belirlenmesinde, üye devletlerin geniş bir takdir hakkı bulunması gerektiği kanaatine vardı. Divan, davalı devletin münhasır ekonomik bölgesindeki canlı kaynakların yasal işletiminin hukuki korumasının etkin korumasını sağlamak amacıyla başvuranların mahkûmiyetine ilişkin olay üzerinde ısrarla durdu. Bu gerekçelerle başvurunun kabul edilmez olduğu beyan edildi.[189]

Mayıs 2002'de bir diğer davada, başvuranlar, üyesi oldukları siyasi partinin kapatılmasının ardından milletvekilliği görevlerinin düşürüldüğünden şikayet ediyorlardı. Divan, başvuruların kabul edilebilir olduğuna karar verdi.[190]

Ağustos 2000'de, Divan, bir hükümlünün kendi yaşamının (otobiyografik) romanının el yazmasını tashih için üçüncü kişilere göndermesine cezaevi idaresinin izin vermemesine ilişkin başvurunun kabul edilebilir olduğuna karar verdi.[191]

Eylül 2000 tarihli bir kararla, Divan, bir siyaset adamı olan başvuranın bölücü propagandayı yaymaktan mahkûmiyetinin kaçınılmaz sosyal bir gereksinime yanıt verdiği ve güdülen amaçlarla oranlı olduğu kanaatine vardı.[192]

Kasım 2000 tarihli bir başvuruda, başvuran, Türkiye'nin Güneydoğusundaki duruma ilişkin değerlendirmeleri içeren yazılar nedeniyle bölücü propagandadan mahkûm edildiğinden şikayetçiydi. Dava kabul edilebilir bulundu.[193]

---

188 Bkz. **Ch. Debbasch – Fransa başvurusu**, nº 49392/99, 27.4.2000 tarihli karar, yayınlanmadı..

189 Bkz. **G. Drieman ve diğerleri – Norveç başvurusu**, nº 33678/96, 4.5.2000 tarihli karar, yayınlanmadı..

190 Bkz. **S. Sadak – Türkiye başvurusu**, nº 25144/94, **Toguç ve diğerleri – Türkiye başvurusu**, nº 26149 54/95, **S. Sadak – Türkiye başvurusu**, nº 27100/95, **S. Sadak ve S. Yurttaş – Türkiye başvurusu**, nº 27101/95, 30.5.2000 tarihli kararlar.

191 Bkz. **B. Meier – Fransa başvurusu**, nº 33023/96, 29.8.2000 tarihli karar.

192 Bkz. **M. Zana – Türkiye başvurusu**, nº 29851/96, 19.9.2000 tarihli karar, yayınlanmadı..

193 Bkz. **E.K. – Türkiye başvurusu**, nº 28496/95, 28.11.2000 tarihli karar.

Divan, esrar ekim ve üretimine hasredilen bir kitabın yazarının mahkûmiyetine ilişkin bir başvurunun kabul edilebilir olmadığını beyan etti. Esrar üretimine teşvik suçunu yürürlükte tutma ve bu amaca sahip yayınların yazarlarını cezalandırma kararının, devletlerin takdir hakkına girdiği vurgulandı. Somut olayda, Divan, düşünceyi açıklama özgürlüğüne yapılan müdahalenin uygun ve yeterli gerekçelerle haklı olduğunu ve kaçınılmaz sosyal bir gereksinime yanıt verdiğini belirledi.[194]

Aralık 2000'de, Divan, PKK'nın başı olmaktan, Türk topraklarının bir kısmının bölünmesini hedef alan eylemlerde bulunmaktan ve bu amaçla silahlı terör çetesi kurup, yönetmekten başvuranın ölüm cezasına çarptırılması ile ilgili başvuruyu inceledi. Divan, başvurunun kabul edilebilir olduğunu beyan etti.[195]

Ocak 2001'de, Divan, bir balık avı yarışmasının yapılışını engellemekten ve böylece kamu düzenine zarar vermekten, iki göstericinin yakalanmasına, göz altına alınmasına ve tutuklanmasına ilişkin başvuru konusunda karar verdi. Somut olayda, yasal bir faaliyeti ısrarlı bir şekilde engelleyerek başvuranların sebep oldukları karışıklık riski karşısında, dava konusu önlemlerin oranlı olduğu açığa çıkmıştı. Başvurunun kabul edilmez olduğu beyan edildi.[196]

Ocak 2001 tarihli bir kararda, Divan, siyasi propaganda belegelerini yayınlayan bir siyasi sığınma talebinde bulunanın, yayın araçlarının müsaderesi konusunda karar verdi. Bu önlem başvuranın uluslararası düzeyde siyasi propaganda eylemlerini sürdürmesini engelleme amacı güdüyordu. Divan, dava konusu müdahalenin « demokratik bir toplumda gerekli » olduğuna karar vermek için başvuranın kişisel geçmişini de dikkate aldı. Bu nedenle başvurunun kabul edilemez olduğu beyan edildi.[197]

Ocak 2001 tarihli kabul edilebilir bulunan bir başvuruda, başvuran, Türkiye'nin Güneydoğusundaki sorunlara ilişkin görüşünü açıkladığı konuşması nedeniyle devletin bölünmezliğine karşı propagandadan mahkûm edilmesini şikayet ediyordu.[198]

Şubat 2001 tarihli bir başvuruda, başvuran, Türkiye'nin Güneydoğusundaki duruma ilişkin değerlendirmeleri içeren yazılar nedeniyle bölücü propagandadan mahkûmiyetinin düşünceyi açıklama özgürlüğünü ihlal ettiğini ileri sürüyordu. Dava kabul edilebilir bulundu.[199]

---

194 Bkz. **M. Marlow – Birleşik Krallık (İngiltere) başvurusu**, nº 42015/98, 5.12.2000 tarihli karar.

195 Bkz. **A. Öcalan – Türkiye başvurusu**, nº 46221/99, 14.12.2000 tarihli karar.

196 Bkz. **L. Nicol ve D. Selvanayagam – Birleşik Krallık (İngiltere) başvurusu**, nº 32213/9637928/97, 11.1.2001 tarihli karar.

197 Bkz. **A. Zaoui – İsviçre başvurusu**, nº 41615/98, 18.1.2001 tarihli karar.

198 Bkz. **A. Özler – Türkiye başvurusu**, nº 25753/94, 30.1.2001 tarihli karar.

199 Bkz. **E. Yağmurdereli – Türkiye başvurusu**, nº 29590/95, 13.2.2001 tarihli karar.

Divan, bir tarikat şeyhinin bir televizyon yayını sırasında ifade ettiği düzmece küfürlü beyanlar nedeniyle halkı kin ve düşmanlığa kışkırtmaktan mahkûmiyetine ilişkin başvurunun kabul edilebilir olduğuna karar verdi.[200]

Nisan 2001'de, Divan, PKK'nın kitap ve dergilerini içeren propaganda belegelerinin müsaderesine ve ortadan kaldırılmasına ilişkin başvurunun kabul edilemez olduğu beyan etti. Miktarı dikkate alındığında, dava konusu yayınlar, kişisel kullanım için değil, İsviçre'de satışa ve dağıtıma dönüktü. Üstelik bunlar, şiddeti tavsiye ediyor ve Türkiye'de mevcut gerginliği İsviçre'ye yaymayı amaçlıyordu. Divan, müdahalenin demokratik bir toplumda ulusal güvenlik ve suçun önlenmesi için gerekli olduğu sonucuna vardı.[201]

Mayıs 2001'de, üç başvuru, bir yazarın halkı kin ve düşmanlığa kışkırtmaktan. mahkûmiyetine ve Türk makamlarının politikasını sert bir şekilde eleştiren yazıların yayınlandığı bir kitaba el konulmasına ilişkindi. Divan, davayı kabul edilebilir buldu.[202]

Temmuz 2001'de Divan, bir gösteri sırasında polisin uyarılarını dikkate almayı reddetmesi nedeniyle yakalanması ve göz altına alınmasının izlenen yasal amaca uygun oranlı önlemler olduğuna karar verdi. Başvurunun kabul edilemez olduğu beyan edildi.[203]

Ağustos 2001'de, Divan, PKK'nın başı ile yaptığı görüşmenin bir kitapta yayınlanması nedeniyle başvuranın bölücü propagandadan mahkûmiyetine ilişkin bir başvurunun kabul edilebilir olduğuna karar verdi.[204]

Eylül 2001 tarihli bir başvuru, Türkiye'nin Güneydoğusundaki duruma ilişkin değerlendirmeleri içeren bir eseri yayınladıktan sonra, devletin bütünlüğüne karşı propagandadan bir yayınevi sahibinin mahkûmiyetine ilişkindi. Divan, davayı kabul edilebilir buldu.[205]

Divan, sıkıyönetime tabi tutulan bir bölgede bir mevkutenin dağıtımının yasaklanmasına ilişkin iki başvurunun kabul edilebilirliğini beyan etti.[206]

---

200 Bkz. **M. Gündüz – Türkiye başvurusu**, n° 35071/97, 29.3.2001 tarihli karar.

201 Bkz. **F. Kaptan – İsviçre başvurusu**, n° 55641/00, 12.11.2001 tarihli karar.

202 Bkz. **Y.K. Gökçeli – Türkiye başvurusu**, n° 27215/96 ve 36194/97, 3.5.2001 tarihli karar. Ayrıca bkz. **C.S.Y. – Türkiye başvurusu**, n° 27214/95, 3.5.2001 tarihli karar.

203 Bkz. **J.I. McBride – Birleşik Krallık (İngiltere) başvurusu**, n° 27786/95, 5.7.2001 tarihli karar.

204 Bkz. **Y. Küçük – Türkiye başvurusu**, n° 28493/95, 28.8.2001 tarihli karar.

205 Bkz. **Z.A. Kızılyaprak – Türkiye başvurusu**, n° 27528/95, 4.9.2001 tarihli karar.

206 Bkz. **S. Tanrıkulu, V. Çetin, M. Kaya ve diğerleri – Türkiye başvuruları**, n° 40150/98, 40153/98 et 40160/98, 6.11.2001 tarihli karar.

Kasım 2001 tarihli bir başvuruda, Demokratik Alman Cumhuriyeti (Doğu Almanya RDA) döneminde kaleme alınmış iki tezinin içeriği bakımından mesleki yeterliliğinin bulunmaması nedeniyle bir modern tarih profesörü görevine son verilmesinden şikayet ediyordu. Divan, RDA döneminde, başvuran için, kuşkusuz resmi politika çizgisine aykırı çalışmaları yayınlamanın imkansız olduğunu not etti. Bununla birlikte, Divan'a göre, başvuranın mesleki niteliğini araştırmak için yetkili makamlar haklı olarak tarihçinin daha önceki yazdıklarına da dayanabilirlerdi. Ayrıca, ulusal yargı yerleri sadece söz konusu iki teze değil, fakat, hatta Almanya'nın birleşmesinden sonra, başvuran tarafından işlenen yetersizliği tamir edebilecek olan daha sonraki bilimsel yayının mevcut olmamasına da dayandılar. Bu nedenle, dava konusu müdahalenin izlenen yasal amaçla oransız olduğu kanaatine varılmadı. Divan, başvurunun kabul edilemez olduğuna karar verdi.[207]

Kasım 2001'de, Divan, bir öğretmenin, Demokratik Alman Cumhuriyetinde (Doğu Almanya RDA) bir öğrenci üzerinde siyasi etkide bulunduğu için kamu görevine son verilmesine ilişkin başvuru konusunda karar verdi. Somut olayda, yetkili makamların kararı, başvuranın Birleşik Sosyalist Parti (SED) bünyesindeki görevleri dışında, bir öğrenciyi siyasi muhalifleri izlemek için kullanması olayını da dikkate alıyordu. Divan, başvuranın öğrencilerine karşı izlediği tutumun öğretmenlik yükümlülükleriyle bağdaşmadığı yönündeki ulusal mahkemelerin vardıkları sonuçları onayladı. Bu nedenle, dava konusu müdahalenin izlenen yasal amaçla oransız olduğu açığa çıkmadı. Başvurunun kabul edilemez olduğu beyan edildi.[208]

F. Başkalarının Haklarının Korunması

1. Divan'ın Kesin Hükümleri

Kasım 1996'da yargılaması yapılan **Wingrove** davasında, Divan, İngiltere Film Tasnif Ofisinin, başvuranın yazıp çevirdiği *Visions d'extase* (Kendinden Geçmişliğin Görüntüleri) filmine, küfürlü olduğu gerekçesiyle, tasnif belgesi vermeyi reddetmesinin, 10. maddeyi ihlal etmediğine karar verdi. Divan'a göre, bu tür davalarda, üçüncü kişilerin haklarının korunması konusundaki gereksinimlerin somut içeriği hakkında karar vermede, devlet makamları, uluslararası hakime nazaran daha iyi bir konumda bulunmaktadır.[209]

Şubat 1998'de, Divan, **Bowman** davasında, her adayın kürtaja (çocuk aldırmaya) ve ceninler üzerinde gerçekleştirilen deneylere ilişkin görüşlerini açıklayan broşürlerin – seçim döneminde – başvuran tarafından dağıtımı nedeniyle Seçim Kanununa

---

[207] Bkz. J. Petersen – Almanya başvurusu, nº 39793/98, 22.11.2001 tarihli karar.

[208] Bkz. R. Volkmer – Almanya başvurusu, nº 39799/98, 22.11.2001 tarihli karar.

[209] Bkz. 25.11.1996 tarihli **Wingrov** Kararı, Recueil 1996 V, paragraf 58. Komisyonun kabul edilebilirlik kararı için ayrıca bkz. : D.R. 76 B, s. 26.

muhalefetten başlatılan kovuşturmaların, 10. maddeyi ihlal ettiğine karar verdi. Divan'a göre, dava konusu hüküm, doğrudan düşünceyi açıklama özgürlüğünü sınırlamıyor, fakat, sonuç olarak onu sınırlamaktadır. Seçim konusunda, 10. madde, Sözleşmenin 1 nolu Protokolünün 3. maddesince korunan hakların ışığında yorumlanmalıdır[210], zira Divan'a göre, « bu iki hak birbirleriyle bağlantılıdır».[211]

Dava konusu olaylara gelince, Divan, ulusal yasal hükmün başvuranın amaçlarına hizmet etmeyi amaçlayan bazı haberlerin yayınlanmasına « her türlü pratik amaçlarla mutlak bir engel oluşturduğu » sonucuna varıyor (paragraf 47). Divan'a göre :

> düşünceyi açıklama özgürlüğünün, demokratik bir toplumun temel unsuru olarak, hür seçimlerden ayrılamaz olduğu dikkate alınmalı ve inandırıcı gerekçe olmaksızın ortadan kaldırılmamalıdır.

Şubat 1999'da yargılaması yapılan **Janowski** davasında, Divan, başvuranın iki belediye zabıtasına hakaret nedeniyle ceza mahkûmiyetinin 10. maddenin ihlalini oluşturmadığına karar verdi. Bu çerçevede Divan, «kamu görevlilerinin, görevlerini yerine getirmek için toplumun güveninden, bu güveni haksız yere bozmaksızın, yararlanmak zorunda olduklarını» ifade etti.[212] Siyasetçilere nazaran daha az özenli bir denetime tabi olmaları nedeniyle kamu görevlilerinin saygınlığı, kabul edilebilir bir eleştirinin ötesine giden, hakaret ve sövme sözlü saldırılarına karşı korunmuştur.

Kasım 1999'da **Nilsen ve Johnsen** davasında, Divan, 10. maddenin ihlal edildiğine karar verdi.

Norveç Polisler Sendika Örgütleri tarafından temsil edilen başvuranlar, Bergen polis güçleri bünyesinde polisin sertliği konusunda bir profesör tarafından yazılan birçok kitaba cevaben yapılan beyanları nedeniyle hakaretten mahkûm oldular. Divan'a göre, dava konusu iddialardan biri, kanıtlanabilir, fakat, somut olayda, güvenilir bir temelden tamamen yoksun ve kitapların yazarının anlatım şekliyle haklı gösterilemeyen bir habere benziyordu. Demekki iptali Sözleşmenin 10. maddesine aykırı değildi. Buna karşılık, profesöre şüpheli niyet ve gerekçeler atfeden diğer beyanlar, kapsam ve içerikleri dikkate alındığında değer hükümleri olmaktadır. Divan, olay tarihinde, profesör tarafından yapılan araştırmalar konusunda, başvuranlarca ifade edilen şüpheleri destekleyen bazı objektif unsurların da bulunduğunu ortaya çıkardı. Üstelik, Divan, başvuranların polise yönelik sert eleştirilere « aynı şekilde cevap vermek »[213] hakkını da tanıdı. Divan, dava konusu beyanların ortak yarara

---

[210] 1 nº lu Protokolün 3. maddesi şöyledir : « *Yüksek Sözleşmeci Taraflar, yasama organının seçilmesinde halkın kanaatlerinin özgürce açıklanmasını sağlayacak şartlar içinde, makul aralıklarla, gizli oyla serbest seçimler yapmayı taahhüt ederler* ».

[211] Bkz. 19.2.1998 tarihli **Bowman** Kararı, Recueil 1998 I, paragraf 42.

[212] Bkz. 21.1.1999 tarihli **Janowski** Kararı, Recueil 1999 I, paragraf 33.

[213] Bkz. 25.11.1999 tarihli **Nilsen et Johnsen** Kararı, Recueil 1999 VIII, paragraf 52.

ilişkin, desteklenen, heyecanlı bir kamuya açık tartışmaya katıldığını ve orada her iki taraf bakımından da mesleki saygınlıklarının tehlikede olduğuna işaret edildi. Bu nedenle, belli bir aşırılık hoş görülmelidir. Divan, başvuranların mahkûmiyetinin izlenen yasal amaca nazaran oransız olduğuna karar verdi.

Kasım 1999'da, iki sohbette, bir İspanyol kamu televizyon kanalı yöneticilerine karşı hakaret içeren sözler saf etmekten bir program yapımcısının işine son verilmesine ilişkin **Fuentes Bobo** davasında, Divan, 10. maddenin ihlal edildiğine karar verdi.

Divan, 10. maddenin özel hukuk ilişkileri dahil, tüm işçi ve işveren ilişkilerine uygulandığını ve devletin, bazı durumlarda, düşünceyi açıklama özgürlüğünü korumaya dönük pozitif yükümlülüğü bulunduğunu hatırlattı.

Ayrıca Divan, « basında genel yarar olan ciddi sorunlar söz konusu olduğunda dahi, Sözleşmenin 10. maddesinin düşünceyi açıklama özgürlüğünü hiçbir sınırı olmaksızın güvence altına almadığını » vurguladı.[214] Somut olayda, bazı yöneticilere karşı kullanılan « sülük » gibi terimler, tartışmasız onların saygınlığına zarar veriyor ve bir cezayı haklı kılıyordu. Bununla birlikte, dava konusu beyanlar, kamu televizyonu işletmeciliğinde anormal iddialarla tutkulu ve açık oturumlar çerçevesinde söylenmekteydi. Onlar «başvuranın bunları onayladığı (...) öncelikle radyo yayınları animatörleri tarafından hızlı ve spontane (içten geldiği gibi) karşılıklı konuşma çerçevesinde» kullanıldı (paragraf 48). Üstelik ilgililer tarafından hiçbir hakaret veya sövme davası da açılmadı. Divan'a göre, tazminatsız iş sözleşmesinin feshi, « daha hafif ve daha uygun diğer disiplin cezaları öngörülebileceği halde, aşırı bir sertlik » (paragraf 49) söz konusuydu.

Mart 2000'de **Wabl** davasında, Divan, 10. maddenin ihlal edilmediğine karar verdi. Avusturya Parlementosunda bir Yeşiller milletvekili, saygınlığına zarar veren bir yazı konusunda kullandığı « nazi gazetecilik » deyiminin kullanılmasını tekrar etmenin yasaklanmasını eleştiriyordu. Divan, yayının hakaret edici niteliğini ve milletvekilinin bundan hoşnut kalmama hakkını kabul etti. Bununla birlikte, genel yarar olan bir tartışmanın mevcudiyeti tartışmalıydı. Bundan başka, ulusal makamların, «nasyonal sosyalist fikirler tarafından esinlenen faaliyetlere bağlanan özel yarayı » dikkate alarak, çıkarlar arasında uygun dengeyi koyduğuna karar verildi.[215]

Divan, ayrıca, başvuranın gazeteye karşı dava açmadığını, dava konusu deyimi hemen kullanmadığını ve fakat yazının yayınlanmasından birkaç gün sonra kullandığını belirledi. Üstelik, yaptırımın çok sınırlı kapsamı, kendisine, gazetenin hesabına başka terimlerle düşüncesini açıklama hakkını korumasını sağlıyordu.

---

[214] Bkz. 29.3.200 tarihli **Fuentes Bobo** Kararı, yayınlanmadı.

[215] Bkz. 26.3.2000 tarihli **Wabl** Kararı, yayınlanmadı.

Haziran 2000'de yargılaması yapılan **Constantinescu** davası, bir öğretmenler sendikası başkanının, aynı suç konusunda haklarında verilmiş takipsizlik kararından yararlanan üç öğretmeni « yataklık edenler » (« *delapidatori* ») olarak suçlamaktan dolayı hakaretten mahkûmiyetine ilişkindi. Divan, dava konusu sözler, kamu yararı olan konuları oluşturan sendikaların bağımsızlığı ve adli teşkilatın işleyişi hakkında bir tartışma çerçevesinde söylense bile düşünceyi açıklama özgürlüğünün sınırları olduğunu vurguladı. Başvuranın, bir sendika temsilcisi sıfatıyla kendisi tarafından oynanan özel rol ile birlikte, özellikle başkasının haklarını ve ününü korumak gayesiyle, belirlenen sınırlar içinde tepkisini göstermesi gerekirdi. Suç oluşturan beyanların onur kırıcı niteliğini kabul ettikten sonra, Divan, « başvuranın "yataklık edenler" terimini kullanmaksızın eleştirilerini yapmasının ve böylece sendikal sorunlar konusunda kamuya açık bir tartışmaya katkıda bulunabilmesinin, o zamanlar tamamen kendi elinde olduğu » kanaatine varmıştır.[216] Bu nedenle, Divan, 10. maddenin ihlal edilmediğine karar verdi.

Divan'a göre, **Jerusalem** davasında, 10. madde ihlal edildi. Viyana Belediye Meclisi üyei olan başvuran, iki dernek konusunda «faşist eğilimler» gösteren ve «totaliter karakterli» tarikatlar gibi deyimleri tekrar etmesinin yasaklanmasına ilişkin karardan şikayetciydi. Divan, başvuranın siyasi bir görevi olduğunu tespit etti ve bu bakımdan düşünceyi açıklama özgürlüğünün halkın temsilcileri için çok önemli olduğunu hatırlattı.

Ayrıca siyaset adamları gibi özel kişiler ve derneklerin kamuya açık bir tartışma çerçevesinde dikkatli bir denetime açık olduklarının altını çizdi. Somut olayda, iki dernek genel yararı olan konularda etkindi ve Divan'a göre, eleştirilere karşı büyük bir hoşgörü göstermeleri gerekiyordu. Üstelik, dava konusu sözler, bir belediye meclisi bünyesinde siyasi bir tartışma esnasında kullanılmıştı. Bu nedenle, yasaklama kararı, oransız bir müdahale gibi değerlendirildi.[217]

Nisan 2001'de yargılaması yapılan **Marônek** davasında, başvuran bir lojmanı yasadışı işgal eden iki kişiyi suçladığı açık mektup nedeniyle zarar ziyanının tazminine mahkûm edildi. Divan, dava konusu açık mektupun, devlet konutlarının kişilere satmak üzere olduğu bir konut politikasının söz konusu olduğu bir zamana ilişkin genel yararı olan sorunları ortaya koyduğunu gözlemledi. Üstelik, bütün olarak alındığında başvuranın demeçleri aşırı görünmüyordu. Onun zikrettiği olayların çoğu, basın tarafından daha once kamuya duyurulmuştu. Divan, başvuranın çarptırıldığı tazminat miktarının yüksekliği dikkate alındığında, dava konusu önlemlerle izlenen yasal amaç arasında ortanlı bir ölçünün bulunmadığını tespit etti.[218]

Temmuz 2001 tarihli **Feldek** davası, başvuran bir bakana karşı özellikle onun «faşist geçmişini» hatırlatarak eleştirel sözler sarf etmiş olmaktan mahkûm edilmesine

---

[216] Bkz. 26.3.2000 tarihli **Constantinescu** Kararı, , paragraf 74, yayınlanmadı.

[217] Bkz. 27.2.2001 tarihli **Jerusalem** Kararı.

[218] Bkz. 19.4.2001 tarihli **Marônek** Kararı, Série A, n° 116.

ilişkindi. Divan, dava konusu sözlerin değer yargısı olduğunu ifade etti. Somut olayda, başvuran daha once basın tarafından kamuya açıklanan haberler ile bizzat bakanın kendi yaşam öyküsünü anlattığı kitaba dayanıyordu. Ayrıca dava konusu sözler kamuya mal olmuş bir kişiye ilişkindi ve ülkenin tarihine ilişkin genel yararı olan sorunlar üzerine bir siyasi tartışmaya katılıyordu.Görüşünü açıklayarak başvuran, bakanın ne mesleğini ne de özel hayatını etkilemişti. mahkûmiyetinin nazaran oransız olduğuna karar verdi. Bu nedenle, mahkûmiyeti «demokratik bir toplumda gerekli» değildi.[219]

2. Komisyon ve Divan'ın Karar ve Raporları

Şubat 1995'de, Komisyon, kürtaj yapan bir kliniğin yakınlarında bildiri dağıtmasının bir kürtaj karşıtına yasaklanması kararı ile ilgili bir başvurunun, başkalarının haklarının korunması için gerekli olduğu gerekçesiyle kabul edilemez olduğunu beyan etti.[220] Komisyon ve Divan, başkalarının haklarının veya ünlerinin korunmasının önemini vurgulama fırsatı buldular. Bu davalarda, Komisyon ve Divan, mağdurun durumunu ve başvuranların açıkladıkları başkaldıran sözlerini açıkladıkları koşulları analiz ederek mevcut çıkarları dengelediler.[221]

Ocak 2000'de, Avusturya Demir Yolları Federal Şirketinde çalışan bir ücretlinin işverenini bildirilerle ve bir dergide yayınlanan açık mektupla eleştirmesine ilişkin dava başvurusu, Divan tarafından incelendi. Divan'a göre, başvuran, kamu yararı olan sorunlarla ilgili bir tartışmaya katılmamış, fakat müşterilerin gözünde işvereninin ününe zarar verme tehlikesi olacak ifadelerle işverenin hizmetlerini açıkça ve sert bir biçimde eleştirmişti. Söz konusu disiplin cezası, demokratik bir toplumda gerekli ve güdülen yasal amaçla oranlı kabul edildi. Divan, başvurunun kabul edilemez olduğuna karar verdi.[222]

Mayıs 2000'de, Divan, başvuranların bir hakim ve birçok memura yönelik aleni ve tekerrür eden suçlamaları nedeniyle hakaretten mahkûmiyetine ilişkin davayı inceledi. Memurların, halkın haksız yere düzenini bozmadan, görevlerini yerine

---

219 Bkz. 12.7.2001 tarihli **Feldek** Kararı.

220 Bkz. **H.J. Van Den Dungen – Hollanda başvurusu**, nº 22838/93, 22.2.1995 tarihli karar, **D.R.**, 80, s. 147.

221 Özellikle bkz. **G. Hirmann – Avusturya başvurusu**, nº 19363/92, 6.4.1995 tarihli karar, yayınlanmadı ; ; **H. Trieflinger – Almanya başvurusu**, nº 25063/94, 6.9.1995 tarihli karar, yayınlanmadı ; **D.P. – Romanya başvurusu** nº 29364/95, 4.9.1996 tarihli karar, yayınlanmadı ; **J.R. López Fando Raynaud ve E. Pardo Unanua – İspanya başvurusu**, nº 31477/96, 15.1.1997, yayınlanmadı ; **H. C. Leiningen Westerburg – Avusturya başvurusu**, nº 26601/95, 20.1.1997, **D.R.** 88, s. 85 ; **L. Grech ve A. Montanaro – Malta başvurusu**, nº 29473/95, 21.1.1997, yayınlanmadı. Ayrıca bkz. **H. Mahler – Almanya başvurusu**, nº 29045/95, 14.1.1998, yayınlanmadı ; **H.N. – İtalya başvurusu**, nº 18902/91, 27.10.1998, **D.R.** 94, s. 21 ; **B. Middelburg ve diğerleri – Hollanda başvurusu**, nº 28202/95, 21.10.1998, yayınlanmadı ; **Peree – Hollanda başvurusu**, nº 34328/96, 17.11.1998 tarihli karar, yayınlanmadı ; **E. Immler– Almanya başvurusu**, nº 34313/96, 2.3.1999 tarihli karar, yayınlanmadı ; **H. Lunde – Norveç başvurusu**, nº 38318/97, 13.2. 2001 tarihli karar.

222 Bkz. **R. Predota – Avusturya başvurusu**, nº 28962/95, 18.1.2000 tarihli karar, yayınlanmadı.

getirmek için, güvenini kazanmaları gerektiğini hatırlattı. Divan, bu çerçevede, onların yükümlülüklerini yerine getirmelerine ilişkin aşırı ve aşağılayıcı sözlü saldırılara karşı korunlarını gerektiğinin altını çizdi. Somut davada, bu koruma zorunluluğu, bir kamu yararı veya basın özgürlüğü konusuna gore ölçülmemeli, çünkü dava konusu sözler böyle bir kapsamda söylenmedi. Divan, mahkûmiyetlerin, bu çerçevede, suçlamaların çok aşağılayıcı niteliğine dayandırıldığını gözlemledi. Bu nedenle, başvuranların haklarına müdahalenin güdülen yasal amaçla oranlı olduğu ortaya çıkmaktaydı. Başvuru kabul edilemez bulundu.[223]

Kasım 2000 tarihli bir dava, müvekkiline karşı açılan bir soruşturma çerçevesinde, bir savcının resmi yükümlülüklerini unutmakla suçlayan beyanları nedeniyle bir bayan avukatın tazminata mahkûmiyetine ilişkindi. Başvuran, savunmanın avukatı sıfatıyla özgürce konuşma hakkına saygı gösterilmediğini iddia ediyordu. Başvuru kabul edilebilir bulundu.[224]

Divan, İspanya (Merkez) Bankasına ve bazı çalışanlarına karşı hakaret içerir bulunan bir mektupu yaymaktan dolayı bir memurun işten çıkarılmasına ilişkin başvuruyu kabul edilebilir buldu.[225]

Nisan 2001'de, Divan, bir ilaçla ilgili haberin yayınlanmasına ve hakim tarafından alınan tetbir kararının yorumuyla ilgili yasaklamaya ilişkin bir derneğin başvurusu konusunda karar verdi. Divan, genel sağlık ve özellikle bazı ilaçların yan etkileri hakkındaki tartışmanın genel yarara ilişkin olduğunu not etti. Bununla birlikte, bu dava **Hertel** davasından **(voir à la page 18)** farklıydı. Somut davada, dava konusu yayın, sonuçta eşdeğer ürünlerden daha zararlı olmayan somut bir ilacı esas alıyordu. Bu çerçevede, Divan, derneğin, ya hiçbir somut ürünü belirtmemesi ya da bir grup ilacı bütün halinde zikretmesi gerektiğini gözlemledi. Bu nedenle, dava konusu haberin yayınlanmasını yasaklama kararı, başkalarının haklarının korunması için «demokratik bir toplumda gerekli» görüldü. Divan, hakim tarafından alınan tetbir kararını yorumlamanın yasaklanmasının da, yukarıda güdülen aynı amacı izlediğine karar verdi ve başvuru kabul edilemez bulundu.[226]

Eylül 2001 tarihli bir başvuruda, bir siyasi parti, rakip bir siyasi partinin başkanını hedef alan bir metinle bütünleşen bir karikatür yayınlamaktan tazminata mahkûmiyetine itiraz ediyordu. Divan, başvuruyu kabul edilebilir buldu.[227]

---

[223] Bkz. **A. Jääskeläinen ve diğerleri – Finlandiya başvurusu**, n° 32051/96, 4.5.2000 tarihli karar, yayınlanmadı.

[224] Bkz. **A. Nikula – Finlandiya başvurusu**, n° 31611/96, 30.11.2000 tarihli karar.

[225] Bkz. **M. de Diego Nafria – İspanya başvurusu**, n° 46833/99, 4.12.2000 tarihli karar .

[226] Bkz. **Schweizerische Radio ve Fernsehgesellschaft (SRG) – İsviçre başvurusu**, n° 43524/98, 12.4.2001 tarihli karar.

[227] Bkz. **Die Freiheitlichen Landesgruppe Burgenland – Avusturya başvurusu**, n° 34320/96, 25.9.2001 tarihli karar.

G. Yargının Etkinlik ve Saygınlığının Korunması

1. Divan'ın Kesin Hükümleri

Mayıs 2001'de yargılaması yapılan **Schöpfer** davasında, Divan, müvekkillerinden birinin tutukluluğu hakkında, bir basın konferansında yaptığı gözlemler nedeniyle, Baro tarafından başvurana verilen disiplin cezasının 10. maddenin ihlalini oluşturmadığına karar verdi. Somut davada, başvuran aleni olarak bir ceza mahkemesi önünde görülen dava konusundaki üzüntülerini genel ve ağır bir dille açıklamış ve ardından sadece ulusal istinaf mahkemesi önünde istinaf başvurusu yapmıştı.

Divan, adalet dağıtımında, mahkemelerle yargılananlar arasında arabuluculuk yaparak temel bir konuma sahip olan avukatların, özel statüsünü hatırlatır. Divan içtihatlarına göre, avukatlar, bu alanda anahtar bir rol üstlenmektedirler.[228] Divan'a göre :

> Onlardan yargının iyi işleyişine ve ayrıca yargıya halkın güvenmesine katkıları beklenebilir. (...) Düşünceyi açıklama özgürlüğünün, şüphesiz yargının işleyişi hakkında aleni olarak konuşma hakları bulunan avukatlar için de geçerli olduğunu söylemeye gerek yok, fakat eleştirilerinin belli bir sınırı aşmaması gerekir. Bu çerçevede, yargı erkinin iyi işleyişini ilgilendiren sorunlar konusunda toplumun bilgilendirilme hakkı, yargının iyi işleyişinin gerekleri ve avukatlık mesleğinin saygınlığının yer aldığı çeşitli çıkarlar arasındaki dengeyi dikkate almak gerekir (paragraf 33).

Bu çerçevede, Divan, başvurana verilen disiplin cezasının demokratik bir toplumda gerekli olduğuna karar verdi.

2. Komisyon ve Divan'ın Karar ve Raporları

Ocak 1996'da, Komisyon, bir ceza davası çerçevesinde BBC tarafından bir isyan sırasında çekilen filmlerin savunma avukatlarına iletilmesini emreden adli kararın, 10. maddenin ihlalini oluşturmadığına karar verdi. Komisyon, öncelikle, bu başvuru ile yukarıda belirtilen Goodwin başvurusu arasındaki farkı belirtti. Bu sonuncuda, istenen bilgiler mahremdi, fakat bilgiler sadece meydanda meydana gelen ve hiçbir gizliliğin veya mahremiyetin atfedilemiyeceği olayların kaydına ilişkindi. Bundan başka, gazeteciler için görünürde hiçbir tehlike bulunmadığından, delillerin verilmesi, demokratik bir toplumda medeni bir yükümlülük, yargı erkinin güç ve tarafsızlığının korunması için bir zorunluluktur.[229]

---

[228] Bkz. 20.5.1998 tarihli **Schöpfer** Kararı, Recueil 1998 III, paragraf 29.

[229] Bkz. **British Broadcasting Corporation – Birleşik Krallık (İngiltere) başvurusu**, n° 25798/94, 18.1.1996 tarihli karar, D.R. 84 B, s. 129.

Nisan 2000 tarihli bir başvuruda, bir savcı, bir siyasi partiye ve içişleri bakanına yönelik eleştirel beyanlarından dolayı işten çıkarılmasını şikayet ediyordu. Sözleşmenin 10. maddesinde güvence altına alınan haklardan yararlanmanın memurları da kapsadığını hatırlattı. Bununla birlikte, Divan, bu davayı **Vogt** davasından ayırt etti. Somut olayda, başvuran, uyarılara rağmen, görevinin gerektirdiği tarafsızlığa aykırı bir tutum sürdürmeye devam ediyordu. Siyasi değerlendirmelerinde az mesafeli ve üstelik, hastalık izinlerini düzenleyen mesleki kurallardan habersizdi. Divan, adli teşkilatın bağımsızlığına toplumun güvenini bazı memurların davranışının zayıflatmaması gerektiğini vurguladı. Başvurunun kabul edilemez olduğu beyan edildi.[230]

Kasım 2000'de, Divan, PKK'ya bağlı bir televizyon kanalına bakan ve dergiyi okuyan bir hakime verilen disiplin cezasına ilişkin bir başvuruyu kabul edilebilir buldu.[231]

Divan, dini propaganda (prosélytisme) amacıyla görevini kötüye kullanmaktan bir hakimin görevine son verilmesine ilişkin başvurunun kabul edilemez olduğunu beyan etti. Divan, dava konusu önlemin gerekçelerinin, özel hayatında açıkladığı fikirlere değil, başvuranın tamamen mesleki faaliyetlerine dayandığını belirledi. Bir kilise mensubu oluşu veya dini inançları, görevine son verilmesinin temelini oluşturmuyordu. Ayrıca, bu kişi, yerel yönetim seçimlerine aday olmaktan ve böylece siyasi fikirlerini açıklamaktan alıkonulmadı. Bu nedenle, başvurana uygulanan yaptırımın, yargı erkinin tarafsızlığı ve kamu gücünün korunması gibi güdülen amaçla oranlı olduğuna karar verildi.[232]

---

[230] Bkz. **H. Altın – Türkiye başvurusu**, n° 39822/98, 6.4.2000 tarihli karar, yayınlanmadı.

[231] Bkz. **M.E. Albayrak – Türkiye başvurusu**, n° 38406/9722, 16.11.2000 tarihli karar.

[232] Bkz. **G. Pitkevich – Rusya başvurusu**, n° 47936/99, 8.2.2001 tarihli karar. ,

2. Başlıca Kesin Hüküm, Rapor Ve Kararlar

A. Divan'ın Kesin Hükümleri

De Becker
Belçika Kararı, 27.3.1962 tarihli, Série A, n° 4
gazetecilik ve yazarlık mesleğinden ömür boyu bir yasaklama; *davayı düşürme kararı*

Engel ve Diğerleri
Hollanda Kararı, 8.6.1976 tarihli, Série A, n° 22
askeri disipline saldıran makaleler yayınlanması nedeniyle Hollandalı askerlere uygulanan disiplin cezası ; *10. maddenin ihlali yok*

Handyside
Birleşik Krallık (İngiltere) Kararı, 7.12.1976 tarihli, Série A n° 24
Handyside davasında, Divan, aralık 1976 da, Kırmızı Küçük Okul Kitabı(*Little Red School Book*)'nın Muzır Yayınlara İlişkin Kanun çerçevesinde İngiltere makamları tarafından yasaklanması ; *10. maddenin ihlali yok*

Sunday Times n° 1
Birleşik Krallık (İngiltere) Kararı, 26.4.1979 tarihli, Série A, n° 30
O tarihteki **Contempt of Court**'a (mahkeme emrini yerine getirme yükümlülüğüne) ilişkin İngiliz hukukuna göre alınan bir ilaca ve bu konu ile ilgili davalara ilişkin bir makalenin yayınlanmasını engelleyen bir ihtar; *10. maddenin ihlali var*

Lingens
Avusturya Kararı, 8.7.1986 tarihli, Série A, n° . 103
Basın yoluyla Avusturyalı bir siyaset adamına hakaretten dolayı başvurana Avusturya Ceza Kanununun 111. maddesi gereğince verilen para cezası ; *10. maddenin ihlali var*

Barthold
Almanya Federal Cumhuriyeti Kararı, 25.3.1985 tarihli, 25 mars 1985, Série A, n° 90
Almanya Federal Cumhuriyetinde bir veterinere – Haksız Rekabete İlişkin Kanununa ve meslek kurallarına göre – basına bazı açıklamalarda bulunma konusunda yapılan yasaklamalar; *10. maddenin ihlali var*

Glasenapp ve Kosiek
Almanya Federal Cumhuriyeti Kararı, 28.8.1986 tarihli, Série A, n° 104 ve 105
Almanya'da kamu görevine girebilmek için Anayasaya sadakat yemini etmek yükümlülüğü ; *10. maddenin ihlali yok*

Leander
İsveç Kararı, 26.3.1987 tarihli, Série A, n° 116
İsveç makamlarının, ulusal güvenlik gerekçesiyle sahip oldukları başvuranın, kendisiyle ilgili gizli bilgilere ulaşma yasağı ; *10. maddenin ihlali yok*

Müller ve diğerleri
İsviçre Kararı, 24.5.1988 tarihli, Série A, n° 133
Bir ressam sanatçı tarafından sergilenen resimlere el konulması ve bu sanatçı ile diğer başvuranların muzır yayınlar nedeniyle bir para cezasına çarptırılmaları ; *10. maddenin ihlali yok*

Barfod
Danimarka Kararı, 22.2. 1989, Série A, n° 149
Grönland Ceza Kanununun 71. maddesine göre, basın yoluyla, meslekten olmayan iki hakime hakaretten başvurana para cezası verilmesi. *10. maddenin ihlali yok*

Gaskin Birleşik Krallık
(İngiltere) Kararı, 7.7.1989, Série A, n° 160
tevdi edildiği belediye tarafından çocukluk döneminde tanzim edilen şahsi dosyanın Britanya idari makamlarınca başvurana verilmemesi ; *10. maddenin ihlali yok*

Markt Intern Verlag GmbH ve Klaus Beermann
Almanya Federal Cumhuriyeti Kararı, 20.11.1989 tarihli, Série A, n° 165
Markt Intern Verlag GmbH ve Klaus Beermann davasında, 1989 kasımında, 10. maddenin ihlal edilmediği sonucuna vardı. Bu maddenin ihlal edildiği, postayla satış yapan bir şirketin, Haksız Rekabet Hakkındaki Alman Kanunu uyarınca, uzmanlaşmış bir haber bülteninde yayınlanan bazı açıklamaları tekrar etmelesini yasaklama ; *10. maddenin ihlali yok*

Groppera Radio AG ve diğerleri
İsviçre Kararı, 28.3.1990, Série A, n° 173
Bir kablolu yayın ruhasatı olan şirketin kablolu yayın aracılığıyla İtalya'daki radyo yayınlarını İsviçre'de dağıtımını yasaklanması ; *10. maddenin ihlali yok*

Weber
İsviçre Kararı, 22.5.1990 tarihli, Série A, n° 177
Bir gazetecinin, görülmekte olan bir davaya ilişkin bilgileri bir basın konferansında açıklayarak ön soruşturmanın gizliliğini ihlalden mahkumiyeti ; *10. maddenin ihlali var*

Autronic AG
İsviçre Kararı, 22.5.1990 tarihli, Série A, n° 178
Sovyetler'e ait telekomünikasyon sateliti ile özel kullanım amaçlı şifreli olmayan yayınları almak isteyen parabolik antenler konusunda uzmanlaşmış bir şirketin izin talebinin, yayınlayan devletin yayını almaya muafakatını vermediği gerekçesiyle İsviçre PTT'since reddi ; *10. maddenin ihlali var*

Oberschlick (n° 1)
Avusturya Kararı, 23.5.1991 tarihli, Série A, n° 204
Bir Avusturya siyaset adamı tarafından başvurana karşı açılan bir hakaret davası ve başvuranın bu doğrultuda mahkûmiyeti ; *10. maddenin ihlali var*

Observer ve Guardian Newspapers Ltd
Birleşik Krallık (İngiltere) Kararı, 26.11.1991 tarihli, Série A, n° 216
İngiliz İstihbarat Teşkilatının yasadışı olduğu iddia edilen faaliyetlerinden söz eden, izinsiz olarak yazılmış anıların ve bu Teşkilatın eski bir mensubu olan yazar tarafından elde edilmiş bilgilerin açıklanmasını ve yayınlanmasını yasaklama ; Amerikada bir kere yayınlanmış ve İngiltere'de bulunabilen kitabın 1987 temmuz ayında mahkemelerce yasaklama kararlarının onanması ve 1988 ekim ayında başlayan davaya kadar bu kararın geçerliliğini sürdürmesi; ikinci dönemde (1987 temmuz ayından1988 ekim ayına kadar) *10. maddenin ihlali var,* fakat birinci dönemde (1986 temmuz ayından 1987 temmuz ayına kadar) *ihlal yok*

Sunday Times (n° 2)
Birleşik Krallık (İngiltere) Kararı, 26.11.1991 tarihli, Série A, n° 217
İngiliz İstihbarat Teşkilatının yasadışı olduğu iddia edilen faaliyetlerinden söz eden, izinsiz olarak yazılmış anıların ve bu Teşkilatın eski bir mensubu olan yazar tarafından elde edilmiş bilgilerin açıklanmasını ve yayınlanmasını yasaklama ; *10. maddenin ihlali var*

Castells
İspanya Kararı, 23.4.1992 tarihli, Série A, n° 236
bir Bask politikacı ve militanının hükümete karşı olan yayını ; *10. maddenin ihlali var*

Thorgeir Thorgeirson
İzlanda Kararı, 25.6.1992 tarihli, Série A, n° 239
Bir gazetede polisin sert davranışlarına ilişkin ilişkin iki makale yayınlamaktan para asına mahkûmiyet ; *10. maddenin ihlali var*

Schwabe
Avusturya Kararı, 28.8.1992 tarihli, Série A, n° 242 B
bir siyaset adamına daha önce cezasını çektiği bir adli suçla suçladıktan sonra hakaretten başvuranın mahkûmiyeti ; *10. maddenin ihlali var*

Herczegfalvy
Avusturya Kararı, 24.9.1992 tarihli, Série A, n° 244
başvuranın psikiyatri kliniğine kapatıldığı ve tedavi gördüğü sırada haber alma ve mektuplaşma hakkının kullanılmasına müdahale ; *10. maddenin ihlali var*

Open Door Counselling Ltd ve Dublin Well Woman Centre Ltd
İrlanda Kararı, 29.10.1992 tarihli, Série A, n° 246
İrlanda Yüksek Mahkemesi tarafından mart 1988 de, dava başvurusu yapan şirketlere (danışma ajansları) yurt dışında çocuk aldırma olanaklarına ilişkin, hamile kadınlara bilgi vermeme konusunda yapılan ihtar ; *10. maddenin ihlali yok*

Hadjianastassiou
Yunanistan kararı, 16.12.1992 tarihli, Série A, nº 252
Önemi az olmakla birlikte gizlilik derecesindeki bilgileri açıklamaktan mahkûmiyet ; *10. maddenin ihlali yok*

Colman
Birleşik Krallık (İngiltere) Kararı, 28.6.1993 tarihli, Série A, n° 258 D
Tabibler Odası tarafından bir özel doctor muayenehanesine getirilen sınırlama ; *kayıttan düşme*

Chorherr
Avusturya Kararı, 25.8.1993 tarihli, Série A, n° 266 B
başvuranın Avusturya'da askeri bir merasim sırasında bildiri dağıtmaya ve pankartlar taşımaya son verme istemine olumsuz yanıt vermesi nedeniyle kamu düzenini bozmaktan yakalanması, tutuklanması ve mahkûmiyeti ; *10. maddenin ihlali yok*

Informationsverein Lentia ve diğerleri
Avusturya Kararı, 24.11.1993 tarihli, Série A, n° 276
Avusturya Radyo Yayın Örgütü ORF'in elinde bulundurduğu tekel nedeniyle özel radyo veya televizyon kuruluşlarının kurulmasının imkansızlığı ; *10. maddenin ihlali var*

Casado Coca
İspanya Kararı, 24.2.1994 tarihli, Série A, nº 285
Bir İspanyol avukata mesleki hizmetlerinin reklamını yapmaktan uygulanan disiplin cezası *10. maddenin ihlali yok*

Jacubowski
Almanya Federal Cumhuriyeti Kararı, 23.6.1994 tarihli, Série A, nº 291 A
Bir Alman basın ajansına karşı eleştirisel görüşler içeren bir açık mektup yayınlamış olmaktan dolayı bir gazeteci olan başvurana uygulanan yasaklama ; *10. maddenin ihlali yok*

Otto–Preminger–Institut
Avusturya Kararı, 20.9.1994 tarihli, Série A, nº 295 A
Avusturya mahkemelerince küfredici sayılan bir filme el konulması ve müsaaderesi ; *10. maddenin ihlali yok*

Jersild
Danimarka Kararı, 23.9.1994 tarihli, Série A, n° 298
Irkçı düşüncelerin yayınlanmasına katkıda bulunmaktan bir gazetecinin mahkûmiyeti ; *10. maddenin ihlali var*

Vereinigung Demokratischer Soldaten Österreichs ve Gubi
Avusturya Kararı, 19.12.1994 tarihli, Série A, n° 302
Bir askeri garnizon sahasında askeri bir gazetenin dağıtım yasağı ; *10. maddenin ihlali var*

Vereniging Weekblad Bluf !
Hollanda Kararı, 9.2.1995 tarihli, Série A, n° 306 – A
İç güvenlik servislerine ilişkin gizli bir haberi yayınlama gerekçesiyle, başvuran derneğin çıkardığı bir derginin toplatılması ve piyasada dolaşımının yasaklanması ; *10. maddenin ihlali var*

Prager ve Oberschick
Avusturya Kararı, 26.4.1992 tarihli, Série A, n° 313
Birçok hakime yönelik eleştirisel bir yorum nedeniyle hakaretten mahkûmiyet ve yayının nüshalarını toplatma ; *10. maddenin ihlali yok*

Piermont
Fransa Kararı, 27.4.1995 tarihli, Série A, n° 314
Avrupa Parlementosunun bir Alman üyesine karşı alınan Fransız Polinezi(Polynésie française)'sinden sınır dışı etme ve yeniden oraya girmesinin yasaklanması kararı ile Yeni Kaledonya (Nouvelle Calédonie)'ye girmesinin yasaklanması ; *10. maddenin ihlali var*

Tolstoy Miloslavsky
Birleşik Krallık (İngiltere) Kararı, 13.7.1995 tarihli, Série A, n° 316 B
Başvuranın geçmiş dönemde savaş suçları işlemek suçlamasıyla bir özel okul müdürüne hakaretten ağır bir para cezasına çarptırılması ; *10. maddenin ihlali var*

Vogt
Almanya Federal Cumhuriyeti Kararı, 26.9.1995 tarihli, Série A, n° 323
Alman Komunist Parti (DKP) bünyesindeki bulunduğu siyasal faaliyetler nedeniyle bir öğretmenin kamu görevine son verilmesi ; *10. maddenin ihlali var*

Goodwin
Birleşik Krallık (İngiltere) Kararı, 27.3.1996 tarihli, Recueil des arrêts et décisions, 1996 II
Dava, bir gazeteci olan başvurana haber kaynaklarını açıklamasını içeren bir ihtar kararı ; *10. maddenin ihlali var*

Ahmet Sadık
Yunanistan Kararı, 15.11.1996 tarihli, Recueil des arrêts et décisions,1996 V
Bir seçim kampanyası boyunca, Batı Trakya müslüman halkını Türk olarak belirten seçim afişleri dağıtması sonucu, kamu düzenini ihlalden müslüman azınlığın bir siyasi yöneticisinin mahkûmiyeti ; *iç hukuk yollarını tüketmemeden ret kararı*

Wingrov
Birleşik Krallık (İngiltere) Kararı, 25.11.1996 tarihli, Recueil des arrêts et décisions, 1996 – V
Küfürlü olduğu gerekçesiyle, İngiltere Film Tasnif Ofisinin, bir videoya tasnif belgesi vermeyi reddetmesi ; *10. maddenin ihlali yok*

De Haes ve Gijsels
Belçika Kararı, 24.2.1997 tarihli, Recueil des arrêts et décisions, 1997 I
Birçok hakime hakaret eden iki gazetecinin mahkûmiyeti ; *10. maddenin ihlali var*

Telesystem Tyrol Kabeltelevision
Avusturya Kararı, 9.6.1997 tarihli, Recueil des arrêts et décisions, 1997 III
Başvuruyu yapan şirkete kendi televizyon programlarını yerel kablo şebekesi ile dağıtma izninin reddi ; *kayıttan düşme kararı*

Oberschlick (n° 2)
Avusturya Kararı, 1.7.1997 tarihli, Recueil des arrêts et décisions, 1997 IV
Bir siyaset adamına sövmeden mahkûmiyet ; *10. maddenin ihlali var*

Worm
Avusturya Kararı, 27.8.1997 tarihli, Recueil des arrêts et décisions, 1997 – V
Bir ceza davasına aşırı bir şekilde tesir eden bir yazı yazmaktan bir gazetecinin mahkûmiyeti ; *10. maddenin ihlali yok*

ABC Radyo
Avusturya *Kararı, 20.10.1997 tarihli, Recueil* des arrêts et décisions, *1997 VI*
Avusturya'da kanun ile getirilen değişikliklerden önce mevcut eski tekel nedeniyle yerel bir radyonun kurulmasın izin isteminin reddi ; *10. maddenin ihlali var*

Zana
Türkiye Kararı, 25.11.1997 tarihli, Recueil des arrêts et décisions, 1997 VII
Eski bir belediye başkanının bir yazılı sohbet sırasında terör eylemlerine destek vermekten mahkûmiyeti ; *10. maddenin ihlali yok*

Grigoriades
Yunanistan Kararı, 25.11.1997 tarihli,* Recueil des arrêts et décisions, *1997 VII
Bir silah altına alınan erin komutanı olan subaya gönderdiği bir mektupla orduya hakaretten mahkûmiyeti ; *10. maddenin ihlali var*

Guerra ve diğerleri
İtalya Kararı, 19.2.1998 tarihli, Recueil des arrêts et décisions, 1998 I
Civardaki bir kimya fabrikasında meydana gelebilecek bir kazadada alınacak önlemler ve halkı tehdit derecesi hakkında devletin bilgilendirmemesi ; *10. maddenin bu davaya uygulanamıyacağı kararı*

Bowman
Birleşik Krallık (İngiltere) Kararı, 19.2.1998 tarihli, Recueil des arrêts et décisions, 1998 I
Kürtaja karşı broşürlerin seçimlerden önce dağıtımı nedeniyle başlatılan kovuşturma ; *10. maddenin ihlali var*

Schöpfer
İsviçre Kararı, 20.5.1998 tarihli, Recueil des arrêts et décisions, 1998 III
Müvekkillerinden birinin tutukluluğu hakkında, bir basın konferansında yaptığı gözlemler nedeniyle, Baro tarafından başvurana verilen disiplin cezası ; *10. maddenin ihlali yok*

Incal
Türkiye Kararı, 9.6.1998 tarihli , Recueil des arrêts et décisions, 1998 IV
İşçilere ve özellikle Kürt asıllı olanlara karşı, yerel makamlar tarafından izlenen siyaseti eleştiren broşürleri hazırlamaya katılmaktan mahkûmiyet ; *10. maddenin ihlali var*

Hertel
İsviçre Kararı, 25.8.1998 tarihli, Recueil des arrêts et décisions, 1998 – VI
Bir reklam yazısına cevaben mikro dalga fırınlar yardımıyla hazırlanan yiyeceklerin yenilmesinin insan sağlığına zararlı olduğunu iddia etmenin bir kimseye yasaklanması ; *10. maddenin ihlali var*

Ahmed ve diğerleri
Birleşik Krallık (İngiltere) Kararı, 23.9.1998 tarihli, Recueil des arrêts et décisions, 1998 VI
Yerel yönetimlerde üst düzeyde görevli memurların siyasal faaliyetlerini sınırlama ; *10. maddenin ihlali var*

Lehideux ve Isorni
Fransa Kararı, 23.9.1998, Recueil des arrêts et décisions, 1998 – VII
Bazı eylemlerini zorunlulukmuş gibi takdim ederek Mareşal Pétain'in itibarını iadeye dönük bir reklam broşürünün bir ulusal gazetede yayınlanmasından sonra « savaş ve düşmanla işbirliği suçlarının savunmasını yapmaktan» mahkûmiyet ; *10. maddenin ihlali var*

Steel ve diğerleri
Birleşik Krallık (İngiltere) Kararı, 23.9.1998 tarihli, Recueil des arrêts et décisions, 1998 – VII
İhtara uymayı redetme üzerine tutuklama – kamu düzenine saldırı nedeniyle yakalama ve tutuklama ; birinci ve ikinci başvuranın olayında *10. maddenin ihlali yok*, üçüncü, dördüncü ve beşinci başvurana ilişkin olarak *10. maddenin ihlali var*

Janowski
Polonya Kararı, 21.1.1999 tarihli, Recueil* des arrêts et décisions, *1999 I
İki belediye zabıtası ile manavlar arasındaki münakaşada taraf tutan bir gazetecinin mahkûmiyeti ; *10. maddenin ihlali yok*

Fressoz ve Roire
Fransa Kararı, 21.1.1999 tarihli, Recueil* des arrêts et décisions, *1999 – I
Haftalık hiciv dergisi "Le Canard enchaîné"de bir otomobil şirketi başkanının maaşının gelişimini ayrıntılı olarak açıklayan bir yazının yayınlanmasını müteakip mali belgelerin

(vergi beyannamesi) fotokopilerini satın alma ve saklama cürmünden mahkûmiyet ; *10. maddenin ihlali var*

Bladet Tromsø ve Stensaas
Norveç Kararı, 20.5.1999 tarihli, Recueil des arrêts et décisions, 1999 – III
Kamuya açıklanmamış olan bir resmi rapora dayanarak fok avına ilişkin düzenlemedeki eksiklik iddiasına ilişkin beyanların yayınlanması suretiyle hakaretten bir gazete ile yazı işleri müdürünün zarar ziyanın tazminine mahkûm edilmesi ; *10. maddenin ihlali var*

Rekvényi
Macaristan Kararı, 20.5.1999 tarihli, Recueil des arrêts et décisions, 1999 III
Polislere bir siyasi partiye üye olma ve siyasal faaliyetlerde bulunmanın yasaklanması ; *10. maddenin ihlali yok*

Arslan
Türkiye Kararı, 8.7.1999 tarihli, yayımlanmadı
Devletin bütünlüğüne karşı propagandadan mahkûmiyet *; 10. maddenin ihlali var*

Başkaya ve Okçuoğlu
Türkiye kararı, 8.7.1999 tarihli, Recueil des arrêts et décisions, 1999 IV
Başvuran tarafından yayınlanan ve toplatılan bir eserde devletin bütünlüğüne karşı propaganda yapmaktan mahkûmiyet*; 10. maddenin ihlali var*

Ceylan
Türkiye Kararı, Recueil des arrêts et décisions, 8.7.1999 tarihli, 1999 – IV
Türkiye'nin güneydoğusundaki devlet politikasını eleştiren yazının yayınlanmasından sonra, şiddete tahrikten bir sendika başkanının mahkûmiyeti *; 10. maddenin ihlali var*

Erdoğdu ve İnce
Türkiye Kararı, 8.7.1999 tarihli, Recueil des arrêts et décisions, 1999 – IV
Devletin bütünlüğüne karşı propagandadan mahkûmiyet *; 10. maddenin ihlali var*

Gerger
Türkiye Kararı, 8.7.1999 tarihli, yayınlanmadı
Devletin bütünlüğüne karşı propagandadan mahkûmiyet *; 10. maddenin ihlali var*

Karataş
Türkiye Kararı, 8.7.1999 tarihli , Recueil des arrêts et décisions, 1999 IV
Devletin bütünlüğüne karşı propagandadan mahkûmiyet ; *10. maddenin ihlali var*

Okçuoğlu
Türkiye Kararı, 8.7.1999 tarihli , henüz yayınlanmadı
Devletin bütünlüğüne karşı propagandadan mahkûmiyet *; 10. maddenin ihlali var*

Polat
Türkiye Kararı, 8.7.1999 tarihli , yayınlanmadı
Başvuran tarafından yayınlanan ve toplatılan bir eserde devletin bütünlüğüne karşı propaganda yapmaktan mahkûmiyet *; 10. maddenin ihlali var*

Sürek (n°1)
Türkiye Kararı, 8.7.1999 tarihli, Recueil des arrêts et décisions, 1999 – IV
Devletin bütünlüğüne karşı propagandadan mahkûmiyet *; 10. maddenin ihlali yok*

Sürek (n°2)
Türkiye Kararı, 8.7.1999 tarihli, henüz yayınlanmadı
Terörle mücadele ile görevli bazı memurların kimliğini yayınlamaktan başvuranın mahkûmiyeti *; 10. maddenin ihlali var*

Sürek (n°3)
Türkiye Kararı, 8.7.1999 tarihli, henüz yayınlanmadı
Devletin bütünlüğünü tehlikeye sokan bir yayının toplatılması ve para cezasına mahkûmiyet *; 10. maddenin ihlali yok*

Sürek (n° 4)
Türkiye Kararı, 8.7.1999 tarihli, henüz yayınlanmadı
Devletin bütünlüğünü tehlikeye sokan bir yayından sonra adli koğuşturma *; 10. maddenin ihlali var*

Sürek ve Özdemir
Türkiye Kararı, 8.7.1999 tarihli, henüz yayınlanmadı
Bir PKK üyesinin konuşmasının yayınlanmasından sonra, teröre teşvik ve devletin bütünlüğüne karşı propagandadan mahkûmiyet *; 10. maddenin ihlali var*

Öztürk
Türkiye Kararı, 28 Eylül 1999 tarihli, Recueil des arrêts et décisions, 1999 – VI
Bir yayıncının, kin duygusunu kışkırtmaktan mahkûmiyeti ve yayının toplatılması ; *10. maddenin ihlali var*

28 Eylül 1999 tarihli Dalban
Romanya Kararı, Recueil des arrêts et décisions, 1999 – VI
Bir sahtekarlık davasında, devletin ileri gelenlerini suçlayan birçok yazı yayınlaması nedeniyle hakaretten bir gazetecinin mahkûmiyeti *; 10. maddenin ihlali var*

Wille
Liechtenstein Kararı, 28.10.1999 tarihli, Recueil des arrêts et décisions, 1999 VII
İdare mahkemesi başkanı olan başvuranın anayasal sorunlar hakkında açıkladığı görüş nedeniyle Liechtenstein Prensinin kendisini hiç bir kamu görevine atamama kararı yönünde yaptığı beyan ; *10. maddenin ihlali var*

Hashman ve Harrup
Birleşik Krallık (İngiltere) Kararı, 25.11.1999 tarihli karar, Recueil des arrêts et décisions, 1999 VIII
Ahlaka aykırı davranış nedeniyle ihtarname ; *10. maddenin ihlali var*

Nilsen ve Johnsen
Norveç Kararı, 25.11.1999 tarihli, Recueil des arrêts et décisions, 1999 VIII
Norveç Polisler Sendika Örgütleri tarafından temsil edilen başvuranlar, polis güçleri bünyesinde polisin sertliği konusunda yazılan biazı yayınlara ilişkin olarak başarıyla sonuçlanan hakaret davası ; *10. maddenin ihlali var*

News Verlags GmbH ve CoKG
Avusturya Kararı, 11.1.2000 tarihli, Recueil des arrêts et décisions, 2000–1
Kendisine karşı açılan ceza soruşturması çerçevesinde bir şüphelinin fotoğraflarının yayınlanmasının yasaklanması ; *10. maddenin ihlali var*

Fuentes Bobo
İspanya Kararı, 29.3.200 tarihli, yayınlanmadı
Bir İspanyol kamu televizyon kanalının bazı yöneticilerine karşı hakaret içeren sözler saf etmekten bir program yapımcısının işine son verilmesi *; 10. maddenin ihlali var*

Özgür Gündem
Türkiye Kararı, 16.3.2000 tarihli, Recueil* des arrêts et décisions, *2000 – III
bir gazete ve çalışanlarıyla ilgili saldırılar, arama, yakalama ve birçok ceza mahkûmiyetleri ; *10. maddenin ihlali var*

Wabl
Avusturya Kararı, 26.3.2000 tarihli,yayınlanmadı.
hakkında yayınlanan bir yazı konusunda kullandığı « nazi gazetecilik » deyiminin kullanılmasını tekrar etmenin yasaklanması ; *10. maddenin ihlali yok*

Bergens Tidende ve diğerleri
Norveç Kararı, 2.5.2000 tarihli, Recueil des arrêts et décisions, 2000 V
Kendisinden memnun olmayan hastaların tanıklıklarını içeren bir seri yazıyı yayınlamaktan bir gazetenin, eski yazı işleri müdürünün ve bir gazetecinin mahkûmiyeti ; *10. maddenin ihlali var*

Erdoğdu
Türkiye Kararı, 15.6.2000 tarihli, henüz yayınlanmadı
devletin ülkesel bütünlüğüne karşı propagandanın yayınlanmasından sorumlu derginin yazı işleri müdürünün mahkûmiyeti *; 10. maddenin ihlali var*

26.3.2000 tarihli Constantinescu
Romanya Kararı, , paragraf 74, yayınlanmadı
Bir öğretmenler sendikası başkanının, sendikanın eski üyelerine karşı hakaretten mahkûmiyeti *; 10. maddenin ihlali yok*

Şener
Türkiye Kararı, 18.7.2000 tarihli, henüz yayınlanmadı
devletin bütünlüğüne karşı propagandadan mahkûmiyet devletin bütünlüğünü tehlikeye sokan bir yayından sonra adli koğuşturma ; *10. maddenin ihlali var*

Tele 1 Privatfernsehgeselschaft mbH
Avusturya Kararı, 21.9. 2000 tarihli, yayınlanmadı
kara televizyon vericisi kurup işletme izninin verilmemesi ; 1993 1995 dönemi için *10. maddenin ihlali var* ; 1995 1997 dönemi için *10. maddenin ihlali yok*

Lopes Gomes Da Silva
Portekiz Kararı, 28.9.2000 tarihli, henüz yayınlanmadı
bir gazete müdürünün basın yoluyla hakaretten mahkûmiyeti ; *10. maddenin ihlali var*

Affaire Du Roy et Malaurie c/ e du 3 octobre 2000, non publiée
condamnation de deux journalistes pour délit de publication d'informations relatives à des constitutions de partie civile

Du Roy ve Malaurie
Fransa Kararı, 3.10.2000 tarihli, henüz yayınlanmadı
dava konusu yazının sonra, şahsi dava müdahale yoluyla davaya ilişkin bilgileri yayınlama suçundan iki gazetecinin mahkûmiyeti ; *10. maddenin ihlali var*

Aksoy
Türkiye kararı, 10.10.2000 tarihli, yayınlanmadı
bölücü propagandadan mahkûmiyet ; *10. maddenin ihlali var*

Tammer Estonya Kararı, 6.2.2001 tarihli
bir siyasetçinin yardımcılarından birinin özel hayatına ilişkin gözlemleri nedeniyle bir gazetecinin hakaretten mahkûmiyeti ; *10. maddenin ihlali yok*

Jerusalem
Avusturya Kararı, 27.2.2001 tarihli
Belediye Meclisinin bir üyesine, iki dernek konusunda «faşist eğilimler» gösteren ve «totaliter karakterli» tarikatlar gibi deyimleri tekrar etmesini yasaklama kararı ; *10. maddenin ihlali var*

Thoma
Lüksemburg Kararı, 29.3.2001 tarihli
bir meslek grubunun dürüstlüğünü şüpheye düşüren bir yazıdan alıntılar yapmak suretiyle, bir gazetecinin, dürüst haber verme yükümlülüğüne aykırı davranmaktan mahkûmiyeti ; *10. maddenin ihlali var*

Marônek
Slovakya Kararı, 19.4.2001 tarihli, Série A, n° 116
bir lojmanın işgalini yasadışı olarak nitelendiren açık mektupu yayınlaması nedeniyle başvuranın zarar ziyanının tazminine mahkûmiyeti ; *10. maddenin ihlali var*

Kıbrıs
Türkiye Kararı, 10.5. 2001 tarihli
okul kitaplarına ve Yunan dilinde gazetelerin dağıtımına ilişkin sınırlamalara ve Türk siyasi muhaliflerin düşünceyi açıklama hakkını koruma konusunda devlet başvurusu ; *10. maddenin ihlali var*

Sürek, Kamil T.
Türkiye Kararı, 14.6.2001 tarihli
Üç yazı yayınlayarak yasadışı örgütler lehine propaganda yapmaktan bir gazete sahibinin mahkûmiyeti ; *dostane çözüm nedeniyle kayıttan silme*

VgT Verein gegen Tierfabriken
İsviçre Kararı, 28.6.2001 tarihli
bir hayvanları koruma derneği tarafından bir televizyon reklamının yayınını yetkili makamların reddetmesi *; 10. maddenin ihlali var*

Affaire Feldek c/ Slovaquie du 12 juillet 2001
condamnation du requérant pour diffamation à la suite de ses déclarations faisant référence au « passé fasciste » d'un ministre

Feldek
Slovakya Kararı, 12.7.2001 tarihli
bir bakana karşı özellikle onun «faşist geçmişini» hatırlatarak eleştirel sözler sarf etmiş olmaktan başvuranın mahkûmiyeti ; *10. maddenin ihlali var*

Association Ekin (Derneği)
Fransa Kararı, 17.7. 200 tarihli
Bask kültürünün ve niteliğinin çeşitli yönlerine hasredilen bir kitabın dağıtımını yasaklayan bir bakanlık kararnamesi *; 10. maddenin ihlali var*

Perna
İtalya Kararı, 25.7.2001 tarihli
bir gazetecinin, bir savcıya mutlak "bağlılık yemini yapmışa" benzeterek siyasi militanlık yaptığını ileri sürerek ona karşı hakaretten mahkûmiyeti , *10 . maddenin ihlali var*

B.Avrupa İnsan Hakları Komisyon ve Divanı'nın Karar ve Raporları

Televizier
Hollanda başvurusu, n° 2690/65, 3.10.1968 tarihli rapor, Annuaire 11, s. 782
radyo ve televizyonun gelecekteki programlarıyla ilgili haberleri koruyan ulusal telif hakkı kurallarına itiraz *başvuru kayıttan düşürüldü .*

X
İsveç başvurusu, n° 3071/67, 7.2.1968 tarihli karar, Recueil 26, s. 71
Tekele itiraz *; kabul edilmezlik kararı*

Sc. X ve Association Z.(Demeği)
İngiltere (Birleşik Krallık) başvurusu, n° 4515/70, 12.7.1971 tarihli karar, Annuaire 14, s. 538
bir siyasi partinin zaman dilimi isteminin BBC tarafından reddi *; kabul edilmezlik kararı*

M
İngiltere (Birleşik Krallık) başvurusu, n° 4750/71, 20.3.1972 tarihli karar, Recueil 40, s. 29
Ticari radyo lisansı isteminin reddi *; kabul edilmezlik kararı*

De Geillustreerde Pers
Hollanda başvurusu, n° 5178/71, 6.7.1976 tarihli karar, D.R. 8, s. 5
radyo ve televizyonun gelecekteki programlarıyla ilgili haberleri koruyan ulusal telif hakkı kurallarına itiraz Bakanlar Komitesinin 17.2.1977 tarih ve DH (77) 1 sayılı kararı *10. maddenin ihlali yok*

Sacchi
İtalya başvurusu, n°6452/74, 12.3.1976 tarihli karar, D.R. 5 s. 43
Kablolu yayın alanında devlet tekeli : kanunun anayasallığı sorunu *; kabul edilmezlik kararı*

X. ve Eglise de scientologie
İsveç başvurusu, n° 7805/77, 5.5.1979 tarihli karar, D.R. 16, s. 68
Bir tarikata dönük ticari mesajların yasaklanması *; kabul edilmezlik kararı*

X.
İngiltere (Birleşik Krallık) başvurusu(Radio Caroline), n° 8266/78, 4.12.1978, D.R. 16, s. 190
Kaçak verici lehine yapılan reklam nedeniyle kovuşturma *; kabul edilmezlik kararı*

X. ve Y.
Belçika başvurusu, n° 8962/80, 13.5.1982 tarihli karar , D.R. 28, s. 112
Citizen Band'ın izinsiz özel kullanımı nedeniyle koğuşturma *; kabul edilmezlik kararı*

Association X (Demeği)
İsveç başvurusu, n° 9297/81, 1.3.1982 tarihli karar, D.R. 41, s. 204
zaman dilimi isteminin reddi *; kabul edilmezlik kararı*

Ingemar Liljenberg
İsveç başvurusu, n° 9664/82, 1.3.1983 tarihli karar, yayınlanmadı
ticari mesajların yasaklanması *; kabul edilmezlik kararı*

Freie Rundfunk AG i Gr
Almanya Federal Cumhuriyeti başvurusu n° 9675/82, 4.3.1987, tarihli karar, yayınlanmadı
Bir ruhsat verilmesine ilişkin koşulları belirleyen kanunun geçici olarak yokluğu : kanunun anayasallık sorunu *; kabul edilmezlik kararı*

Barroud
Fransa başvurusu, n° 9720/82, 7.5.1984 tarihli karar, yayınlanmadı
Yeni izin sisteminde bir imtiyaz elde etmenin imkansızlığını ileri sürme *; kabul edilmezlik kararı*

Aebi
İsviçre başvurusu, n° 10248/83, 5.3.1985 tarihli karar, D.R. 41, s. 141
Bireysel uydu anten kurmak için ruhsat isteminin reddi *; kabul edilmezlik kararı*

Jean Alexandre ve diğerleri
Fransa başvurusu, n° 10267/83, 10.12.1987 tarihli karar, D.R, 54, s. 5
ilaçlara ilişkin reklam konusundaki Fransız mevzuatı ile konulan sınırlamalar *; kabul edilmezlik kararı*

X ve diğerleri
Belçika başvurusu (Radio Scorpio), n° 10405/83, 5.3.1986 tarihli karar, yayınlanmadı
Tekelin kaldıran kanunun uygulamasında üç yıllık gecikme nedeniyle izin almaksızın yayınlar yapan bir radyo istasyonunun işleyişinden dolayı koğuşturma *; kabul edilmezlik kararı*

B.
Almanya Federal Cumhuriyeti başvurusu, n° 10462/83, 15.3.1984 tarihli karar, D.R. 37, s. 155
Çatıya bir amatör radyo anteni yerleştirme güvence altına alınmayn hak *; kabul edilmezlik kararı*

Verein Alternatives Lokalradio Bern ve Verein Radio Dreyeckland Basel
İsviçre başvurusu, n° 10746/84, 16.12.1986 tarihli karar, D.R. 49, s. 126
Lisans almak için yasada aranan tüm koşulları dolduran istasyonlara bir yerel radyo yayın izni verilmesi isteminin reddi ; *kabul edilmezlik kararı*

Radio 24 AG, S, W ve A
İsviçre başvurusu, n° 10799/84, 17.5.1984 tarihli karar, D.R. 37, s. 236
Komisyon, başvuran tarafından üretilen programları bazı kablolu yayın dağıtıcılarının dağıtmasını yasaklama *; kabul edilmezlik kararı*

G.M.T. Hodgson, D. Woolf productions Ltd. ve Union nationale des joumalistes ve Channel Four Television Co. Ltd.
İngiltere (Birleşik Krallık) başvuruları, n° 11553/85 et 11658/85, 9.3.1997 tarihli karar, D.R. 51, s. 136
bir röportaja getirilen sınırlamalar *; kabul edilmezlik kararı*

Rommelfanger
Almanya Federal Cumhuriyeti başvurusu, n° 12242/86, 6.9.1989 tarihli karar, D.R., 62, s. 151
Bir doktorun kürtaj konusundaki beyanları sebebiyle işten çıkarılması ; *kabul edilmezlik kararı*

Sunberg
İsveç başvurusu, n° 12439/86, 15.10.1987 tarihli karar, yayınlanmadı
Başvuran tarafından üretilen radyo programının yayınlanmasının İsveç radyosu tarafından reddi *; kabul edilmezlik kararı*

Bems ve Ewert
Lüksemburg başvurusu, n° 13251/87, 6.3.1991 tarihli karar, D.R. 70, s. 137
Başvuranların bazı suçlara karıştığına dair bir sorgu hakiminin açıklamasının basında yayınlanması *; kabul edilmezlik kararı*

Commune de Rohenthum
İsviçre başvurusu, n° 13252/87, 14.12.1988 tarihli karar, D.R. 59, s. 251
kablo ile dağıtımını yapmak üzere bazı yerel radyo istasyonlarının yayınlarının alınmasının sınırlandırılması *; kabul edilmezlik kararı*

Ebner
İsviçre başvurusu, n° 13253/87, 16.6.1991 tarihli karar, yayınlanmadı
bir kablolu yayıncının bir radyo programını dağıtımını yasaklama *; kabul edilmezlik kararı*

Nederlandse Omroepprogmma Stichting
Hollanda başvurusu, n° 13920/88, 11.7.1991 tarihli karar, D.R. 71, s. 126
futbol maçlarını yayınlama izni karşılığı Hollanda Rdayo Televizyon kuruluşlarını temsil eden kar amacı gütmeyen bir vakıf olan başvurana mali katkıda bulunma yükümlülüğü *; kabul edilmezlik kararı*

Hempfing
Almanya Federal Cumhuriyeti başvurusu, n° 14622/89, 7.3.1991 tarihli karar, D.R., 69, s. 272
Hizmetlerinin izin verilmeyen reklamı için bir avukat olan başvuran hakkındaki kınama cezası *; kabul edilmezlik kararı*

Times Newpapers Ltd ve A. Neil
Birleşik Krallık (İngiltere) başvurusu, n° 14644/89, 8.10.1991 tarihli karar
Eski bir İngiliz İstihbarat Teşkilatı mensubunun yazmış olduğu **Spycatcher** isimli bir kitaptan alıntıların basında yayınlanması *; 10. maddenin ihlali yok*

Purcell ve diğerleri
İrlanda başvurusu, n° 15404/89, 16.4.1991 tarihli karar, D.R. 70, s. 262
Nisan 1991 tarihli kararında, özellikle yasal bir siyasi parti olduğu kabul edilen bazı örgütlerle yaptığı görüşmeleri yayınlamasının yasaklanması *; kabul edilmezlik kararı*

W. ve K.
İsviçre başvurusu, n° 16564/90, 8.4.1991 tarihli karar, yayınlanmadı
Tekkerrür eden müstehcen nitelikli videoyu satmak ve kiralamak suçundan başvuranların mahkûmiyeti *; kabul edilmezlik kararı*

Nederlandse Omroepprogmma Stichting
Hollanda başvurusu, n° 13920/88, 11.7.1991 tarihli karar, D.R. 71, s. 126
Televizyon haber programları içinde dolaylı şekilde ticari mesajlar yayınlamaktan verilen para cezaları *; kabul edilmezlik kararı*

Dumarché
Fransa başvurusu, n° 16956/90, 2.9.1992 tarihli karar, yayınlanmadı
Radyo programlarını izinsiz yayınlaması *; kabul edilmezlik kararı*

K.
Almanya Federal Cumhuriyeti başvurusu, n° 17006/90, 2.7.1991 tarihli karar, yayınlanmadı
Bir dans okulunun asılsız reklam sloganı kullanmasının yasaklanması *; kabul edilmezlik kararı*

C. Nydahl
İsveç başvurusu, n° 17505/90, 11.1.1993 tarihli karar, yayınlanmadı
Mevzuatın bir şahsa böyle bir ruhsatı vermesini engellediği gerekçesiyle başvurana istediği radyo yayın izni isteminin ilgili idare tarafından reddedilmesi *; kabul edilmezlik kararı*

Schindewolf
Almanya Federal Cumhuriyeti başvurusu, n° 17713/91, 2.9.1992 tarihli karar, yayınlanmadı
Mahallin estetiğini bozduğu gerekçesiyle başvuranın evinin üzerindeki antenin sökülmesi yükümlülüğü getirilmesi *; kabul edilmezlik kararı*

Cable Music Europe Ltd. Neves
Hollanda başvurusu, n° 18033/91, 29.11.1993 tarihli karar, yayınlanmadı
Bir radyo yayın kuruluşuna Hollanda kablolu yayın şebekesinden programlarını yayınlama yasağı *; kabul edilmezlik kararı*

M.N.
İspanya başvurusu, n° 18353/91, , 6.7.1993 tarihli karar, yayınlanmadı
Yerel televizyon kuruluşlarına frekans tahsisi istemininin reddi *; kabul edilmezlik kararı*

Röda Korsets Ungdomsförbund ve diğerleri
İsveç başvurusu, n° 18424/91, 15.1.1993, yayınlanmadı
İsveç Radyo Yayın Topluluk Komisyonunun, ticari amaç gütmeyen derneklere radyo yayın lisansı vermeyi, bu derneklerin ticari yayınlar yapmak niyetinde oldukları gerekçesiyle vermemesi *; kabul edilmezlik kararı*

Brind ve diğerleri
İngiltere (Birleşik Krallık) başvurusu, n° 18714/91, 9.5.1994 tarihli karar, D.R. 77, s. 42
Sinn Fein'e bağlı örgütleri açıkça desteklediğini söyleyen kişilerin yaptıkları açıklamaları veya televizyondaki sohbetlerini canlı olarak yayınlamaya ilişkin yasak *; kabul edilmezlik kararı*

McLaughlin
İngiltere (Birleşik Krallık) başvurusu, n° 18759/91, 9.5.1994 tarihli karar, yayınlanmadı
Sinn Fein'e bağlı örgütleri açıkça desteklediğini söyleyen kişilerin yaptıkları açıklamaları veya televizyondaki sohbetlerini canlı olarak yayınlamaya ilişkin yasak *; kabul edilmezlik kararı*

Times Newspapers Ltd. et A. Neil
İngiltere (Birleşik Krallık) başvurusu, n° 18897/91, 12.10.1992 tarihli karar, yayınlanmadı
the Observer ve *the Guardian* gazetelerinde yayınlanması daha önce yasaklandığı halde, **Spycatcher** isimli bir kitaptan alıntıların yayınlanması nedeniyle *contempt of court*(mahkeme emrini yerine getirme yükümlülüğünü yerine getirmemek)'tan mahkûmiyet ve para cezası ödeme yükümlülüğü *; kabul edilmezlik kararı*

H.N.
İtalya başvurusu, n° 18902/91, 27.10.1998 tarihli karar, D.R. 94, p. 21
Bir gazetecinin hakaretten mahkûmiyeti ve izinsiz ve gizli bir gazete yayınlama *; kabul edilmezlik kararı*

G. Hirmann
Avusturya başvurusu, n° 19363/92, 6.4.1995 tarihli karar, yayınlanmadı
Meslektaşları hakkındaki eleştirilerin yayınlanmasını müteakip başvurana uygulanan disiplin cezası *; kabul edilmezlik kararı*

G.F.
İsviçre başvurusu, n° 20571/92, 18.10.1995 tarihli karar, yayınlanmadı
Bir avukata, diğer tarafın avukatına karşı kaba sözler sarf etmekten verilen para cezası *; kabul edilmezlik kararı*

A. Neves
Portekiz başvurusu, n° 20683/92, 20.2.1995 tarihli karar, yayınlanmadı
Birçok genç kadınla cinsel ilişki halindeki tanınmış bir iş adamının fotoğrafını yayınlamak suretiyle özel hayata saldırı ve hakaretten bir dergi sahibinin mahkûmiyeti *; kabul edilmezlik kararı*

Familiapress Zeitungs Gmbh
Avusturya başvurusu, n° 20915/92, 30.11.1994 tarihli karar, D.R. 80, s. 74
haksız rekabete ilişkin kanuna dayanarak, *Krone* gazetesine karşı saldırgan bir çizgi roman yayınlanmasının yasaklanması kararı *; kayıttan düşme kararı*

U. Walendy
Almanya başvurusu, n° 21128/92, 11.1.1995 tarihli karar, D.R. 80, s. 94
Holokost (Almanların Yahudileri gaz fırınlarında yakması) gerçeğini inkar eden bir gazetenin aranması ve el konulması *; kabul ediimezlik kararı*

X. S.A.
Hollanda başvurusu, n° 21472/93, 11.1.1994 tarihli karar, D.R. 76, s. 129.
Bir radyo yayın kuruluşuna Hollanda kablolu yayın şebekesinden programlarını yayınlama yasağı *; kabul edilmezlik kararı*

J.
Almanya başvurusu, n° 21554/93, 31.8.1994 tarihli karar, yayınlanmadı
Bir gazete haberi şeklinde reklam yapmaktan kaçınması için para tıp alanında uzmanlaşmış bir doktora ihtara kararı *; kabul edilmezlik kararı*

P. Zihlmann
İsviçre başvurusu, n° 21861/93, 28.6.1995 tarihli karar, D.R. 82, s. 12.
müvekkilinin tutukluluk koşullarını ve yargılamanın ifa şeklini eleştiren bir basın bülteni yayınlamaktan bir avukata verilen disiplin cezası *; kabul edilmezlik kararı*

H.J. Van Den Dungen
Hollanda başvurusu, n° 22838/93, 22.2.1995 tarihli karar, D.R., 80, s. 147
daha önce kürtaj karşıtı olduğunu açıklayıp bildiri dağıttığı bir kliniğin yakınlarına belli bir zaman diliminde gitmesini yasaklama kararı *; kabul edilmezlik kararı*

Association mondiale pour l'Ecole instrument de paix
İsviçre başvurusu, n° 23550/94, 24.2.1995 tarihli karar, yayınlanmadı
İsviçre Radyo Yayın Şirketi ile SSR Televizyonunun başvuran derneğe hasredilen bir yayını yayınlamayı ret kararı *; kabul edilmezlik kararı*

R. Saszmann
Avusturya başvurusu, n° 23697/94, 27.2.1997 tarihli yayınlanmamış karar
askeri kanunlara itaatsizliğe teşvikten mahkûmiyet *; kabul edilmezlik kararı*

A. Loersch ve Nouvelle association du Courrier
İsviçre başvurusu, n° 23868/94 ve 23869/94, 24.2.1995 tarihli karar, D.R. 80, s. 162
bir gazeteciye bir mahkeme nezdinde tanınma belgesi almanın reddi *; kabul edilmezlik kararı*

F. Rebhandl
Avusturya başvurusu, n° 24398/94, 16.1.1996 tarihli karar, yayınlanmadı
İmha kamplarında gaz odaları gerçeğini inkar eden yayından dolayı bir derginin mahkûmiyeti *; kabul edilmezlik kararı*

Huggett
İngiltere (Birleşik Krallık) başvurusu, n° 24744/83, 28.6.1995 tarihli karar, D.R. 82, s. 98
Avrupa seçimlerinde bir bağımsız adayın BBC tarafından uygulanan seçim döneminde antenden zaman dağıtımına ilişkin itirazı *; kabul edilmezlik kararı*

A. Öztürk
Türkiye başvurusu, n° 24914/94, 19.10.1999 tarihli
Bir derginin üç nüshasının bölücü propaganda yapmak veya halkı düşmanlığa kışkırtmak gerekçesiyle toplatılması ; *kabul edilebilirlik kararı*

J. Haider
Avusturya başvurusu, n° 25060/94, 18.10.1995 tarihli karar, D.R. 83, s. 66
Avusturya Radyo Yayın ve Televizyon Enstitüsü röportajlarının objektifliğini kaybettiği iddiası *; kabul edilmezlik kararı*

G. Honsik
Avusturya başvurusu, n° 25062/94, 18.10.1995 tarihli karar, D.R. 83, s. 77
Holokost (Almanların Yahudileri gaz fırınlarında yakması) gerçeğini bir yayında inkar etmekten mahkûmiyet *; kabul edilmezlik kararı*

H. Trieflinger
Almanya başvurusu, n° 25063/94, 6.9.1995 tarihli karar, yayınlanmadı
Eski avukatına karşı eleştirileriini tekrar etmekten başvuranı yasaklama kararı *; kabul edilmezlik kararı*

O. E. F. A. Remer
Almanya başvurusu, n° 25096/94, 6.9.1995 tarihli karar, D.R. 82, s. 117
Holokost (Almanların Yahudileri gaz fırınlarında yakması) gerçeğini bir yayında tartışmaya açma ve Almanyanın mültecilere ilişkin politikasını eleştirme *; kabul edilmezlik kararı*

S. Yurttaş
Türkiye başvurusu, n° 25143/94 ve 27098/95, 27.10.1999 tarihli rapor
Bir eski DEP (Anayasa Mahkemesi tarafından kapatılan parti) milletvekilinin bölücü propagandadan mahkûmiyeti *; 10. maddenin ihlali* ; Divan önünde halen görülmekte olan dava

S. Sadak, N. Toguç, S. Yurttaş ve diğerleri
Türkiye başvuruları, n° 25144/94, 26149 54/95 ve 27100 01/95, 30.5.2000 tarihli kararlar
Bir siyasi partinin kapatılmasının ardından milletvekilliği görevlerinin düşürülmesi *; kabul edilebilirlik kararı*

L. Schartz
Lüksemburg başvurusu, n° 25183/94, 12.4.1996 tarihli karar, yayınlanmadı
Bir amatör radyo anteninin inşası izni isteminin reddi *; kabul edilmezlik kararı*

S. Aslantaş
Türkiye başvurusu, n° 25654/94, 1.3.1999 tarihli rapor
Bir konuşma sırasında propaganda yapmaktan mahkûmiyet *; 10. maddenin ihlali.* Bakanlar Komitesinin 8.10.1999 tarihli DH(99) 560 sayılı geçici kararı

M.B.İ. A.Ş.
Türkiye başvurusu, n° 25685/94, 21.10.1997 tarihli
Seçim döneminde programlara sansür konulmasını eleştiren bir yayının yapılmasından dolayı bir özel televizyon kanalına konulan beş gün boyunca yayın yapma yasağı *; kayıttan düşme kararı*

A. Özler
Türkiye başvurusu, n° 25753/94, 30.1.2001 tarihli
Türkiye'nin Güneydoğusundaki sorunlara ilişkin görüşünü açıkladığı konuşma sırasında devletin bölünmezliğine karşı propagandadan başvuranın mahkûmiyeti *; kabul edilebilirlik kararı*

British Broadcasting Corporation
Birleşik Krallık (İngiltere) başvurusu, n° 25798/94, 18.1.1996 tarihli karar, D.R. 84 B, s. 129
bir ceza davası çerçevesinde, bir isyan sırasında çekilen filmlerin, BBC tarafından savunma avukatlarına iletilme yükümlülüğü *; kabul edilebilirlik kararı*

A.W. Hins ve P. B. Hugenholtz
Hollanda başvurusu, n° 25987/94, 7.3.1996 tarihli karar, D.R. 84, s. 135
sınırlı süreli bir öncelik hakkından yararlanan bölgesel radyo yayın kamusal kuruluşunun karar almasını beklerken, yabancı ticari televizyon yayınlarını almak ve aktarmak olanağı tanıyacak bir izin isteminin reddi *; kabul edilmezlik kararı*

Nationaldemokratische Partei Deutschlands (N.P.D.),
Bezirksverband München Oberbayern
Almanya başvurusu, n° 25992/94, 29.11.1995 tarihli karar, D.R. 84, s. 149
Bir toplantı sırasında Naziler tarafından Yahudilerin yok edilmesini protesto eden her hangi bir beyanda bulunmadan sakınmaya ilişkin yerel yönetimce getirilen yükümlülük *; kabul edilmezlik kararı*

Wirtschafts Trend Zeitschriften mbH
Avusturya başvurusu, n° 26113/95, 16.4.1998 tarihli rapor
Iltica konusundaki ulusal politikayı eleştiren eski yazılarından birinin hakaret içerdiği sonucuna varan mahkeme kararının bir haftalık dergide yayınlanması konusunda başvuran şirkete getirilen yükümlülük kararı *; 10. maddenin ihlali.* Bakanlar Komitesinin 16.11.1998 tarihli DH(98) 378 sayılı geçici kararı

J. Gawęda
Polonya başvurusu, n° 26229/95, 4.12.1998 tarihli karar
iki dergi isminin tesçil edilmemesi ve bu nedenle de yayınlanamamaları *; 10. maddenin ihlali* ; Divan önünde halen görülmekte olan dava

Vereniging Radio 100 ve diğerleri
Hollanda başvurusu, n° 26335/95, 27.6.1996 tarihli karar, yayınlanmadı
radyo programlarını izinsiz yayınlama nedeniyle rayo yayın araçlarının aranması ve elkonulması *; kabul edilmezlik kararı*

D. I.
Almanya başvurusu, n° 26551/95, 26.6.1996 tarihli karar, yayınlanmadı
İmha kamplarında gaz odaları gerçeğini inkar eden yayından dolayı mahkûmiyet *; kabul edilmezlik kararı*

H. C. Leiningen Westerburg
Avusturya başvurusu, n° 26601/95, 20.1.1997, D.R. 88, s. 85
Özel bir görüşmede bir gazeteciye yaptığı yorumlar nedeniyle verilen disiplin cezası *; kabul edilmezlik kararı*

E. Bader
Avusturya başvurusu, n° 26633/95, 15.5.1996 tarihli karar, yayınlanmadı
Avrupa Birliğine alınması hakkında referendum öncesi kampanya süresince tarafsız bir biçimde bilgilendirilmediğine ilişkin başvuranın şikayeti *; kabul edilmezlik kararı*

Sürek, Kamil T.
Türkiye başvurusu, n° 26976/95, 28305/95 et 28307/95, 12.6.2001 tarihli karar
Türkiye'nin Güneydoğusundaki sorunlara ilişkin görüşünü açıkladığı konuşma sırasında devletin bölünmezliğine karşı propagandadan başvuranın mahkûmiyeti *; kabul edilebilirlik kararı*
M. Zana
Turquie başvurusu, n° 26982/95, 15.2.2000 tarihli karar
Avrupa Parlementosu önünde ve bir basın toplantasında yaptığı konuşma nedeniyle bir eski belediye başkanının devletin bölünmezliğine karşı propagandadan mahkûmiyeti*; kabul edilebilirlik kararı*

C.S.Y.
Türkiye başvurusu, n° 27214/95, 3.5.2001 tarihli
Türk makamlarının politikasını sert bir şekilde eleştiren yazıları içeren bir kitaba el konulması *; kabul edilebilirlik kararı*

Y.K. Gökçeli
Türkiye başvurusu, n° 27215/96 ve 36194/97, 3.5.2001 tarihli
İki yazıda Türk makamlarının politikasını sert bir şekilde eleştirmekten ve halkı kin ve düşmanlığa kışkırtmaktan bir yazarın mahkûmiyeti *; kabul edilebilirlik kararı*

M.E. Albayrak
Türkiye başvurusu, n° 38406/9722, 16.11.2000 tarihli karar
Kürt kültürü üzerine eserlerin yayınlanmasından sonra, devletin bütünlüğüne karşı propagandadan başvuranın mahkûmiyeti*; kabul edilebilirlik kararı*

N. Grauso
Polonya başvurusu, n° 27388/95, 9.4.1997 tarihli karar, yayınlanmadı
bir televizyon kanalının işletme izni isteminin reddi *; kabul edilmezlik kararı*

Z.A. Kızılyaprak
Türkiye başvurusu, n° 27528/95, 4.9.2001 tarihli karar
Türkiye'nin Güneydoğusundaki duruma ilişkin bir eseri yayınladıktan sonra, devletin bölünmezliğine karşı propagandadan bir yayınevi sahibinin mahkûmiyeti *; kabul edilebilirlik kararı*

B.Z. Karakoç ve diğerleri
Türkiye başvuruları, n° 27692/95, n° 28138/95, n° 28495/95, 12.9.2000 tarihli
basın açıklamaları nedeniyle bölücü propagandadan bir gazeteci ile iki sendikacının mahkûmiyeti *; kabul edilebilirlik kararı*

J.I. McBride
Birleşik Krallık (İngiltere) başvurusu, n° 27786/95, 5.7.2001 tarihli karar
Kamu düzenine saldırı nedeniyle bir manifestocunun yakalanması ve göz altına alınması *; kabul edilmezlik kararı*

E. Nurminen ve diğerleri
Finlandiya başvurusu, n° 27881/95, 26.2.1997 tarihli karar, yayınlanmadı
Avrupa Birliğine Finlandiya'nın alınması hakkında referendum öncesi kampanya süresince tarafsız bir biçimde bilgilendirilmediğine ilişkin başvuranın şikayeti *; kabul edilmezlik kararı*

L. De Angelis
İtalya başvurusu, n° 28079/95, 17.1.1997 tarihli karar, yayınlanmadı
Siyasi görüşlerini yayınlamak için başvurana antenden bir zaman dilimi verme isteminin yerel televizyon kanallarınca reddi *; kabul edilmezlik kararı*

B. Middelburg ve diğerleri
Hollanda başvurusu, n° 28202/95, 21.10.1998, yayınlanmadı
Faili affedilen bir sinemacı olan İkinci dünya Savaşı sırasında işlenen bir adam öldürme suçuna ilişkin olayları yayınlamaktan başvuranların mahkûmiyeti *; kabul edilmezlik kararı*

F. Bocos Rodriguez
İspanya başvurusu, n° 28236/95, 12.4.1996 tarihli karar, D.R. 85, s. 141
geçici olarak (*ad interim*) bir gazetenin geçici sorumlusu olan bir gazetecinin, anonim yazarlı yazıların yazılmasına izin vermekten mahkûmiyeti *; kabul edilmezlik kararı*

Y. Küçük
Türkiye başvurusu, n° 28493/95, 28.8.2001 tarihli karar
PKK'nın başı ile yaptığı görüşmenin bir kitapta yayınlanması nedeniyle başvuranın bölücü propagandadan mahkûmiyeti *; kabul edilebilirlik kararı*

E.K.
Türkiye başvurusu, n° 28496/95, 28.11.2000 tarihli karar
Türkiye'nin Güneydoğusundaki duruma ilişkin değerlendirmeleri içeren yazılar nedeniyle bölücü propagandadan bir yayıncının mahkûmiyeti *; kabul edilebilirlik kararı*

Unabhängige Initiative Informationsvielfalt
Avusturya başvurusu, n° 28525/95, 12.9.2000 tarihli karar
bir siyasi partisine karşı "ırkçı karışıklık çıkartma" deyiminin bir dernek tarafından tekrar kullanılmasını yasaklayan mahkeme emri *; kabul edilebilirlik kararı*

R. Predota
Avusturya başvurusu, n° 28962/95, 18.1.2000 tarihli karar, yayınlanmadı
Bir broşür ve basın bildirisi ile işverenini eleştiren bir çalışanın işine son verme *; kabul edilmezlik kararı*

G. Adams ve T. Bem
İngiltere (Birleşik Krallık) başvuruları, n° 28979/95, n° 30343/96, 13.1.1997 tarihli karar , D.R. 88, s. 137
Bazı parlementerler ve gazetecilerin daveti üzerine Sinn Fein başkanının İngiltere'ye girmesini yasaklama *; kabul edilmezlik kararı*

H. Mahler
Almanya başvurusu, n° 29045/95, 14.1.1998 tarihli karar, yayınlanmadı
Bir ceza koğuşturması sırasında bir savcıya sözle saldırıdan mahkûmiyeti *; kabul edilmezlik kararı*

H. Dichand, Krone
Veriag GmbH & CoKG ve Krone Veriag GmbH – Avusturya başvurusu, n° 29271/95, 9.1.2001 tarihli karar
bir siyaset adamının özellikle avukat sıfatıyla temsil ettiği yayınevlerine « büyük avanjlar» sağlama sonucu yaratan kanunların kabulüne katılımına ilişkin davranışını eleştirdikleri bazı beyanlarını tekrar etmelerini yasaklayan ihtar mahkûmiyeti *; kabul edilebilirlik kararı*

D.P.
Romanya başvurusu n° 29364/95, 4.9.1996 tarihli karar, yayınlanmadı
Bir özel kişiye hakaretten mahkûmiyet *; kabul edilmezlik kararı*

L. Grech ve A. Montanaro
Malta başvurusu, n° 29473/95, 21.1.1997, yayınlanmadı
Hükümetin bir ithal iznini geri çekmesine neden olan asılsız iddialar içeren yazarı belli olmayan bir mektup yayınlamaktan bir gazetenin yayın ekibinin mahkûmiyeti *; kabul edilmezlik kararı*

E. Yağmurdereli
Türkiye başvurusu, n° 29590/95, 13.2.2001 tarihli karar
Türkiye'nin Güneydoğusundaki sorunlara ilişkin değerlendirmeleri içeren bir konuşma nedeniyle bölücü propagandadan başvuranın mahkûmiyeti *; kabul edilebilirlik kararı*

Zana
Türkiye başvurusu, 19.9.2000 tarihli karar, nº 29851/96, henüz yayınlanmadı
bir siyaset adamının Türkiye'nin Güneydoğusundaki duruma ilişkin bir konuşma sırasında bölücü propaganda yapmaktan başvuranın mahkûmiyeti *; kabul edilmezlik kararı*

Société nationale de programmes France 2
Fransa başvurusu, nº 30262/96, 15.1.1997 tarihli karar, yayınlanmadı
bir resim sanatçısının mirasçılarının telif hakkını ödemeksizin bir tiyatro fresklerinin resimlerini yayınlamaktan bir televizyon kanalının mahkûmiyeti *; kabul edilmezlik kararı*

J. Van Der Auwera
Belçika başvurusu, nº 30431/96, 21.5.1997 tarihli karar, yayınlanmadı
Bir bahçeye amatör radyocu anteni yarleştirmne izninin reddi *; kabul ediimezlik kararı*

P. Marais
Fransa başvurusu, nº 31159/96, 24.6.1996 tarihli karar, D.R. 86, s. 184
Struthof toplama (temerküz) kampında gaz odalarının varlığını inkar eden bir yazı yayınlamaktan dolayı mahkûmiyet *; kabul edilmezlik kararı*

Ö. Kalın
Türkiye başvurusu, nº 31236/96, 4.9.2001 tarihli karar
bir yazı işleri müdürünün, iki yazının yayınlanmasından sonra, halkı kin ve düşmanlığa kışkırtmaktan ve bölücü propagandadan mahkûmiyeti mahkûmiyeti *; kabul edilebilirlik kararı*

J.R. López Fando Raynaud ve E. Pardo Unanua
İspanya başvurusu, nº 31477/96, 15.1.1997, yayınlanmadı
Bir basın haberinde iki savcı hakkında yaptıkları yorum nedeniyle bu kişilere tazminat ödemeye mahkûmiyetin iptali *; kabul edilmezlik kararı.*

A. Nikula
Finlandiya başvurusu, nº 31611/96, 30.11.2000 tarihli karar
Müvekkiline karşı açılan bir soruşturma çerçevesinde, bir savcının resmi yükümlülüklerini unutmakla suçlayan beyanları nedeniyle bir bayan avukatın tazminata mahkûmiyeti *; kabul edilebilirlik kararı*

A. Jääskeläinen ve diğerleri
Finlandiya başvurusu, nº 32051/96, 4.5.2000 tarihli karar, yayınlanmadı.
memurlar hakkında birçok suçlamada bulunduktan sonra hakaretten başvuranların mahkûmiyeti *; kabul edilmezlik kararı*

L. Nicol ve D. Selvanayagam
Birleşik Krallık (İngiltere) başvurusu, nº 32213/96, 11.1.2001 tarihli karar
Divan, bir balık avı yarışmasının yapılışını engellemekten ve böylece kamu düzenine

zarar vermekten, iki göstericinin yakalanması, göz altına alınması ve tutuklanması ; *kabul edilmezlik kararı*

H. J. Schimanek
Avusturya başvurusu, n° 32307/96, 1.2.2000 tarihli Divan kararı, yayınlanmadı
nasyonal sosyalist ideolojiden esinlenen faaliyetlere karışmaktan mahkûmiyeti ; *kabul edilmezlik kararı*

K. Lindner
Almanya başvurusu, n° 32813/96, 9.3.1999 tarihli karar, yayınlanmadı
Divan, bir avukata mesleki hizmetlerine ilişkin reklam yapmaktan verilen disiplin cezası ; *kabul edilmezlik kararı*

Grupo Interpres SA
İspanya başvurusu, n° 32849/96, 7.4.1997 tarihli karar, D.R. 89, s. 150
Bir şirketin, mali kurumlara bilgi (istihbarat hizmeti) pazarlamak amacıyla kredi isteminde bulunma ihtimali olan kişiler hakkında bilgi toplamak (istihbarat hizmeti) için adli arşivleri incelemeye yönelik izin talebinin reddedilmesi ; *kabul edilmezlik kararı*

A. Altan
Türkiye başvurusu, n° 32985/96, 30.1.2001 tarihli karar
Türkiye'nin güneydoğusundaki duruma ilişkin yazısının yayınlanmasından sonra, halkı kin ve düşmanlığa kışkırtmaktan bir gazetecinin mahkûmiyeti ; *kabul edilebilirlik kararı*

B. Meier
Fransa başvurusu, n° 33023/96, 29.8.2000 tarihli karar
bir hükümlünün kendi yaşamının (otobiyografik) romanının el yazmasını tashih için üçüncü kişilere göndermesine cezaevi idaresinin izin vermemesi ; *kabul edilebilirlik kararı*

S. Karataş
Türkiye başvurusu, n° 33179/96, 13.3.2001 tarihli karar
Bir dergisinin yazı işleri müdürünün, güncel sorunları ele alan bir yazının yayınlanmasından sonra, halkı kin ve düşmanlığa kışkırtmaktan mahkûmiyeti ; *kabul edilebilirlik kararı*

G. Drieman ve diğerleri
Norveç başvurusu, n° 33678/96, 4.5.2000 tarihli karar, yayınlanmadı
yasal balina avının yapılışını engellemekten başvuranların mahkûmiyeti ; *kabul edilmezlik kararı*

E. Immler
Almanya başvurusu, n° 34313/96, 2.3.1999 tarihli karar
İki yabancıya karşı hakaretten başvuranın mahkûmiyeti ; *kabul edilmezlik kararı*

Krone Veriags GmbH & CoKG
Avusturya başvurusu, n° 34315/96, 15.5.2001 tarihli karar
bir siyaset adamının yasadışı ücretler aldığını iddia eden yazılar çerçevesinde, bir yayınevinin bu kişinin resimlerini yayınlamasını yasaklayan ihtar *; kabul edilebilirlik kararı*

Die Freiheitlichen Landesgruppe Burgenland
Avusturya başvurusu, n° 34320/96, 25.9.2001 tarihli karar
bir siyasi partinin, rakip bir siyasi partinin başkanını hedef alan bir metinle bütünleşen bir karikatür yayınlamaktan tazminata mahkûmiyeti *; kabul edilebilirlik kararı*

Peree
Hollanda başvurusu, n° 34328/96, 17.11.1998 tarihli karar, yayınlanmadı
Nazilere karşı ayrımcılık konusunda bir örgütü karşılaştırdıktan sonra başvuranın hakaret ve sövmeden mahkûmiyeti *; kabul edilmezlik kararı*

M. Gündüz
Türkiye başvurusu, n° 35071/97, 29.3.2001 tarihli karar
bir tarikat şeyhinin bir televizyon yayını sırasında ifade ettiği düzmece küfürlü beyanlar nedeniyle halkı kin ve düşmanlığa kışkırtmaktan mahkûmiyeti *; kabul edilebilirlik kararı*

A. Erol
Türkiye başvurusu, n° 35076/97, 17.5.2001 tarihli karar
bir yazı yayınlayarak, halkı kin ve düşmanlığa kışkırtmaktan yazı işleri müdürünün mahkûmiyeti *; kabul edilebilirlik kararı*

S. Panev
Bulgaristan başvurusu, n° 35125/97, 3.12.1997 tarihli karar, yayınlanmadı
1944 de Komünist Parti tarafından iktidara sahip olunmasından sonra bir katliama katılan kişilerin isimlerini sıralayan başvuranın yazısının yayınlanmasından sonra başvuranın hakaret ve sövmeden mahkûmiyeti *; kabul edilmezlik kararı*

B.E. Hogefeld
Almanya başvurusu, n° 35402/97, 20.1.2000 tarihli karar, yayınlanmadı
Davasının görülmesinden önce, eski bir teröristin, gazetecilerle konuşma yapma izninin verilmemesi*; kabul edilmezlik kararı*

J. Lévèque
Fransa başvurusu, n° 35591/97, 23.11.1999 tarihli karar, yayınlanmadı
bir yerel televizyon kanalı işletme izni talebinin reddi *kabul edilmezlik kararı*

H. Nachtmann
Avusturya başvurusu, n° 36773/97, 9.9.1998 tarihli karar, yayınlanmadı
Naziler tarafından işlenen soykırım mağdurlarının sayısını aşırı bulduğu izlenimi veren yazı yayınlamaktan başvuranın mahkûmiyeti *kabul edilmezlik kararı*

M. Stambuk
Almanya başvurusu, n° 37928/97, 22.11.2001 tarihli karar
« reklam nitelikli » bulunan bir gazete yazısının hazırlanmasına katılmaktan bir göz hastalıkları uzmanına uygulanan para cezası *kabul edilebilirlik kararı*

T. Brook
İngiltere (Birleşik Krallık) başvurusu, n° 38218/97, 11.7.2000 tarihli karar, yayınlanmadı
kısa dalga radyo yayın izni vermeyi resmi makamların reddetmesi ; *kabul edilmezlik kararı*

H. Lunde
Norveç başvurusu, n° 38318/97, 13.2. 2001 tarihli karar
bir özel hukuk kişisini ırkçılıkla suçladığı bir kitabın yayınlanmasından sonra hakaretten başvuranın mahkûmiyeti ; *kabul edilmezlik kararı*

Amnesty International (Birleşik Krallık)
İngiltere (Birleşik Krallık) başvurusu, n° 38383/97, 18.1.2000 tarihli karar, yayınlanmadı
bazı ülkelerde insan hakları ihlallerini duyurmayı amaçlayan bir reklamı yayınlatma izninin reddi ; *kayıttan silme kararı*

M.E. Albayrak
Türkiye başvurusu, n° 38406/9722, 16.11.2000 tarihli karar
PKK'ya bağlı bir televizyon kanalına bakan ve dergiyi okuyan bir hakime verilen disiplin cezası *kabul edilebilirlik kararı*

W.M. Demuth
İsviçre başvurusu, n° 2001.44802/98, 27.9.2001 tarihli karar
konulu yayın lisansı vermeyi reddetme *kabul edilebilirlik karar*

M. McGuinness
Birleşik Krallık (İngiltere) başvurusu, n° 39511/98, 8.6.1999 tarihli karar, Recueil 1999 V
Başvuranın yemin etmeyi reddetmesi sebebiyle birçok kolaylıklardan yararlanmasının ve Parlemento'ya katılmasının yasaklanması *kabul edilmezlik kararı*

J. Petersen
Almanya başvurusu, n° 39793/98, 22.11.2001 tarihli karar
Demokratik Alman Cumhuriyeti (Doğu Almanya RDA) döneminde kaleme alınmış iki tezinin içeriği bakımından mesleki yeterliliğinin bulunmaması nedeniyle bir modern tarih profesörünün görevine son verilmesi *kabul edilmezlik kararı*

R. Volkmer
Almanya başvurusu, n° 39799/98, 22.11.2001 tarihli karar
bir öğretmenin, Demokratik Alman Cumhuriyetinde (Doğu Almanya RDA) bir öğrenci üzerinde siyasi etkide bulunduğu için kamu görevine son verilmesi ; *kabul edilmezlik kararı*

H. Altın
Türkiye başvurusu, n° 39822/98, 6.4.2000 tarihli karar, yayınlanmadı
bir siyasi partiye ve içişleri bakanına yönelik eleştirel beyanlarından dolayı bir savcının işten çıkarılması ; *kabul edilmezlik kararı*

R. Maraşlı
Türkiye başvurusu, n°40077/98, 19.19.2000 tarihli karar
bir gazetede yayınlanan bir yazından dolayı bölücü propagandadan başvuranın mahkûmiyeti ; *kabul edilebilirlik kararı*

S. Tanrıkulu, V. Çetin, M. Kaya ve diğerleri
Türkiye başvuruları, n° 40150/98, 40153/98 et 40160/98, 6.11.2001 tarihli karar
sıkıyönetime tabi tutulan bir bölgede bir mevkutenin dağıtımının yasaklanması *; ikinci ve üçüncü başvurular için kabul edilebilirlik kararı*

H. J. Witzsch
Almanya başvurusu, n° 41448/98, 2.4.1999 tarihli karar, yayınlanmadı
Holocauste(Yahudilerin yakılması)'ün varlığını inkar etmekten başvuranın mahkûmiyeti*; kabul edilmezlik kararı*

A. Zaoui
İsviçre başvurusu, n° 41615/98, 18.1.2001 tarihli karar
siyasi propaganda belegelerini yayınlayan bir siyasi sığınma talebinde bulunanın, yayın araçlarının müsaderesi *; kabul edilmezlik kararı*

M. Marlow
Birleşik Krallık (İngiltere) başvurusu, n° 42015/98, 5.12.2000 tarihli karar
esrar ekim ve üretimine hasredilen bir kitabın yazarının mahkûmiyeti *; kabul edilmezlik kararı*

Schweizerische Radio ve Fernsehgesellschaft (SRG)
İsviçre başvurusu, n° 43524/98, 12.4.2001 tarihli karar
bir ilaçla ilgili haberin yayınlanmasının ve hakim tarafından alınan tetbir kararınının yorumlanmasının yasaklaması *; kabul edilmezlik kararı*

United Christian Broadcasters Ltd
İngiltere (Birleşik Krallık) başvurusu, n° 44802/98, 7.11.2000 tarihli karar
dini amaçlı bir örgüt, kendisine yetkili makamlar tarafından radyo yayın lisansı için aday başvuru formu verilmemesi *; kabul edilmezlik kararı*

Verdens gang ve Aase
Norveç başvurusu, n° 45710/99, 16.10.2001 tarihli karar
bir plastik cerraha karşı bir hastanın eleştiri beyanlarını içeren bir röportaj yayınlanmasını müteakip, bir dergi ve bir gazetecinin hakaretten mahkûmiyeti *; kabul edilmezlik kararı*

A. Öcalan
Türkiye başvurusu, n° 46221/99, 14.12.2000 tarihli karar
Türk topraklarının bir kısmının bölünmesini hedef alan eylemlerde bulunmaktan ve bu amaçla silahlı terör çetesi kurup, yönetmekten PKK'nın başı olan başvuranın ölüm cezasına mahkûmiyeti *; kabul edilebilirlik kararı*

J. McVicar
Birleşik Krallık (İngiltere) başvurusu, n° 46311/99, 10.5.2001 tarihli karar
adli yardımın olmaması ve bir sporcuyu doping ilaçları kullanmakla suçlayan bir yazısının yayınlanmadan sonra, bir gazetecinin hakaretten mahkûmiyeti *; kabul edilebilirlik kararı*

M. de Diego Nafria
İspanya başvurusu, n° 46833/99, 4.12.2000 tarihli karar
İspanya (Merkez) Bankasına ve bazı çalışanlarına karşı hakaret içeren bir mektupun yayımını yapmaktan dolayı bir memurun işten çıkarılması *; kabul edilebilirlik kararı*

Skyradio AG ve diğerleri
İsviçre başvurusu, n° 46841/99, 27.9.2001 tarihli karar
genç kitleye dönük bir yerel radyo yayın istasyonu için lisans isteminin reddedilmesi *; kabul edilmezlik kararı*

G. Pitkevich
Rusya başvurusu, n° 47936/99, 8.2.2001 tarihli karar
dini propaganda (prosélytisme) amacıyla görevini kötüye kullanmaktan bir hakimin görevine son verilmesi *; kabul edilmezlik kararı*

Kurier Zeitungsverlag ve Druckerei GmbH
Avusturya başvurusu, n° 48481/99, 20.3.2001 tarihli karar
Siyaset adamlarına yönelik bir seri bombalı mektup yazdığından şüphelenilen bir kişiye ilişkin yazılar ve fotoğraflar yayınlaması nedeniyle tazminata mahkûmiyet *kayıttan düşme*

Ch. Debbasch
Fransa başvurusu, n° 49392/99, 27.4.2000 tarihli karar, yayınlanmadı
yakalama kararı nedeniyle bir konferans vermenin imkansızlığı *; kabul edilmezlik kararı*

J. M. Colombani ve diğerleri
Fransa başvurusu, n° 51279/99, 4.9.2001 tarihli karar
bir yayın müdürü ile bir gazetecinin, bir gizli rapora dayanarak, Fas makamlarının ve özellikle Fas Kralının, ülkelerinde uyuşturucu madde kaçakçılığı ile mücadelesini suçlayan bir yazı nedeniyle bir yabancı devlet başkanına hakaretten mahkûmiyeti*; kabul edilebilirlik kararı*

J. Campmany y Diez de Revenga ve J.L. López Galiacho Perona
İspanya başvurusu, nº 54224/00, 12.12. 2000 tarihli karar
bir gazete yöneticisi ve bir gazetecinin iki tanınmış kişinin özel hayatına ilişkin fotoğrafların bulunduğu bir yazıyı yayınlanmaktan mahkûmiyeti *; kabul edilmezlik kararı*

F. Kaptan
İsviçre başvurusu, nº 55641/00, 12.11.2001 tarihli karar
İsviçre'nin iç ve dış güvenliği açısından tehlike oluşturduğu gerekçesiyle propaganda belegelerinin müsaderesi ve ortadan kaldırılması *; kabul edilmezlik kararı*

Ch. Antonopoulos
Yunanistan başvurusu, n° 58333/00, 29.3.2001 tarihli karar
bir küçük partiye seçim döneminde radyo ve televizyondan konuşma yapmak için sınırlı bir zaman diliminin verilmesi*; kabul edilmezlik kararı*

Index

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi ve Komisyonu başvuruları kronolojik sıraya konulmuştur.

A. Altan Türkiye başvurusu; 27, 87
A. Erol Türkiye başvurusu; 27, 88
A. Jääskeläinen ve diğerleri Finlandiya başvurusu; 60, 86
A. Neves Portekiz başvurusu; 25, 79
A. Nikula Finlandiya başvurusu; 60, 86
A. Öcalan Türkiye başvurusu; 53, 91
A. Özler Türkiye başvurusu; 53, 82
A. Öztürk Türkiye başvurusu; 26, 81
A. Zaoui İsviçre başvurusu; 53, 90
A.W. Hins ve P. B. Hugenholtz Hollanda başvurusu; 35, 82
ABC Radyo kararı; 30, 68
Aebi İsviçre başvurusu; 35, 76
Ahmed ve diğerleri kararı; 45, 46, 69
Aksoy kararı; 48, 73
Amnesty International (Royaume Uni) İngiltere (Birleşik Krallık) başvurusu; 36, 89
Arslan kararı; 46, 70
Association mondiale pour l'Ecole instrument de paix İsviçre başvurusu; 34, 80
Association Ekin (Derneği) kararı; 48, 74
Association Ekin Kararı; 7
Association X. İsveç başvurusu; 34
Autronic AG (İsviçre) Kararı; 9, 29, 64
B. Almanya Federal Cumhuriyeti başvurusu; 35, 76
B. Meier Fransa başvurusu; 52, 87
B. Middelburg ve diğerleri Hollanda başvurusu; 59, 84
B.A. Middleburg S. Van der zee ve Het Parool Hollanda başvurusu; 25
B.E. Hogefeld Almanya başvurusu; 51, 88
B.Z. Karakoç ve diğerleri Türkiye başvuruları; 26, 84
Barfod (Danimarka) Kararı; 10, 64
Barroud Fransa başvurusu; 33, 76
Barthold (Almanya) Kararı; 9, 63, 10
Başkaya ve Okçuoğlu kararı; 47, 70
Bergens Tidende ve diğerleri Kararı; 20, 28, 72
Berns ve Ewert Lüksemburg başvurusu; 24, 77
Bladet Tromsø ve Stensaas(Norveç) Kararı; 16, 70
Brind ve diğerleri İngiltere (Birleşik Krallık) başvurusu; 34, 78
British Broadcasting Corporation Birleşik Krallık (İngiltere) başvurusu; 61, 82
C. Nydahl İsveç başvurusu; 33, 78
Cable Music Europe Ltd Hollanda başvurusu; 34
Cable Music Europe Ltd. Neves Hollanda başvurusu; 28, 78

Casado Coca kararı; 40, 66
Castells kararı; 11, 45
Castells(İspanya) Kararı; 11, 65
Ceylan(Türkiye) Kararı; 17, 70
Ch. Antonopoulos Yunanistan başvurusu; 37, 92
Ch. Debbasch Fransa başvurusu; 52, 91
Chorherr kararı; 43, 66
Commune de Rohenthum İsviçre başvurusu; 33, 77
D. I. Almanya başvurusu; 24, 83
D.P. Romanya başvurusu; 59, 85
Dalban(Romanya) Kararı; 18, 71
De Becker(Belçika) Kararı; 9, 63
De Haes ve Gisels(Belçika) Kararı; 13, 68
Die Freiheitlichen Landesgruppe Burgenland Avusturya başvurusu; 60, 88
Du Roy ve Malaurie Kararı; 21, 22, 73
Dumarché Fransa başvurusu; 33, 78
E. Immler Almanya başvurusu; 59, 87
E. Yağmurdereli Türkiye başvurusu; 53, 85
E.K. Türkiye başvurusu; 52, 84
Ebner İsviçre başvurusu; 33, 77
Engel ve diğerleri (Hollanda) Kararı; 9, 63
Erdoğdu Kararı; 20, 72
Erdoğdu ve İnce(Türkiye) Kararı; 16, 70
F. Bocos Rodriguez İspanya başvurusu; 25, 84
F. Kaptan İsviçre başvurusu; 54, 92
F. Rebhandl Avusturya başvurusu; 24, 80
Familiapress Zeitungs.Gmbh Avusturya başvurusu; 24, 79
Freie Rundfunk AG i GR Almanya Federal Cumhuriyeti başvurusu; 32, 75
Fressoz ve Roire(Fransa) Kararı; 15, 69
Fuentes Bobo Kararı; 57, 72
G. Adams ve T. Bern İngiltere (Birleşik Krallık) başvuruları; 34, 85
G. Drieman ve diğerleri Norveç başvurusu; 52, 87
G. Hirmann Avusturya başvurusu; 59, 79
G. Honsik Avusturya başvurusu; 24, 81
G. Pitkevich Rusya başvurusu; 62, 91
Geillustrerde Pers Hollanda başvurusu; 23, 75
Gerger kararı; 46, 70
Gijsels(Belçika) Kararı; 14, 78
Goodwin(İngiltere) Kararı; 13, 61, 67
Grigoriades kararı; 44, 68
Groppera Radio AG ve diğerleri (İsviçre) kararı; 29, 64
H. Altın Türkiye başvurusu, 62, 90

H. Dichand, Krone Verlag GmbH & CoKG et Krone Verlag GmbH Avusturya başvurusu; 27, 85
H. J. Schimanek Avusturya başvurusu; 25, 87
H. J. Witzsch Almanya başvurusu; 25, 90
H. Lunde Norveç başvurusu; 59, 89
H. Mahler Almanya başvurusu; 59, 85
H. Nachtmann Avusturya başvurusu; 25, 88
H. Trieflinger Almanya başvurusu; 59, 81
H. C. Leiningen Westerburg Avusturya başvurusu; 59, 83
H.J. Van Den Dungen Hollanda başvurusu; 59, 80
H.N. İtalya başvurusu; 25, 59, 79
Hadjianastassiou kararı; 43, 66
Handyside kararı; 42, 63
Handyside(İngiltere) Kararı; 7
Hashmann ve Harrup(İngiltere) Kararı; 8
Hempfing Almanya Federal Cumhuriyeti başvurusu; 41, 77
Herczegfalvy(Avusturya) Kararı; 8, 65
Hertel(İsviçre) Kararı; 15, 60, 69
Huggett İngiltere (Birleşik Krallık) başvurusu; 35, 80
Incal kararı; 45, 69
Informationsverein Lentia ve diğerleri kararı; 29, 30, 36, 37, 66
Informationsverein Lentia ve diğerleri (Avusturya) Kararı; 8
Ingemar Liljenberg İsveç başvurusu; 41, 75
J. Campmany y Diez de Revenga et J.L. López Galiacho Perona İspanya başvurusu; 26, 92
J. Gaweda Polonya başvurusu; 26, 82
J. Haider Avusturya başvurusu; 34, 81
J. Lévèque Fransa başvurusu; 36, 88
J. McVicar Birleşik Krallık (İngiltere) başvurusu; 27, 91
J. Petersen Almanya başvurusu; 55, 89
J. Van Der Auwera Belçika başvurusu; 35, 86
J.I. McBride Birleşik Krallık (İngiltere) başvurusu; 54, 84
J. M. Colombani ve diğeleri Fransa başvurusu; 28, 91
J.R. López Fando Raynaud ve E. Pardo Unanua İspanya başvurusu; 59, 86
Jacubowski kararı; 40, 66
Jean Alexandre ve diğerleri Fransa başvurusu; 41, 76
Jersild Kararı; 12, 24, 66
Jerusalem Kararı; 58, 72
K. Almanya Federal Cumhuriyeti başvurusu; 41, 76
K. Lindner Almanya başvurusu; 42, 87
Karataş kararı; 47, 70
Kıbrıs Turkiye kararı; 49, 75
Krone Verlags GmbH & CoKG Avusturya başvurusu; 27, 88
Kurier Zeitungsverlag und Druckerei GmbH Avusturya başvurusu; 27, 91

L. De Angelis İtalya başvurusu; 34, 84
L. Grech ve A. Montanaro Malta başvurusu; 59, 85
L. Nicol ve D. Selvanayagam Birleşik Krallık (İngiltere) başvurusu; 53, 86
L. Schartz Lüksemburg başvurusu; 35, 81
Lehideux ve Isorni(Fransa) Kararı; 14, 15, 69
Lingens(Avusturya) Kararı; 10, 63
Lopes Gomes Da Silva Kararı; 21, 73
M İngiltere (Birleşik Krallık) başvurusu; 33, 75
M. Bayrak Türkiye başvurusu; 51
M. de Diego Nafria İspanya başvurusu; 60, 91
M. Gündüz Türkiye başvurusu; 54, 88
M. Marlow Birleşik Krallık (İngiltere) başvurusu; 53, 90
M. McGuinness Birleşik Krallık (İngiltere) başvurusu; 51, 89
M. N. İspanya başvurusu; 33
M. Stambuk Almanya başvurusu; 42, 89
M. Zana Türkiye başvurusu; 51, 52, 83
M.B.İ. AŞ. Türkiye başvurusu; 35, 82
M.E. Albayrak Türkiye başvurusu; 62, 83, 89
Markt Intern Verlag GmbH ve Klaus Beermann kararı; 39, 40, 64
McLaughlin İngiltere (Birleşik Krallık) başvurusu; 34, 79
Müller ve diğerleri kararı; 42, 43, 64
N. Grauso Polonya başvurusu; 35, 83
N.P.D., Bezirksverband München Oberbayem Almanya başvurusu; 24, 82
Nederlandse Omroeppogmma Stichting Hollanda başvurusu; 33, 34
Nederlandse Omroepprogramma Stichting Hollanda başvurusu; 41, 77, 78
New Verlag GmbH ve CoKG Kararı; 18, 19
O. E. F. A. Remer Almanya başvurusu; 24, 81
Ö. Kalin Türkiye başvurusu; 28, 86
Oberschlick (n° 2)(Avusturya) Kararı; 14, 68
Oberschlick(n° 1)(Avusturya) kararı; 11, 64
Okçuoçlu(Türkiye) Kararı; 17, 18, 70
Open Door Counselling Ltd ve Dublin Well Woman Centre Ltd kararı; 43, 65
Otto Preminger Institut kararı; 43, 44, 66
Özgür Gündem Kararı; 19, 72
Öztürk(Türkiye) Kararı; 18, 71
P. Marais Fransa başvurusu; 24, 86
R Zihlmann İsviçre başvurusu; 25, 80
Panev Bulgaristan başvurusu; 25, 88
Peree Hollanda başvurusu; 59, 88
Perna Kararı; 23, 74
Piermont kararı; 44, 67
Polat kararı; 46, 71

Prager ve Oberschick(Avusturya) Kararı; 13, 67
Purcell ve diğerleri İrlanda başvurusu; 24, 77
R. Colman Birleşik Krallık (İngiltere) başvurusu; 50, 66
R. Maraşlı Türkiye başvurusu; 26, 90
R. Predota Avusturya başvurusu; 59, 85
R. Volkmer Almanya başvurusu; 55, 89
Radio 24 AG, S, W ve A İsviçre başvurusu; 32, 35, 76
Rekvényi kararı; 46, 70
Röda Korsets Ungdomförbund ve diğerleri İsveç başvurusu; 33, 41, 78
Rommelfanger Almanya Federal Cumhuriyeti başvurusu; 50, 76
S. Ahmet Yunanistan başvurusu; 50, 67
S. Aslantaş Türkiye başvurusu; 26, 81
S. Karataş Türkiye başvurusu; 47, 87
S. Sadak Türkiye başvurusu; 52, 81
S. Sadak ve S. Yurttaş Türkiye başvurusu; 52, 81
S. Tanrıkulu, V. Çetin, M. Kaya ve diğerleri Türkiye başvuruları; 54, 90
S. Yurttaş Türkiye başvurusu; 51, 81
Sacchi İtalya başvurusu; 28, 32, 75
Saszmann Avusturya başvurusu; 12, 80
Saszmann Avusturya başvurusu, n° 23697/94, 27.2.1997 tarihli yayınlanmamış karar; 12, 80
Sc. X ve Association Z.(Derneği); 31, 75
Schindewolf Almanya Federal Cumhuriyeti başvurusu; 35, 88
Schwabe(Avusturya) Kararı; 12, 65
Schweizerische Radio und Fernsehgesellschaft (SRG) İsviçre başvurusu; 60, 90
Şener Kararı; 20, 73
Skyradio AG ve diğerleri İsviçre başvurusu; 37, 91
Société nationale de Programmes de France Fransa başvurusu; 34, 86
Sunberg İsveç başvurusu;34, 77
Sunday Times n° 1(İngiltere) Kararı; 9, 42, 63
Sunday Times(n° 2)(İngiltere) Kararı; 11, 24, 65
Sürek (n°1)(Türkiye) Kararı; 17, 71
Sürek (n°2)(Türkiye) Kararı; 17, 71
Sürek (n°3)(Türkiye) Kararı; 17 ,71
Sürek (n°4) (Türkiye) Kararı; 16, 71
Sürek ve Özdemir(Türkiye) Kararı; 16, 71
Sürek, Kamil T. Türkiye başvurusu; 28, 83
Sürek, Kamil T. Kararı; 74, 22
T. Brook İngiltere (Birleşik Krallık) başvurusu; 89, 36
Tammer Kararı; 22, 73
Tele 1 Privatfernsehgeselschaft mbH kararı; 30 ,31, 73
Telesystem Tyrol Kabeltelevision kararı; 30,68
Televizier Hollanda başvurusu; 23, 74

The Observer ve Guardian Newpapers Ltd(İngiltere) kararı; 11, 79
Thoma Kararı; 22, 73
Thorgeir Thorgeirson(İzlanda) Kararı; 12, 65
Times Newpapers Ltd ve A. Neil Birleşik Krallık (İngiltere) başvurusu; 24, 77
Toguç ve diğerleri Türkiye başvurusu; 52, 81
Tolstoy Milolavsky(İngiltere) Kararı; 13, 67
U. Walendy Almanya başvurusu; 24, 79
Unabhängige Initiative Informationsvielfalt Avusturya başvurusu; 26, 85
United Christian Broadcasters Ltd Yngiltere (Birleşik Krallık) başvurusu; 37, 90
Verdens gang et Aase Norveç başvurusu; 28, 90
Verein Alternatives Lokalradio Bern ve Verein Radio Dreyeckland Basel İsviçre başvurusu; 32, 76
Vereinigung Demokratischer Soldaten Österreichs ve Gubi(Avusturya) Kararı; 12, 66
Vereniging Radio 100 ve diğerleri Hollanda başvurusu; 33, 82
Vereniging Weekblad Bluf ! (Hollanda) Kararı;12 ,13, 67
VgT Verein gegen Tierfabriken kararı; 31, 74
Vogt kararı; 44, 62, 67
W. Ve K. İsviçre başvurusu; 50, 77
W.M. Demuth İsviçre başvurusu; 37, 89
Wabl Kararı; 57, 72
Weber(İsviçre) kararı; 10, 11, 64
Wille kararı; 47, 71
Wirtschafts Trend Zeitschriften m.b.H. Avusturya başvurusu; 25, 82
Worm(Avusturya) Kararı; 9, 14, 68
Worm(Avusturya) Kararı, Recueil, 1997 V, paragraf 50.; 9, 14, 68
X İngiltere (Birleşik Krallık) (Radio Coroline) başvurusu; 32, 75
X İsveç başvurusu; 31, 74
X ve Association Z. İngiltere (Birleşik Krallık) başvurusu; 31, 75
X ve diğerleri Belçika başvurusu (Radio Scorpio); 32, 76
X. İngiltere (Birleşik Krallık) başvurusu; 40
X. S.A. Hollanda başvurusu; 28, 34, 80
X. ve Eglise de scientologie İsveç başvurusu; 41, 75
Y. Küçük Türkiye başvurusu; 54, 84
Y.K. Gökçeli Türkiye başvurusu; 54, 83
Z.A. Kızılyaprak Türkiye başvurusu; 54, 84
Zana kararı; 44, 45, 68, 86

N° 1 Introduction à la Convention européenne des Droits de l'Homme: les droits garantis et le mécanisme de protection (1978)

N° 2 La présentation d'une requête à la Commission européenne des Droits de l'Homme (1978, *obsolète*)

N° 3 Aperçu de la position du requérant individuel devant la Cour européenne des Droits de l'Homme (1978)

N° 4 Le droit à la liberté et les droits des détenus garantis par l'article 5 de la Convention européenne des Droits de l'Homme (1981)

N° 5 Les conditions de la détention et la Convention européenne des Droits de l'Homme (1981)

N° 6 L'incidence du droit communautaire sur la mise en œuvre de la Convention européenne des Droits de l'Homme (1984)

N° 7 Le droit au respect de la vie privée et familiale, du domicile et de la correspondance garanti par l'article 8 de la Convention européenne des Droits de l'Homme (*édition révisée à paraître*)

N° 8 La situation des étrangers au regard de la Convention européenne des Droits de l'Homme (*édition révisée*, 2001)

N° 9 Le droit d'asile et la Convention européenne des Droits de l'Homme (*édition révisée,* 2000)

N° 10 Le Conseil de l'Europe et la protection des enfants – L'opportunité d'une convention européenne des droits de l'enfant (1989)

N° 11 La Convention européenne des Droits de l'Homme et le droit de propriété (*édition révisée,* 1998)

N° 12 L'article 5 de la Convention européenne des Droits de l'Homme – La protection de la liberté et de la sûreté de la personne (*édition révisée à paraître*)

N° 13 L'article 6 de la Convention européenne des Droits de l'Homme – Droit à un procès équitable (*édition révisée à paraître*)

N° 14 L'égalité entre les sexes et la Convention européenne des Droits de l'Homme (1995)

N° 15 Les exceptions aux articles 8 11 de la Convention européenne des Droits de l'Homme (1997)

N° 16 La durée des procédures civiles et pénales dans la jurisprudence de la Cour européenne des Droits de l'Homme (1996)

N° 17 La marge d'appréciation : interprétation et pouvoir discrétionnaire dans le cadre de la Convention européenne des Droits de l'Homme (2000)

N° 18 La liberté d'expression en Europe – La jurisprudence relative à l'article 10 de la Convention européenne des Droits de l'Homme (*édition révisée*, 2002)

N° 19 L'exécution des arrêts de la Cour européenne des Droits de l'Homme (*à paraître*, 2002)

ISBN 975-19-3240-8

BAŞBAKANLIK
BASIN-YAYIN VE ENFORMASYON GENEL MÜDÜRLÜĞÜ